



การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง



ชยพล เกษร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

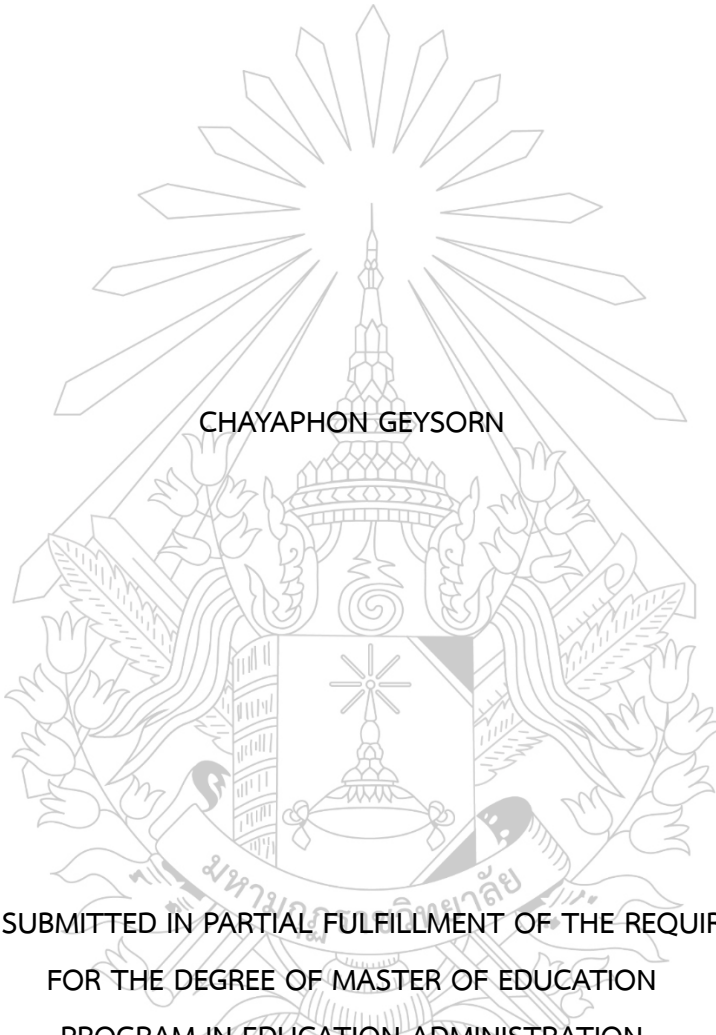
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

PARTICIPATORY ACADEMIC ADMINISTRATION BASED ON THE SEVEN
PRINCIPLES OF SAPPURISA DHAMMA BY SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
IN THE CENTRAL NORTHEASTERN REGION



CHAYAPHON GEYSORN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATION ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่ม จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
ชื่อนักศึกษา	ชยพล เกษร
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระครูชัยรัตนกร , ดร.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิรุณสุนทร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(พระครูชัยรัตนกร , ดร.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ

(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

กรรมการ

(ดร.พรทิวา ชนะโยธา)

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
ชื่อนักศึกษา	ชยพล เกษร
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระครูชัยรัตนกร , ดร.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 265 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานได้แก่ ค่า t-test, F-test และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1. ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ รองลงมา ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรร่วมมือกันส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ควรจัดกิจกรรมนิเทศภายในที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของผู้เรียน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, การมีส่วนร่วม, หลักสัปปุริสธรรม 7



ABSTRACT

Thesis Topic	PARTICIPATORY ACADEMIC ADMINISTRATION BASED ON THE SEVEN PRINCIPLES OF SAPPURISA DHAMMA BY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN THE CENTRAL NORTHEASTERN REGION
Student's Name	CHAYAPHON GEYSORN
Degree Sought	Master of Education
Program	Education Administration
Anno Domini	2025
Advisor	Phrakhruchairattanakorn , Dr.

This research aimed to: 1) study the participatory academic administration based on the Seven Qualities of a Virtuous Person (Sappurisa-dhamma 7) of school administrators under the Provincial Administrative Organizations in the Central Northeastern Region of Thailand; 2) compare the levels of participatory academic administration based on Sappurisa-dhamma 7 classified by position, educational level, and work experience; and 3) explore guidelines for participatory academic administration based on Sappurisa-dhamma 7. The sample consisted of 265 school administrators and teachers, and five key informants. Research instruments included a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.98, and an interview form. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and content analysis.

The research findings were as follows:

The overall level of personnel participation in academic administration based on Sappurisa-dhamma 7 was high. The highest mean score was in the aspect of learning resource management, followed by internal supervision, while the lowest mean was in curriculum development.

There were no significant differences in the overall opinions on participatory academic administration based on position, educational level, and work experience. However, a statistically significant difference at the .05 level was found in the aspect of curriculum development.

Guidelines for participatory academic administration based on Sappurisa-dhamma 7 suggested that administrators and teachers should collaborate to promote and develop local learning resources, implement appropriate internal supervision activities suited to school contexts, and encourage active involvement in curriculum development and revision to align with learners' needs and local contexts.

Keywords: Academic Administration, *Participation*, Sappurisa-dhamma 7



กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความเมตตาของคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัย อันประกอบไปด้วย ที่ปรึกษาหลัก พระครูชัยรัตนกร, ดร. ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำให้คำปรึกษา ปรับปรุง แก้ไขงานวิจัยเล่มนี้จนสำเร็จด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.บรรจง ลาวัณลี อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตธวัญบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย และ นางณัฏฐา แสนจันทร์ ศึกษานิเทศก์ผู้เชี่ยวชาญ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ถ้อยคำและภาษา ที่ได้เมตตาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางทุกท่าน ที่เมตตาให้สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามข้อมูลเพื่อการวิจัย

คุณงามความดีอันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บิดา มารดา ตลอดทั้งพี่น้องทุกท่าน และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ให้การประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนจนทำให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ชยพล เกษร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ.....	ฏ
สารบัญคำย่อ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.3. สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4. ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1. แนวคิดทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ.....	8
2.2. แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	31
2.3. หลักสัปตปฐจ 7.....	41
2.4. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปตปฐจ 7.....	49
2.5. สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	72
2.6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	74
2.7. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	79
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	81
3.2. เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	82
3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
3.4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	83

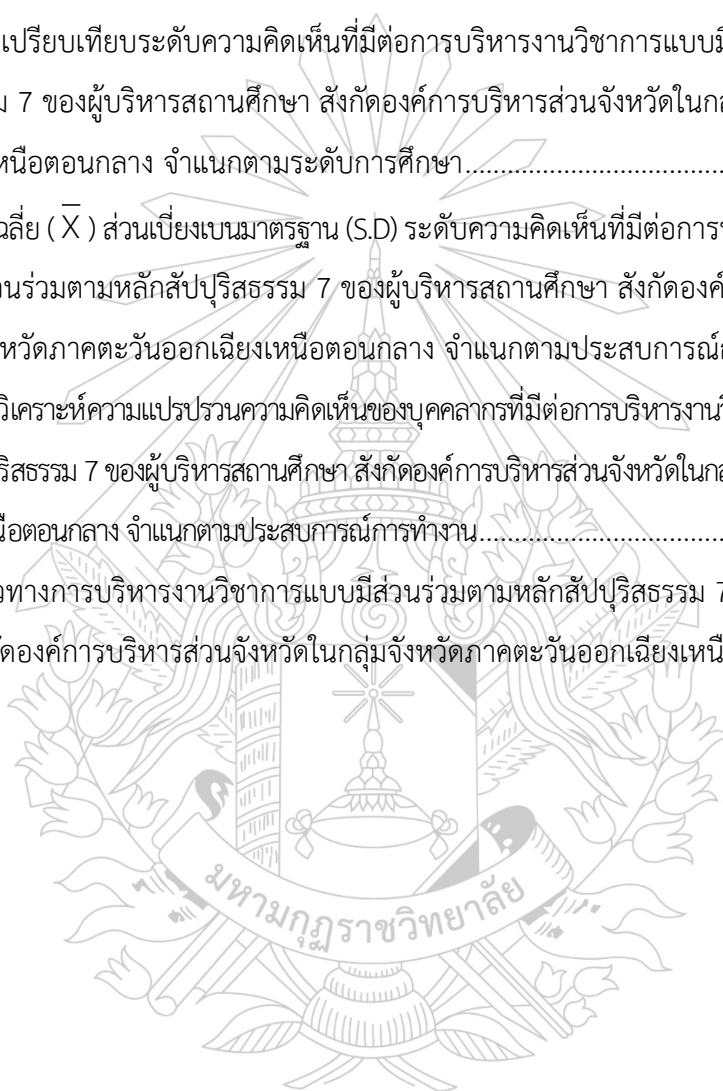
3.5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
3.6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
3.7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	87
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
5.1. สรุปผล	115
5.2 อภิปรายผล	119
5.3 ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก.....	143
ภาคผนวก ก	144
ภาคผนวก ข	145
ภาคผนวก ค	148
ภาคผนวก ง.....	149
ภาคผนวก จ	154
ภาคผนวก ฉ	166
ภาคผนวก ช	175
ภาคผนวก ซ.....	179
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	182

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 2.1 เปรียบเทียบทฤษฎี X และ Y.....	15
ตาราง 2.2 การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ	29
ตาราง 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปีการศึกษา 2568	82
ตาราง 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	90
ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้าน	91
ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการจัดการเรียนการสอน	92
ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	93
ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	94
ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	95
ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	96

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	97
ตาราง 4.9 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามตำแหน่ง.....	98
ตาราง 4.10 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	99
ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	100
ตาราง 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	102
ตาราง 4.13 แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง...	109



สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพ 2.1 ทฤษฎีระบบ (System Theory) ที่มา : Kathryn & David (1998, p. 55)	11
ภาพ 2.2 ทฤษฎีระบบสังคม (Social System Theory).....	11
ภาพ 2.3 ทฤษฎีจูงใจในการปฏิบัติงานของมาสโลว์.....	13
ภาพ 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	80



สารบัญคำย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ดำเนินการที่ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้า หลักคำสอนในพระพุทธปรัชญาเถรวาท เป็นข้อมูลอ้างอิงจาก พระไตรปิฎก เล่มที่ 23 พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต (บาลีสยามรัฐ) มหามกุฏราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539 อันเป็นคัมภีร์ที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาเถรวาทในการค้นคว้า ซึ่งในการอ้างอิงได้ใส่ชื่อคำย่อของคัมภีร์ตามที่กล่าวมา ดังมีคำย่อและคำเต็ม ดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา. = วินัยปิฎก มหาวิภังค

วิ.ภิกขุณี = วินัยปิฎก ภิกขุณีวิภังค

สัปบุริสธรรม 7

อ. ป. ป. ฉ. ต. ต. ป.

อ. = อัมมัญญุตตา (ความเป็นผู้รู้จักธรรม)

ป. = ปุคคลัญญุตตา (ความเป็นผู้รู้จักบุคคล)

ในการอ้างอิง พระไตรปิฎก เล่มที่ 23 พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต (บาลีสยามรัฐ) มหามกุฏราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539 โดยการอ้างอิงแบบ 3 ตอน โดยการอ้างอิงชื่อคัมภีร์ เล่ม / ข้อ / หน้า เช่น อ. สตตก. 23/77/114. หมายถึง พระไตรปิฎกอังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต เล่มที่ 23 ข้อที่ 77 หน้า 114

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง ดังนั้น การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจชาญฉลาด แก้ปัญหาอย่างถูกต้อง และใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาถูกกำหนดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545, พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2562) โดยมาตรา 39 ระบุให้กระทรวงกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษา และได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2551) และมาตรฐานการเรียนรู้ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ และคุณธรรม โดยมุ่งสร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและยึดมั่นในประชาธิปไตย (กระทรวงศึกษาธิการ, (2560))

การบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา เป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญที่สุด (พระภัทรพงศ์ ธมมทิพย์, 2562, หน้า 21) ซึ่งเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน การจัดการแหล่งเรียนรู้ และการนิเทศภายในสถานศึกษา ผ่านกระบวนการที่บุคคลร่วมดำเนินกิจกรรมภายในองค์กร โดยการมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจและเป้าหมาย การแสดงออกความคิดเห็น การศึกษาปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผลผู้บริหารและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเป็นไปในลักษณะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผล การมีส่วนร่วมนี้ช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองความต้องการของชุมชน (นัฐพล พันโน, 2566) โดยอาศัยหลักสัปปุริสธรรม 7 ถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญของการเป็นผู้นำ เพื่อนำพาหมู่คณะ หรือสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและสงบสุขตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ได้แก่ 1) ธัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ 2) อตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้ผล 3) อตตัญญตา รู้จักตน 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา รู้จักกาล 6) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน 7) ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล (สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน), 2549)

กลุ่มจังหวัดเป็นการกำหนดให้รวมจังหวัดที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและรองรับงบประมาณแบบบูรณาการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดร่วมกัน เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและมีประสิทธิภาพ (ระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ, 2551) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง ประกอบด้วยจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่นเป็น ศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด มีเป้าหมายระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) ให้เป็นกลุ่มจังหวัดที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน และทันสมัย (Smart Cluster) ในกลุ่มจังหวัดดังกล่าวจะมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดขอนแก่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม และองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เป็น หน่วยงานท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การบริหารงาน เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างกว้างขวาง รวมทั้งในด้านการบริหารจัดการศึกษา แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง (พ.ศ. 2566–2570) กำหนดทิศทางให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยเป็น เครื่องมือในการบริหารจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ได้รับโอกาสเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2568) จากการศึกษาพบว่าการจัด การศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากขาดการเปิดโอกาสให้ บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) เด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและอยู่ในลำดับ 15 ของกลุ่มจังหวัด และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (O-net) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและอยู่ในลำดับ 14 ของกลุ่มจังหวัด และสัดส่วนนักเรียนด้อยโอกาส ต่อนักเรียนทั้งหมด ร้อยละ 77.2 อันดับที่ 17 ของ 18 กลุ่มจังหวัด และเมื่อเปรียบเทียบกับระดับชาติ พบว่า โดยรวมความสามารถทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่า 4.26 (แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (พ.ศ. 2566 - 2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568) ดังนั้นการ บริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมสามารถช่วยแก้ปัญหาได้ โดยเฉพาะการใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่ง ประกอบด้วยความรู้จักรธรรม ความรู้จักรรรถ การรู้จักตนเอง และความรู้จักกาล โดยผู้บริหารควรนำหลักธรรม เหล่านี้ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการและการตัดสินใจ เพื่อเสริมสร้างความเป็นระเบียบและคุณภาพใน การบริหารศึกษา

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 จะช่วยพัฒนาจิตใจของผู้เรียนและได้ลักษณะการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ทั้งนี้เพื่อเป็นกลยุทธ์หรือแนวทางในการบริหารสถานศึกษาและ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.2.2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

1.2.3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.3. สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง แตกต่างกัน

1.4. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1.4.1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดจาก

1) การทำตารางสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

2) หลักการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการส่งเสริมให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การร่วมปรึกษาหารือ ร่วมวางแผน ร่วมการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมติดตาม ประเมินผล ร่วมมือปรับปรุงแก้ไขพัฒนาร่วมกัน ตลอดจนการร่วมรับผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบร่วมกัน หรือกล่าวโดยสรุปคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลของการดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

3) หลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เพื่อสร้างเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ ธัมมัญญาตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ, อัตถัญญาตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้ผล, อัตตัญญาตา รู้จักตน, กาลัญญาตา รู้จักกาล, ปริสัจญญาตา รู้จักชุมชน และบุคคลัญญาตา รู้จักบุคคล

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปีการศึกษา 2568 จำนวน 827 คน (สารสนเทศข้อมูลครูและบุคลากร โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 10 มิถุนายน 2568)

1.4.2.2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 265 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 82 คน ครูผู้สอน จำนวน 183 คน และเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการเทียบสัดส่วน (Simple Random Sampling) (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 44)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.4.3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 41 โรงเรียน ประกอบด้วย

- 1) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 โรงเรียน
- 2) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 17 โรงเรียน
- 3) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 โรงเรียน
- 4) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4 โรงเรียน

1.4.4. ขอบเขตด้านระยะเวลาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในระหว่างปีการศึกษา 2568

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1. การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นแนวทางในการบริหาร สามารถนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาได้

1.5.2 สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางสามารถนำข้อค้นพบไปประยุกต์และปรับปรุงการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาได้

1.5.3 ข้อค้นพบจากการศึกษาจะเป็นฐานความรู้เรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเชิงลึกในเรื่องนี้ต่อไป

1.6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1. การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์กร โดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน ของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.6.2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญที่สุดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน การจัดการแหล่งเรียนรู้ และการนิเทศภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.6.3. การมีส่วนร่วม หมายถึง การส่งเสริมให้ประชาชนหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การร่วมปรึกษาหารือ ร่วมวางแผน ร่วมการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมมือปรับปรุงแก้ไขพัฒนาาร่วมกัน ตลอดจนการร่วมรับผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบร่วมกัน โดยการสร้างจิตสำนึกให้ทุก ๆ คน เป็นผู้รับผิดชอบหลัก เป็นเจ้าของในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.6.4. หลักสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง ธรรมของคนดี หรือคุณสมบัติของคนดี ซึ่งบุคคลที่ศึกษาและเข้าใจ นำไปปฏิบัติได้ จะสามารถรักษาคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกประการ มี 7 ประการ ได้แก่ 1) อัมมัญญาตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ 2) อัตถัญญาตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล 3) อัตตัญญาตา รู้จักตน 4) มัตตัญญาตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญาตา รู้จักกาล 6) ปริสสัญญาตา รู้จักชุมชน 7) บุคคลัญญาตา รู้จักบุคคล

1.6.5. การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการด้านวิชาการในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารทุกขั้นตอนของงานวิชาการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบการ

ประกันคุณภาพภายใน การจัดการแหล่งเรียนรู้ และการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยยึดหลักสัปปริสธรรม 7 ได้แก่ ธัมมัญญตา (รู้จักเหตุ), อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล, อัตตัญญตา (รู้จักตน), กาลัญญตา (รู้จักเวลา), ปริสสัญญตา (รู้จักชุมชนหรือหมู่คณะ) และบุคคสัญญตา (รู้จักบุคคล) เพื่อให้การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างรอบคอบ เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและผู้เรียน และการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีรายละเอียด ดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในการร่วมกันวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน ร่วมกันเลือกตำราเรียนของผู้เรียนร่วมกันเลือกแหล่ง ความรู้ให้กับผู้เรียน ร่วมกันจัดการเรียนการสอน ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการ เรียน และร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอน

2) การวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน ร่วมกันสร้างระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน ร่วมกันวัดและ ประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ร่วมกันรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน ร่วมกัน ประเมินผลการสอน และร่วมกันนำผลการประเมินการเรียนการสอนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียน การสอน

3) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนในการร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันวางแผน ดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ร่วมกันประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันนิเทศ กำกับ ติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา และร่วมกันสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

4) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนในการร่วมกันกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำระบบประกันคุณภาพ ภายใน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีส่วนร่วมใน การประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการนำผลการ ประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา

5) การจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน การร่วมกันวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ร่วมกันสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ร่วมกันส่งเสริม แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

6) การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการร่วมกันวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน ร่วมกันจัดกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน ร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และร่วมกันให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

1.6.6. กลุ่มจังหวัด หมายถึง การรวมจังหวัดที่มีศักยภาพหรือมีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และภูมิศาสตร์ที่เชื่อมโยงหรือคล้ายคลึงกัน เข้าด้วยกัน เพื่อให้สามารถร่วมกันกำหนดทิศทาง และเป้าหมายการพัฒนา รวมทั้งร่วมกันใช้ทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.5. สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่

1) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 โรงเรียน

2) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 17 โรงเรียน

3) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 โรงเรียน

4) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4 โรงเรียน

1.6.6. ตำแหน่ง หมายถึง ระดับในการดำรงตำแหน่งในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

2) ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1.6.7. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้แก่

1) ปริญญาตรี 2) สูงกว่าปริญญาตรี

1.6.8. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน จนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้ 1) ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) ระยะเวลา 5-10 ปี และ 3) ระยะเวลามากกว่า 10 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบและเป็นแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- 2.4 หลักสัปปุริสธรรม 7
- 2.5 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7
- 2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1. แนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา

จากการศึกษา แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ดังนี้

2.1.1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

พทุธิ์ ศรีบุตรดา (2560) กล่าวว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง การนำกระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ และการควบคุม ไปใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ชัย อภิขโย (2561) การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเพื่อจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยนำหลักการบริหารสมัยใหม่ควบคู่กับหลักพุทธธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งทางโลกและทางธรรม

คณิตา จันทรแสง (2562) อธิบายว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ในการจัดระบบการศึกษาทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ หลักสูตร และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

ภัทรารุณ ยศกุล (2563) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้านนโยบาย แผนงาน และการบริหารจัดการในระดับต่าง ๆ ของระบบการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน

พระมหานิยม วชิรญาณ (2563) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการ อย่างเป็นระบบที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุม เพื่อนำไปสู่ คุณภาพทางการศึกษา โดยมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน

Glickman, Gordon & Ross-Gordon (2014) ชี้ให้เห็นว่า การบริหารการศึกษาเป็น กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการตัดสินใจที่ยึดหลักภาวะผู้นำ แบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในสถานศึกษา

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์กร โดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน ของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

สุวิมล ว่องวาณิช (2559) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการจัดระบบ การเรียนรู้ให้เป็นระบบและมีทิศทาง ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระครูชัยรัตนกร (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารการศึกษาตามหลักพุทธธรรมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้กล่าวถึง การบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินควบคู่กับหลักพุทธธรรม เช่น สติ สมาธิ และปัญญา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สมดุลทั้งทางโลกและทางธรรม นอกจากนี้ยังระบุถึง ความสำคัญของการบริหารการศึกษา อยู่ที่ยุทธศาสตร์ทิศทางการจัดการเรียนรู้ ให้เป็นระบบ มีเป้าหมาย และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในสังคม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของครูและชุมชนในการกำหนดแนวทางพัฒนาสถานศึกษา

พีระ รัตนวิจิตร (2561) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีบทบาทในการสร้างความเปลี่ยนแปลง และพัฒนาองค์ความรู้ในสถานศึกษา ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้สามารถแข่งขันในระดับสากล

นฤมล ยุวนบุญ (2562) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อการนำ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้ในกระบวนการเรียนรู้ และช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ สังคมยุคดิจิทัล

พระครูปลัดภัทรพงศ์ ญาณวีโร (2563) อธิบายว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เพราะเป็นกลไกที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นระบบ มีทิศทาง และสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการศึกษาในระดับชาติได้

ภัทรารุณ ยศกุล (2563) ระบุว่า การบริหารการศึกษาที่ดีมีผลโดยตรงต่อคุณภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพราะช่วยให้มีการบริหารทรัพยากรอย่างเป็นระบบและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง

พระมหาสุทธิพงศ์ สุทธิญาณ (2564) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะนำพาสถานศึกษาไปสู่การพัฒนาทั้งทางวิชาการและคุณธรรม โดยเฉพาะในโรงเรียนพระปริยัติธรรมซึ่งต้องควบรวมทั้งการเรียนรู้ทางโลกและทางธรรม

Glickman, Gordon & Ross-Gordon (2014) เน้นว่าการบริหารการศึกษาช่วยส่งเสริมกระบวนการนิเทศ การพัฒนาครู และการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาอยู่ที่การกำหนดทิศทางของการจัดการเรียนรู้ ให้เป็นระบบ มีเป้าหมาย และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของครูและชุมชนในการกำหนดแนวทางพัฒนาสถานศึกษา

2.1.3. กระบวนการบริหารการศึกษา

2.1.3.1. ความหมายของกระบวนการบริหารการศึกษา

พระครูชัยรัตนกร (รจน์ ปริชาติ) (2561) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบในด้านการวางแผน การจัดการ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางการศึกษา โดยผสมผสานหลักธรรมทางพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและคุณธรรมในองค์กร

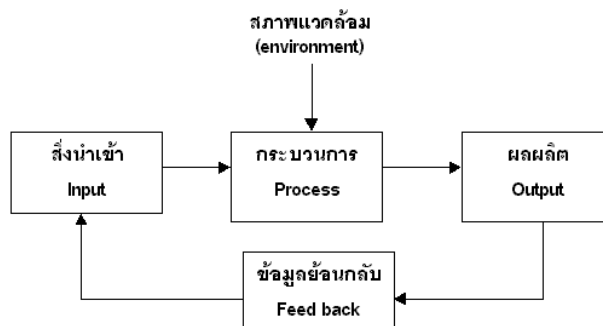
อร่าม วัฒนะ (2561) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีแบบแผน มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม

วิไลลักษณ์ มณีทิพย์ (2563) ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการเชิงระบบที่ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและประสิทธิภาพของครูผู้สอน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยผสมผสานหลักธรรมทางพุทธศาสนาให้เกิดความยั่งยืนและคุณธรรมในสถานศึกษา

2.1.3.2. ทฤษฎีการบริหารการศึกษา

1) ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ (System Approach หรือ General System Theory)

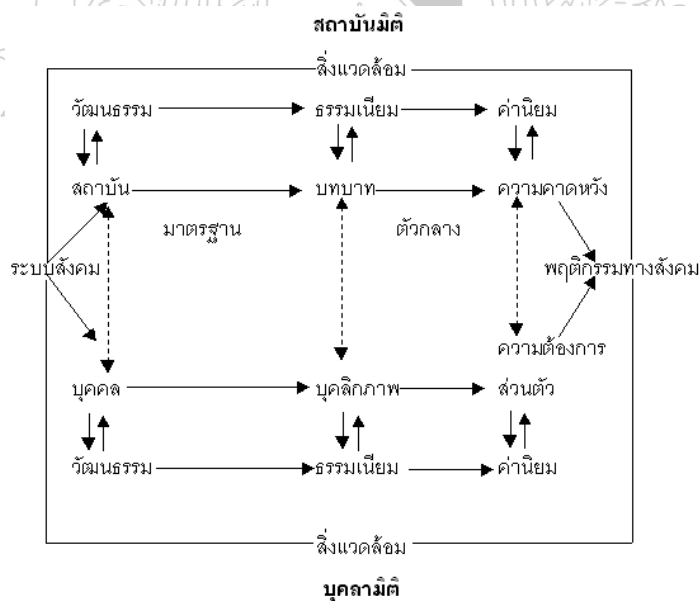


ภาพ 2.1 ทฤษฎีระบบ (System Theory) ที่มา : Kathryn & David (1998, p. 55)

ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบเป็นทฤษฎีที่มีคุณค่าในการตรวจสอบ หาข้อบกพร่องของกระบวนการบริหารทั้งปวงรวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย โดยการวิเคราะห์สิ่งนำเข้า วิเคราะห์กระบวนการ และวิเคราะห์ผลผลิตว่าสิ่งที่ลงทุนไปคุ้มค่าหรือไม่ แล้วรวบรวมข้อมูลหาจุดบกพร่องแล้วปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2) ทฤษฎีระบบสังคม (Social System Theory)

ทฤษฎีนี้ Getzels และ Guba ได้สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมในองค์การต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเป็นระบบสังคม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสถาบันมิติ (Nomothetic Dimension) และด้านบุคคลมิติ (Idiographic Dimension) ดังรูป



ภาพ 2.2 ทฤษฎีระบบสังคม (Social System Theory)

ที่มา : Getzels, Jacob W. & Gaba, Egon G. (1957, pp. 423-441)

1. ด้านสถาบันมิติ ประกอบด้วย

1.1 สถาบัน (institution) ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์การ ซึ่งจะเป็น กรม กอง โรงเรียน โรงพยาบาล บริษัท ร้านค้า หรือโรงงานต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรม (culture) ของหน่วยงานหรือองค์การนั้นครอบคลุมอยู่

1.2 บทบาทตามหน้าที่ (role) สถาบันจะกำหนดบทบาท หน้าที่ และตำแหน่งต่าง ๆ ให้บุคคลปฏิบัติ มีกฎและหลักการอย่างเป็นทางการและมีธรรมเนียม (ethics) การปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อบทบาทอยู่

1.3 ความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก (expectations) เป็นความคาดหวังที่สถาบัน หรือบุคคลภายนอกคาดหวังว่าสถาบันจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น โรงเรียนมีความคาดหวังที่จะต้องผลิตนักเรียนที่ดีมีคุณภาพ ความคาดหวังมีค่านิยม (values) ของสังคมครอบคลุมอยู่

2. ด้านบุคลามิติ ประกอบด้วย

2.1 บุคลากรแต่ละคน (individual) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ๆ เป็นบุคคล ในระดับต่าง ๆ เช่น ในโรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ คนงาน ภารโรง มีวัฒนธรรมย่อยที่ครอบคลุมต่างไปจากวัฒนธรรมโดยรวม

2.2 บุคลิกภาพ (personality) หมายถึง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ เจตคติ อารมณ์ และแนวคิด ซึ่งบุคคลที่เข้ามาทำงานในสถาบันนั้นจะมีความแตกต่างปะปนกันอยู่และมีธรรมเนียมของแต่ละบุคคลเป็นอิทธิพลครอบงำอยู่

2.3 ความต้องการส่วนตัว (need - dispositions) บุคคลที่มาทำงานสถาบันมีความต้องการที่แตกต่างกันไป บางคนทำงานเพราะต้องการเงินเลี้ยงชีพ บางคนทำงานเพราะความรัก บางคนต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความก้าวหน้า บางคนต้องการการยอมรับ บางคนต้องการความมั่นคง ปลอดภัย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีค่านิยมของตนเองครอบคลุมอยู่

จากรูปพอสรุปได้ว่า ในด้านสถาบันมิตินั้นจะยึดถือเรื่องสถาบันซึ่งมีบทบาทต่าง ๆ เป็นสำคัญ บทบาทที่สถาบันได้คิดหรือกำหนดไว้จะต้องชี้แจงให้บุคลากรในสถาบันได้ทราบอย่างเด่นชัดเพื่อจะได้กำหนดการคาดหวังที่สถาบันได้กำหนดไว้ในบทบาทของตนออกมา ตรงกับความต้องการของผลผลิตของสถาบันนั้น ส่วนในด้านบุคลามิติ ประกอบด้วย ตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ซึ่งบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ก็มีบุคลิกภาพที่เป็นตัวเองที่ไม่เหมือนกัน ในแต่ละคนต่างก็มีความต้องการในตำแหน่งหน้าที่การงานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งสองมิตินี้ระบบสังคมเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อการบริหารงานเป็นอันมาก ถ้าหากว่าทุกสิ่งทุกอย่างราบรื่นดี การบริหารงานนั้นสามารถที่จะสังเกตพฤติกรรมได้ (social behavior or observed behavior)

3) ทฤษฎีจูงใจในการปฏิบัติงานของมาสโลว์

Abraham H. Maslow เป็นบุคคลแรกที่ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจ (Maslow's general theory of human and motivation) ไว้ และได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 3 ประการ ดังนี้

- 1) มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขา มีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และจะเริ่มต้นตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย
- 2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับตอบสนองเท่านั้น ที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
- 3) ความต้องการของมนุษย์ มีเป็นลำดับชั้นตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

Maslow ได้แบ่งลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้



ภาพ 2.3 ทฤษฎีจูงใจในการปฏิบัติงานของมาสโลว์

ที่มา : Maslow's Need-hierarchy Theory Abraham H. Maslow (1970)

4) ทฤษฎีการจูงใจ - สุขอนามัยของเฮร์เบอร์ก (Herzberg's Motivation Hygiene Theory)

ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจของ เฮร์เบอร์กนี้มีชื่อเรียกกันหลายอย่าง เช่น Motivation Maintenance Theory, dual Factor Theory Motivation-Hygiene Theory และ The two - Factor Theory ทฤษฎีนี้ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบที่จะสนับสนุนความพอใจในการทำงาน (Job Satisfaction) และ องค์ประกอบที่สนับสนุนความไม่พอใจในการทำงาน (Job dissatisfaction) ดังนี้

พวกที่ 1 ตัวกระตุ้น (Motivator) คือ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพอใจ

- งานที่ปฏิบัติ
- ความรู้สึกเกี่ยวกับความสำเร็จของงาน
- ความรับผิดชอบ
- โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

พวกที่ 2 ปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene) หรือ องค์ประกอบที่สนับสนุนความไม่พอใจในการทำงาน ได้แก่

- แบบการบังคับบัญชา
- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- เงินเดือนค่าตอบแทน
- นโยบายของการบริหาร

5) ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y

Douglas McGregor ได้เสนอทฤษฎีนี้ใน ค.ศ. 1957 โดยเสนอสมมติฐานในทฤษฎี X ว่า

1. ธรรมชาติของมนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบทำงาน พยายามเลี่ยงงาน หลบหลีก บิดพลิ้ว เมื่อมีโอกาส
2. มนุษย์มีนิสัยเกียจคร้าน จึงต้องใช้วิธีการข่มขู่ ควบคุม สั่งการ หรือบังคับให้ ทำงานตาม จุดประสงค์ขององค์การให้สำเร็จ
3. โดยทั่วไปนิยมนุษย์ชอบทำงานตามคำสั่ง ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ แต่ ต้องการความมั่นคง อบอุ่นและปลอดภัยมากกว่าสิ่งอื่น

ทฤษฎี Y มีสมมติฐานว่า

1. การที่ร่างกายและจิตใจได้พยายามทำงานนั้น เป็นการตอบสนองความพอใจอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับการเล่นและพักผ่อน

2. มนุษย์ชอบนำตนเอง ควบคุมตนเอง เพื่อดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบให้บรรลุจุดประสงค์อยู่แล้ว ดังนั้นการบังคับควบคุม ช่มชู้ ลงโทษ จึงไม่ใช่วิธีการเพียงอย่างเดียว ที่จะทำให้มนุษย์ดำเนินงานจนบรรลุจุดประสงค์ขององค์การ

3. มนุษย์ผูกพันตนเองกับงานองค์การก็เพื่อหวังรางวัลหรือสิ่งตอบแทน เมื่อองค์การประสบความสำเร็จ

4. เมื่อสถานการณ์เหมาะสม มนุษย์โดยทั่วไปจะเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านการยอมรับความรับผิดชอบ และแสวงหาความรับผิดชอบ ควบคู่กันไปด้วย

5. มนุษย์ทั้งหลายย่อมมีคุณสมบัติที่ดีกระจายอยู่ทั่วไปทุกคน เช่น มีโนภาพ มีความฉลาดเฉลียวและว่องไว มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ขององค์การ

6. สถานการณ์ของการดำรงชีวิตในระบบอุตสาหกรรมยุคใหม่ มนุษย์ยังไม่มีโอกาสใช้สติปัญญาได้เต็มที่

ตาราง 2.1 เปรียบเทียบทฤษฎี X และ Y

ทฤษฎี X	ทฤษฎี Y
1. มนุษย์มักเกียจคร้าน	1. มนุษย์จะขยันขันแข็ง
2. มนุษย์ชอบหลีกเลี่ยงงาน	2. การทำงานของมนุษย์ก็เหมือนกับการเล่นเกม การพักผ่อนตามธรรมชาติ
3. มนุษย์ชอบทำงานตามคำสั่งและต้องการให้มีผู้ควบคุม	3. มนุษย์รู้จักกระตุ้นตนเองให้อยากทำงาน
4. ต้องใช้วินัยของหมู่คณะบังคับ	4. มนุษย์มีวินัยในตนเอง
5. มนุษย์มักหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับผิดชอบ	5. มนุษย์มักแสวงหาความรับผิดชอบ
6. มนุษย์ไม่เฉลียวฉลาดขาดความรับผิดชอบ	6. มนุษย์มีสมรรถภาพในการทำงานและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.1.3.3. แนวคิดกระบวนการบริหารการศึกษา

มาน ชูจันทร์ (2560) ได้ศึกษา กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นย้ำว่ากระบวนการบริหารต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ พร้อมทั้งสอดคล้องกับหลักการบริหารแบบ POSDCoRB เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษา

กนกวรรณ แสงไกร (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งเน้นว่าการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยกระบวนการบริหาร 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงาน และการควบคุม โดยชี้ว่าแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

พัชร พันธ์อุดม (2563) ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาเชิงระบบตามแนวคิดทฤษฎีระบบในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่ากระบวนการบริหารที่สอดคล้องกับทฤษฎีระบบจะช่วยให้การบริหารการศึกษามีความครบถ้วน เชื่อมโยง และยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง โดยควรเน้นการวิเคราะห์ข้อมูล การไหลเวียนของระบบ และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

American Association of School Administrators: AASA (1955) ได้กำหนดกระบวนการบริหารการศึกษาไว้ 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) การกระตุ้น (Stimulating) การประสานงาน (Coordinating) การประเมินผล (Evaluating)

Gulick & Urwick (1937) นำเสนอองค์ประกอบของการบริหารไว้ภายใต้คำย่อ POSDCoRB เป็นอักษรย่อของกระบวนการบริหารซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งเป็นการสรุปหน้าที่ของผู้บริหารตามบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- P - Planning การวางแผน
- O - Organizing การจัดองค์การ
- S - Staffing การจัดคนเข้าทำงาน
- D - Directing การอำนวยการ/การสั่งการ
- Co - Coordinating การประสานงาน
- R - Reporting การรายงาน

B - Budgeting การบริหารและควบคุมงบประมาณ

กระบวนการบริหาร POSDCoRB ย่อมาจากคำต่อไปนี้

P = Policy & Planning + Process Management + Performance

O = Organizing + Objective Awareness + Operation Information System

S = Staffing + Shaping Corporate Culture + Symbol Leader

D = Directing + Deployment + Development

Co = Co-ordinating+ Communicating + Controlling

R = Reporting + Communicating + Controlling

รายละเอียดหลักของกระบวนการบริหาร POSDCoRB มีดังนี้

P- Planning หมายถึง การวางแผน ได้แก่ การจัดวางโครงการและแผนงานต่าง ๆ ขึ้นมาไว้ล่วงหน้า

O- Organizing หมายถึง การจัดการองค์การ ได้แก่ การแบ่งงาน การกำหนดส่วนงาน โครงสร้างขององค์การ การกำหนดตำแหน่งงานต่าง ๆ พร้อมกับอำนาจหน้าที่

S- Staffing หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับบุคคลในองค์การ นับตั้งแต่การจัดอัตราค่าจ้าง การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้งบุคคล การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เงินเดือน การโยกย้าย การพัฒนาบุคคลในองค์การเรื่อยไปจนกระทั่งการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง

D- Directing หมายถึง การอำนวยการ ได้แก่ การทำหน้าที่ในการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการ การออกคำสั่ง มอบหมายภารกิจงานไปให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หลังจากนั้นต้องใช้ภาวะของการเป็นผู้นำในการกระตุ้นจูงใจคนให้ยอมรับในผู้บริหาร

Co- Coordinating หมายถึง การประสานงาน ได้แก่ การทำหน้าที่ในการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้มีการแบ่งแยกออกไปเป็นส่วนงานย่อย ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถทำงานประสานสอดคล้องกัน และมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

R- Reporting หมายถึง การรายงาน ได้แก่ การทำหน้าที่ในการรับฟังรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคคลและหน่วยงานที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาได้รายงานมา การรายงานถือเป็นมาตรการในการตรวจสอบและควบคุมงานด้วย

B- Budgeting หมายถึง การงบประมาณ ได้แก่ หน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการตรวจสอบควบคุมด้านการเงิน การบัญชีของหน่วยงานนั่นเอง

Harold Koontz (1972) ได้เสนอว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ประกอบด้วยหน้าที่หลัก 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning), การจัดการองค์การ (Organizing), การสั่งการ (Commanding), การประสานงาน (Coordinating), และการควบคุม (Controlling) ซึ่งองค์ประกอบทั้งห้านี้ต้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกัน โดยเน้นว่า “การบริหาร” มิใช่เพียงการกำหนดนโยบายเท่านั้น แต่คือการแปรเป้าหมายให้เป็นรูปธรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริงในองค์กร

Ernest Dale (1973) กล่าวถึงการจัดการองค์การ โดยเฉพาะการบริหารที่เป็นระบบ ซึ่งอธิบายผ่านกระบวนการ POSDCIR อันประกอบด้วย 7 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ Planning (การวางแผน), Organizing (การจัดการองค์การ), Staffing (การจัดคนเข้าทำงาน), Directing (การสั่งการหรือชี้แนะ), Coordinating (การประสานงาน), Implementing (การดำเนินการ) และ Reporting (การรายงานผล)

จากที่กล่าวมา สรุปว่า กระบวนการบริหารการศึกษาเป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การวางแผน (Planning) ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง และกิจกรรมที่จะดำเนินการในอนาคตอย่างรอบคอบและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา การจัดองค์การ (Organizing) คือการแบ่งงาน จัดกลุ่มงาน และจัดสรรบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การสั่งการ (Commanding หรือ Directing) หมายถึงการชี้แนะและกระตุ้นให้บุคลากรดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ด้วยความร่วมมือและความเข้าใจร่วมกัน การประสานงาน (Coordinating) เป็นการเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันอย่างราบรื่น และการควบคุม (Controlling) เป็นการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

2.2. แนวคิดทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษา แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ มีประเด็นสำคัญที่ศึกษา ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนและสังคม ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5) ควรตระหนักและเข้าใจหลักการบริหารจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียน ส่งเสริมการพัฒนาตามธรรมชาติ และศักยภาพของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา พบว่านักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายงานวิชาการ ไว้ดังนี้

พระอนันต์ ตโมญโท (2560, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การจัดการด้านวิชาการทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตร การวางแผนวิชาการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการของชุมชน และการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษา

สัμμα รธนธิย์ (2560, หน้า 38) กล่าวถึงการบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อสร้างการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน ผ่านการประสานงานของทุกคนในโรงเรียน

หทัยชนก ปัญญา (2561, หน้า 63) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารต้องรับผิดชอบและเป็นผู้ดำเนินการร่วมมือกับครูให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงาน เพื่อให้ครูทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการยังรวมถึงการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลดีสูงสุดต่อผู้เรียน ตามปรัชญาการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพ และสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

ไชยา หานุภาพ (2564, หน้า 42) ให้ความหมายงานวิชาการว่า เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยการจัดทำหลักสูตร แผนการเรียนรู้อ การจัดการครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครู และการใช้เทคนิคการสอน

ธนัญญา คุณสุข (2565, หน้า 11) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งรวมถึงการจัดการหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การวัดผลและประเมินผล การใช้สื่อการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ การวิจัย การนิเทศภายใน และการอบรมทางวิชาการ ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

รัตติยา วงศ์อินตา (2565, หน้า 10) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ซึ่งเป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

Forest and Kinser (2002, pp. 158-164) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การรับผิดชอบในการบริการและส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการสอนและการจัดการเรียนรู้

Gorton (2002, p. 3) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งรวมถึงงานด้านหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียน การจัดการเรียนการสอน การจัดการครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน บุคลากรทางวิชาการ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน

Vick, Furlong and Heiberger (2008, p. 1) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การวางแผนและติดตามงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการทั้งหมด ซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่างานบริหารทั่วไป และเป็นสิ่งที่ได้รับมอบหมายภายในองค์กร

Fry, Ketteridge and Marshall (2009, p.3) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การกำกับติดตามงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การทำงานวิจัย การนิเทศติดตาม การบริหารงานวิชาการ และการรักษามืออาชีพในการจัดการเรียนการสอน

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญที่สุด เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน การจัดการแหล่งเรียนรู้ และการนิเทศภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

2.2.2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนและเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาดังนี้

พงศกร อดุลพิทยาภรณ์ และนันทรัตน์ เจริญกุล (2561, หน้า 317) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นทั้งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ภาณุภูมิ ทองลาด (2561, หน้า 28) ได้สรุปไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การสะท้อนมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องบ่งชี้ความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่ต้องการ

พระภัทรพงศ์ รมมทิไป (2562, หน้า 21) สรุปว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เนื่องจากจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับการดำเนินงานวิชาการทั้งหมด เช่น การจัดทำหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการจัดอบรมทางวิชาการ ทั้งหมดมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไชยา หานุภาพ (2564, หน้า 43) สรุปว่า ความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียนเป็นงานหลักที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดการหลักสูตร การใช้หลักสูตร การจัดทำแบบเรียน การเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ซึ่งทั้งหมดนี้มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

พรวลี ตรีประภากร (2564, หน้า 42) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่าเป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันปรับปรุงงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากร และเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน รวมถึงความสามารถของผู้บริหาร มุ่งเน้น

การพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของผู้เรียน เพื่อให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในชีวิตพร้อมทั้งมีคุณค่าในสังคม

ธนัญญา คุณสุข (2565, หน้า 13) สรุปว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษาและเป็นงานที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน โดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจะให้ความสนใจในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด

รัตติยา วงศ์อินตา (2565, หน้า 13) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญและงานหลักที่ผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันปฏิบัติตามภารกิจของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการที่ดีจะช่วยสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพ มีความรู้ จริยธรรม และคุณสมบัติที่ต้องการเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม และยังเป็นเครื่องมือชีวิตความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำขององค์กร

นันทพล พันโน (2566, หน้า 58) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่าเป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก ร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการวัดผลที่เน้นสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและเป็นพลเมืองที่ดี ช่วยพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

Smith (1961, p. 176) กล่าวถึงการบริหารงานในสถานศึกษา โดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท พร้อมการให้ความสำคัญ ดังนี้

- งานบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 40
- งานบริหารบุคลากร ร้อยละ 20
- งานบริหารกิจการนักเรียน ร้อยละ 20
- งานบริหารการเงิน ร้อยละ 5
- งานบริหารอาคารสถานที่ ร้อยละ 5
- งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ 5
- งานบริหารทั่วไป ร้อยละ 5

Miller (1965, p. 175) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การจัดโปรแกรมการสอน การปฏิบัติตามโปรแกรม การวัดผล และการจัดบริการในการสอน

Bradley (1983, p. 21) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบันเน้นให้ครูมีทักษะและความชำนาญในการสอน (งานวิชาการ) เป็นสิ่งสำคัญ ส่วนงานธุรการ อื่น ๆ ถือเป็นงานรอง

สรุปได้ว่า ความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียนเป็นงานหลักที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายใน การจัดการแหล่งเรียนรู้ และการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนด

2.2.3. หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

Bruce (1978, p. 1192) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการไว้ 2 หลัก ได้แก่

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือนักเรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) ผลผลิตได้ตามจุดหมายที่วางไว้ นั่นคือนักเรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมและการจัดการได้

และอีกหลักการที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางคือ หลัก 3Es ซึ่งประกอบด้วย Efficiency (ประสิทธิภาพ), Effectiveness (ประสิทธิผล), และ Economy (ความประหยัด) หลักการดังกล่าวใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพการบริหารว่าสามารถบรรลุเป้าหมายได้โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือไม่

1. Efficiency (ประสิทธิภาพ) หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น เวลา บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งหากผู้บริหารสามารถจัดสรรและใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์

2. Effectiveness (ประสิทธิผล) เน้นที่ผลลัพธ์ของการบริหารว่าบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น การนิเทศครูมีประสิทธิภาพ หรือมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3. Economy (ความประหยัด) หมายถึง การใช้จ่ายหรือบริหารงบประมาณอย่างระมัดระวังโดยไม่สิ้นเปลืองทรัพยากรโดยไม่จำเป็น เพื่อให้คุ้มค่ากับผลลัพธ์ที่ได้รับ

ธีรพงศ์ จิตต์จำนงค์ (2562) พบว่าโรงเรียนที่นำหลัก 3Es มาใช้ในการบริหารงานวิชาการมีแนวโน้มที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เนื่องจากสามารถควบคุมทรัพยากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังต้องพิจารณา หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นแนวทางที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่การบริหารจัดการศึกษามุ่งเน้นการกระจายอำนาจ การให้

ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินการถือเป็นการสร้าง “ความเป็นเจ้าของร่วม” (Ownership) ซึ่งช่วยให้การบริหารงานวิชาการมีพลังและคุณภาพมากขึ้น

จิตติภัทร ไกรกาญจน์ (2560) ได้สรุปว่า หลัก 3Es และการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา ทั้งในด้านประสิทธิภาพการสอน การออกแบบหลักสูตร และการวัดผลประเมินผล

พระมหานรินทร์ กิตติวณโณ (2561) ได้ศึกษาการบริหารเชิงพุทธแบบมีส่วนร่วม พบว่าการมีส่วนร่วมตามแนวพุทธธรรมส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีจิตสำนึกร่วมต่อการกิจของโรงเรียน และเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างคุณธรรมในการบริหารงานวิชาการได้เป็นอย่างดี

วรรณภา พันธุ์ไธ (2563) ระบุว่าโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตร มีแนวโน้มที่จะเกิดนวัตกรรมทางการเรียนการสอนมากขึ้น รวมทั้งยังเพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู ซึ่งส่งผลดีต่อคุณภาพของผู้เรียน

ภาวิณี สีทองดี (2564) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าหลักการมีส่วนร่วมของครูในกระบวนการนิเทศภายในช่วยส่งเสริมให้ครูมีพัฒนาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

ณัฐพงษ์ ไชยสุวรรณ (2565) ได้ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการประเมินคุณภาพภายในมีผลต่อความโปร่งใสในการดำเนินงานทางวิชาการ และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

และในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา นอกจากจะให้ผู้เรียนมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะที่จำเป็นแล้ว สถานศึกษาก็มีหน้าที่คอยขัดเกลาผู้เรียนให้เป็นคนดีด้วยการนำเอาหลักธรรมมาใช้ในการเรียนการสอนและมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างในการนำเอาหลักธรรมมาช่วยในการบริหารด้วย สอดคล้องกับคำแนะนำของนักการศึกษา ดังนี้

สุเทพ เมย์โธสง (2561) ได้นำเสนอแนวคิดหลักการบริหารงานวิชาการตามแนวพุทธ ซึ่งเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม โดยเชื่อมโยงระหว่างหลักธรรมกับการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ

พระครูชัยรัตนกร (2564) ได้นำเสนอหลักธรรมในการบริหารงานวิชาการ โดยเน้น “อิทธิบาท 4” และ “สัปปุริสธรรม 7” เป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากร

สรุป หลักการบริหารวิชาการ หมายถึง หลักแห่งประสิทธิภาพ หมายถึงการได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด หลักแห่งประสิทธิผล หมายถึงผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้นั่นคือ นักเรียนนักศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักแห่งความประหยัด หมายถึง การใช้จ่ายหรือบริหารงบประมาณอย่างระมัดระวังโดยไม่สิ้นเปลืองทรัพยากรโดยไม่จำเป็น เพื่อให้

คุ่มค่ากับผลลัพธ์ที่ได้รับ หลักแห่งการมีส่วนร่วม หมายถึงการให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินการ และรวมทั้งการนำเอาหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการด้วย

2.2.4. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

สำนักปฏิรูปการศึกษา (2543, หน้า 25) สรุปภารกิจหลัก 8 ข้อในการบริหารงานวิชาการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนการเรียนรู้
4. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 71-74) กำหนดแนวทางการพัฒนางานวิชาการสำหรับสถานศึกษาในโครงการ “หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน” โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่

1. หลักสูตร
2. การบริหารจัดการวิชาการ
3. การจัดการเรียนรู้
4. ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้
5. การพัฒนาบุคลากร
6. การประเมินผล
7. การประกันคุณภาพ

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2546, หน้า 20) ได้จำแนกขอบข่ายการบริหารงานวิชาการและลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็น 15 ประการ ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตรและแผนการสอน
2. การจัดทำแผนการเรียนการสอน
3. การคัดเลือกและพัฒนาครู
4. การพัฒนาวิธีการและกระบวนการเรียนการสอน
5. การจัดทำแผนการประเมินผล

6. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้
7. การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้
8. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
9. การบริหารการประเมินผลการเรียนการสอน
10. การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี
11. การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
12. การสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างทักษะ
13. การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก
14. การจัดกิจกรรมฝึกอบรมครู
15. การประเมินและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการนิเทศการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 71-74) ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้ระบุภาระหน้าที่ด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาไว้ทั้งหมด 17 ภารกิจ ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารงานวิชาการที่ครอบคลุมหลายด้าน เพื่อให้การศึกษาในสถานศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ภารกิจดังกล่าวประกอบด้วย

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ การวางแผนงานที่ชัดเจนและมีทิศทางในการดำเนินงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การจัดการและส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาวิธีการและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี
6. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนที่เป็นมาตรฐาน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อหาวิธีการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายภายในและภายนอกสถานศึกษา

9. การนิเทศการศึกษา การตรวจสอบและสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษาภายในสถานศึกษา

10. การแนะแนว การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและอาชีพ

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและการรักษามาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนร่วมมือในการพัฒนาและสนับสนุนการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การจัดทำระเบียบและสร้างแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินงานด้านวิชาการ

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การเลือกสรรสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีคุณภาพ

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนการสอนและการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 71-74) ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ

1) การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดระเบียบและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้การดำเนินงานวิชาการเป็นไปอย่างมีระเบียบและสอดคล้องกับมาตรฐาน

2) การทำแผนงานวิชาการ การจัดทำแผนงานที่มีความชัดเจนและสามารถดำเนินการได้จริง

2. การบริหารงานวิชาการ

1) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การระบุหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในงานวิชาการ

2) การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน

3) การจัดกลุ่มการเรียนรู้และตารางสอน การกำหนดกลุ่มเรียนและการจัดตารางสอนให้
มีประสิทธิภาพ

4) การจัดครูเข้าสอนตามตารางและสอนแทน การให้ครูปฏิบัติตามตารางสอนและ
สอนแทนเมื่อจำเป็น

5) การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน การนำเทคโนโลยี
และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1) การจัดทำและปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้าง
แผนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและปรับปรุงตามความต้องการ

2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3) การจัดหาและบำรุงรักษาสื่อการเรียนรู้ การจัดเตรียมและบำรุงรักษาสื่อ
การเรียนการสอน

4) การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดการเรียนการสอนเสริมเพื่อช่วยให้นักเรียนที่มี
ผลสัมฤทธิ์ต่ำได้เรียนรู้เพิ่มเติม

5) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร การจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนา
คุณลักษณะและทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน

4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

1) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นและ
เสริมทักษะการเรียนรู้

2) การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ (ไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมงต่อปี) การฝึกอบรม
และพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ

3) การส่งเสริมการวิเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การสนับสนุนการวิจัยและ
การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4) การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้
เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในกระบวนการเรียนการสอน

5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

1) การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน การประเมินผลการเรียนที่มี
ความเที่ยงตรงและโปร่งใส

2) การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผล การพัฒนาเครื่องมือที่มีความเหมาะสม
ในการวัดผล

3) การจัดการเกี่ยวกับเอกสารและงานทะเบียนนักเรียน การบริหารจัดการเอกสาร และข้อมูลนักเรียน

6. การแนะแนวการศึกษา

1) การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกวิชาและการวางแผนการศึกษาต่อ

7. การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ

1) การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ การประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

2) การประเมินผลคุณภาพการจัดการเรียนการสอน: การประเมินคุณภาพ การเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการศึกษา

พระมหาวสุมเทพ ญาณเมธี (น้ำพุ) (2563, หน้า 53) ได้สังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการและจำแนกออกเป็น 5 ด้านหลัก ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การจัดการเรียนการสอนและการวัดผล
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การนิเทศการศึกษา
5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ธนภรฐา คุณสุข (2565, หน้า 20) ได้จำแนกขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ออกเป็น 5 ด้านหลัก ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดผลและประเมินผล
4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา
5. การนิเทศการศึกษา

จากแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่ได้เสนอไว้เกี่ยวกับขอบข่ายการ บริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังตาราง 2.2

ตาราง 2.2 การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ

แหล่งอ้างอิง	แหล่งอ้างอิง						
	สำนักงานบริหาร การศึกษาระดับ ประถมศึกษา (2543)	กระทรวง ศึกษาธิการ (2546)	สำนักงาน พระพุทธศาสนา แห่งชาติ (2546)	กระทรวง ศึกษาธิการ (2550)	สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550)	พระมหากษัตริย์ แห่งประเทศไทย ในมหามงคล สมัย (2563)	ฐานข้อมูล คุณวุฒิ (2565)
1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักสูตรท้องถิ่น				✓	✓		2
2. การวางแผนงานด้านวิชาการและการบริหารจัดการ		✓		✓	✓	✓	4
3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓		6
4. การจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
5. การวัดผล และประเมินผลการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	✓			✓	✓	✓	4
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓		5
8. การนิเทศภายในสถานศึกษา			✓	✓	✓	✓	5
9. การแนะแนว				✓	✓		2
10. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
11. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	✓			✓	✓		3
12. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ องค์กรอื่น			✓	✓	✓		3
13. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา				✓	✓		2
14. การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา				✓	✓		2

ตาราง 2.2 การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ (ต่อ)

แหล่งอ้างอิง	แหล่งอ้างอิง					
	ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ					
	สำนักปฏิบัติการศึกษา (2543)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2546)	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550)	ความถี่
15. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา				✓	✓	2
16. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	✓			✓	✓	4
17. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน			✓		✓	2
18. งานห้องสมุด		✓			✓	2
19. งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน					✓	1
20. งานส่งเสริมการสอน			✓		✓	2
21. งานประชุมอบรมทางวิชาการ			✓		✓	2
22. การเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ					✓	1
23. การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารวิชาการ					✓	1
24. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓				✓	2
25. การพัฒนาบุคลากร		✓		✓	✓	3
26. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้			✓	✓	✓	1
27. การบูรณาการการเรียนการสอน			✓		✓	1
28. การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม			✓	✓	✓	3

จากตาราง 2.2 จะเห็นว่าผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการ โดยพิจารณาความสอดคล้องกับบริบทการศึกษาและเลือกความถี่ที่ระดับ 5-7 สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการที่สำคัญมีดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.3. แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.3.1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (Participation) ในการพัฒนาหรือการจัดการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา ประชาชน คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรรัฐและเอกชน รวมถึงสถาบันทางสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ที่หลายระดับ ตั้งแต่ระดับองค์กรถึงระดับบุคคล นักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้อย่างหลากหลายดังนี้

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2560, หน้า 174) นิยามการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การบริหารที่ให้ผู้บุคคลในองค์กรหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือแก้ไขปัญหา การบริหารแบบนี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วม ลดช่องว่างในการสื่อสาร และขจัดปัญหาความขัดแย้งในองค์กร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ระบุว่า ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ โดยมีตัวชี้วัดสำคัญ เช่น การเพิ่มจำนวนองค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานที่ร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงสัดส่วนการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับภาครัฐ

จุฑามาศ พันสุวรรณ (2562, หน้า 12) ระบุว่า การพัฒนาด้านต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาผ่านกระบวนการทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา

สันติ ฤไชย (2563, หน้า 39) นิยามการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นผลจากการเห็นพ้องในเรื่องความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลง จนเกิดความคิดริเริ่มโครงการที่ดำเนินการโดยกลุ่มผ่านองค์กร ซึ่งต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กำหนดนโยบาย จัดทำแผนศึกษาหาสาเหตุ แก้ปัญหา ตัดสินใจ ปฏิบัติ และประเมินผล เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

รัตติยา วงศ์อินตา (2565, หน้า 18-19) ระบุว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมให้ประชาชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตั้งแต่การสร้างความตระหนักร่วมกัน การร่วมคิดและวางแผน การติดตามและประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนาาร่วมกัน ตลอดจนการร่วมรับผลประโยชน์ โดยอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดการแบ่งอำนาจหน้าที่

อนุวัฒน์ ทศบุตร (2565, หน้า 14) นิยามการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่ผู้บริหารและคณะครูร่วมดำเนินการในสถานศึกษา เช่น การร่วมกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การช่วย

คิดและตัดสินใจ การสร้างความร่วมมือและความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

นัฐพล พันโน (2566, หน้า 26) ระบุว่า การมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองความต้องการของประชาชนและชุมชนในแต่ละพื้นที่

Whang (1981, pp. 91-92) นิยามการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อสะท้อนความสนใจของตน หรือเพื่อสนับสนุนกำลังงานหรือทรัพยากรต่อสถาบันหรือระบบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของพวกเขา

United Nation (1981, p.5) นิยามการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การสร้างโอกาสให้สมาชิกในชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมช่วยเหลือ และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา รวมทั้งได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

White (1982, p. 11) นิยามการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำและวิธีการ 2) การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติการตามที่ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากการดำเนินงาน และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลร่วมดำเนินกิจกรรมภายในองค์กรหรือหน่วยงาน โดยมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจและเป้าหมาย การแสดงออกความคิดเห็น การศึกษาปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล ในลักษณะเป็นการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลของการดำเนินงานในด้าน 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดผลและประเมินผล การศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.3.2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการหลายท่านที่ให้แนวคิดลักษณะของการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ดังนี้

วิบูลธ นิลพิบูลย์ (2563, หน้า 29) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพองค์กร โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกิดจากความสมัครใจและแรงจูงใจในการทำงาน จะช่วยสร้างความผูกพันต่อองค์กรและทำให้เกิดทีมที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในทีม ซึ่งส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รัตติยา วงศ์อินตา (2565, หน้า 24) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพองค์กร การมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจ ความสมัครใจ สามารถตัดสินใจได้เอง การมีส่วนร่วมจะช่วยลดความขัดแย้งเกิดความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้น จึงจะทำให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน

พระมหาวาสเทพ ญาณเมธี (น้ำพุ) (2563, หน้า 111) อธิบายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีแนวคิดพื้นฐานที่เน้นความเชื่อในธรรมชาตินุษย์ ความคิดเกี่ยวกับการเป็นองค์กรของโรงเรียน และการตัดสินใจที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รวมถึงการใช้ภาวะผู้นำและกลยุทธ์ในการใช้อำนาจของผู้บริหาร การบริหารแบบนี้ช่วยส่งเสริมการทำงานในหลายด้าน เช่น การสร้างความสามัคคี ลดความขัดแย้ง สร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร และส่งเสริมการเป็นประชาธิปไตยในองค์กร นอกจากนี้ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณ รวมถึงทำให้สมาชิกในองค์กรรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบงานมากขึ้น ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Arnstein (1969, pp. 216 - 224) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมใช้เกณฑ์การตัดสินใจเป็นตัวบ่งชี้ระดับการมีส่วนร่วม โดยแบ่งเป็น 8 ขั้นตอน ซึ่งจัดกลุ่มได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม ได้แก่
 - ขั้นที่ 1 การจัดฉาก (Manipulation) การมีส่วนร่วมที่มุ่งหวังเพียงแสดงออกหรืออวดตนเอง โดยไม่ได้มุ่งหมายจะมีส่วนร่วมในการบริหารจริง
 - ขั้นที่ 2 การบำบัดรักษา (Therapy) ผู้นำมุ่งหวังให้ผู้ตามปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่ถามความคิดเห็นของผู้ตาม
2. การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี
 - ขั้นที่ 3 การแจ้งข่าวสาร (Informing) ผู้นำแจ้งข้อมูลให้ผู้ตามทราบโดยไม่เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากนัก
 - ขั้นที่ 4 การให้คำปรึกษา (Consultation) ผู้นำรับฟังความคิดเห็นจากผู้ตาม แต่การตัดสินใจสุดท้ายขึ้นอยู่กับผู้นำ
 - ขั้นที่ 5 การปลอบใจ (Placation) ผู้นำแสดงท่าทีเห็นด้วยหรือคล้อยตามข้อเสนอของผู้ตาม แม้ไม่ได้มีความตั้งใจจะนำไปปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
 - ขั้นที่ 6 การเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การคิด การทำ และการตัดสินใจ
 - ขั้นที่ 7 การมอบอำนาจ (Delegated Power) ผู้นำมอบอำนาจและหน้าที่ให้ผู้ตามดำเนินการแทนอย่างเต็มที่ โดยมีอำนาจและความรับผิดชอบเทียบเท่าผู้นำ
 - ขั้นที่ 8 การควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) ผู้ตามมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารอย่างแท้จริงในกระบวนการบริหาร

การจัดแบ่งขั้นตอนเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจการมีส่วนร่วมในแต่ละระดับจากน้อยไปหามากทั้งในแง่ของอำนาจการตัดสินใจและบทบาทของผู้ตาม

Cohen and Uphoff (1977, pp. 219 - 220) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินงาน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) การเข้าร่วมในการสนับสนุน ทรัพยากร การบริหาร และการร่วมมือในการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) การได้รับผลประโยชน์ทั้งในด้านวัตถุ สังคม หรือส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม เพื่อปรับปรุงการมีส่วนร่วมในอนาคต

สรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือ คณะกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการบริหารในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมในทุกลักษณะจะช่วยเสริมสร้างความสมบูรณ์และประสิทธิภาพของการบริหาร

2.3.3. กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

มีนักวิจัยและนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562) มาตรา 9 กำหนดให้มีการจัดโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักเอกภาพด้านนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง และการระดมทรัพยากรจากชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ส่วนมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการโรงเรียนที่ประกอบด้วยผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครอง ครู ชุมชน และท้องถิ่น โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการโรงเรียน

ในส่วนของการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 - 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกระดับมีระบบการประกันคุณภาพภายใน และจัดทำรายงานประจำปีส่งต่อหน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาอย่างน้อยทุก 5 ปี

กรมสามัญศึกษา (2543, หน้า 6) ได้สรุปขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมวางแผน 3) การมีส่วนร่วมดำเนินการ

4) การมีส่วนร่วมประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 125 - 127) กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในชุมชน ซึ่งประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ 1) ค้นหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญ 2) ค้นหาสาเหตุของปัญหา 3) ตกลงวิธีการแก้ปัญหา 4) ตัดสินใจดำเนินงาน 5) พิจารณาการใช้กิจกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด 6) ติดตามการดำเนินงานและเสนอแนวทางแก้ไข 7) ดูแลความบกพร่องของโครงการ 8) ประเมินผลความสำเร็จและการใช้ประโยชน์จากโครงการ

พระมหาวาสเทพ ญาณเมธี (น้ำพุ) (2563, หน้า 103) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นขั้นตอนในการร่วมดำเนินการจากกลุ่มของชุมชน เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีการร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและร่วมติดตามประเมินผล

มีเกียรติ นาสมตริก (2563, หน้า 42) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่จะกระจายอำนาจจากผู้มีอำนาจ ที่แต่เดิมมักจะใช้อำนาจเหนือ เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีการร่วมคิด วิเคราะห์ปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามประเมินผล

รัตติยา วงศ์อินตา (2565, หน้า 19) กล่าวว่า กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลทุกฝ่ายได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมในการมีมติริเริ่มและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลและการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

Cohen & Uphoff (1980, pp. 7-10) กล่าวถึงขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การกำหนดความต้องการและเลือกนโยบาย 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรและการบริหารงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ รวมถึงผลบวกและผลเสีย 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยพิจารณาความเห็น ความชอบ และความคาดหวังของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการรับผลประโยชน์จากการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3.4. รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการที่ให้ผู้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โดยมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันไป นักการศึกษาได้เสนอแนวทางส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมหลายท่านหลายแนวทาง ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 125 - 127) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และการกระจายอำนาจการศึกษาตามมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ โดยสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจการบริหารที่ได้รับจากกฎหมายและผู้มีอำนาจ พร้อมรับผิดชอบในการประกันคุณภาพและการพัฒนาโรงเรียนตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่กำหนดหลักการสำคัญของการบริหารแบบนี้ประกอบด้วย

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) ให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง (School Center) โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนา และกำหนดทิศทางการศึกษา

3. การมีส่วนร่วม (Participation) ทุกฝ่ายในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและบริหาร

4. การพึ่งตนเอง (Self - Management) โรงเรียนมีระบบบริหารตนเองที่ตอบสนองต่อสถานการณ์และความพร้อม

5. การประสานงาน (Coordination) การสร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

รัตติยา วงศ์อินตา (2565, หน้า 22) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากร หรือคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน/ดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เพื่อให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Joseph Putti (1981, pp. 162 – 167) เสนอวิธีการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม 7 วิธี ได้แก่

1. การวางแผนแบบสแกนลอน (Scanlon Plan) ให้พนักงานมีส่วนร่วมในการลดต้นทุนและแบ่งปันผลตามผลที่ประหยัดได้

2. การจัดการตนเอง (Jishu Kanri) หรือ เจเคกรุ๊ป (JK Group) การรวมกลุ่มเพื่อหาวิธีแก้ปัญหาภายในโรงงาน

3. การปรึกษาตามสายการบังคับบัญชา (Consultative Hierarchy) ให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมผ่านคณะกรรมการในสามระดับ ได้แก่ ผู้แทน, ผู้ปฏิบัติงาน, และคณะกรรมการบริหาร

4. ทีกรุป (T - Group Training or Sensitivity) การอบรมเพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ในตัวเองและความรู้สึกของผู้อื่น

5. คิวซีซี (QCC) หรือ Quality Control Circle) ให้พนักงานร่วมบ่งชี้และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

6. การบริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้บริหารระดับต่าง ๆ (Multiple Management) เปิดโอกาสให้บุคคลหลากหลายมีส่วนร่วมในการบริหาร

7. Matrix or Collegial Approach and Team Building การบริหารแบบ Matrix ให้งานจากส่วนต่าง ๆ มาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายโครงการ

Davis & Newstrom (1989, pp. 243 - 248) เสนอรูปแบบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม 7 รูปแบบ ได้แก่

1. การปรึกษาหารือกับบุคลากร (Conductive Management: CM) เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นก่อนที่ผู้บริหารจะตัดสินใจ
2. การให้อำนาจการตัดสินใจแก่บุคลากร (Democratic Management: DM)
3. การปรับสภาพการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ (Quality Circle: QC) ประกอบด้วยลูกจ้างและฝ่ายบริหาร
4. การกระตุ้นบุคลากรให้ข้อเสนอแนะ (Suggestion Programs: SP) เน้นการแก้ไขปัญหาที่บุคลากรแต่ละคน
5. การใช้กลไกกลุ่มเพื่อปรับปรุงการมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลาง (Middle Management Committee: MMC)
6. การให้คนงานมีส่วนร่วมหลายระดับในองค์กร ผ่านกลไกทางสถาบัน (Industrial Democracy: ID)
7. การมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ (Employer Ownership Plans: EOP) เพื่อกระตุ้นให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เพื่อให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2.3.5 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการหลายท่านที่ให้แนวคิดประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 17) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. สร้างความสามัคคีและรวมพลังในองค์กร
2. ทำให้ทราบถึงความต้องการขององค์กรทั้งหมด
3. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดความเฉื่อยชาและการย้ายงาน
4. ลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากพนักงานระดับล่าง
5. สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและส่งเสริมสุขภาพจิตของบุคลากร
6. เพิ่มผลผลิตในองค์กร

7. ส่งเสริมหลักการประชาธิปไตยในองค์กร
8. ลดค่าใช้จ่ายในการบริหารและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด
9. ทำให้บุคลากรรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินตา ศิริวรรณ (2560, หน้า 186) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น โดยบุคลากรมีความผูกพันและรักองค์กร มีการทำงานเป็นทีม วางแผนร่วมกันและเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งยังสร้างขวัญกำลังใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ วางแผน และประเมินผล ซึ่งทำให้องค์กรมีความคล่องตัว โปร่งใส และรับผิดชอบร่วมกันในการบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องใช้ทฤษฎีต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีการจูงใจ และทฤษฎีการสร้างผู้นำเพื่อนำมาบูรณาการใช้ในการบริหาร การมีส่วนร่วมของบุคลากรช่วยเสริมการทำงานเป็นทีมและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การดำเนินการ การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชัยอนันต์ แก้วเงิน (2563, หน้า 21) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษามีประโยชน์ 3 ด้าน คือ

1. ประโยชน์ต่อสถานศึกษา ช่วยปรับปรุงบรรยากาศการทำงาน การสื่อสารภายใน ลดความขัดแย้ง ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต ทำให้สถานศึกษาพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
2. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร ทำให้การบริหารครูและบุคลากรเป็นไปอย่างราบรื่น การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะได้ข้อมูลจากทุกฝ่าย และแสดงความสามารถในการบริหารได้ชัดเจน
3. ประโยชน์ต่อครูและบุคลากร สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรกับฝ่ายบริหาร รวมถึงระหว่างครูกับครูเอง เพิ่มความไว้วางใจ ความรับผิดชอบ และความผูกพันกับองค์กร พร้อมทั้งทำให้เข้าใจกฎระเบียบและข้อจำกัดต่างๆ ดีขึ้น

ไชยา หานุกาพ (2564, หน้า 39 - 40) การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีประโยชน์หลายประการ ได้แก่ การเสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่ม การกระตุ้นให้เกิดความคิดที่หลากหลายและลดการต่อต้านต่อการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอจากทุกฝ่าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างบุคคลในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ทำให้เกิดแรงจูงใจและความคิดริเริ่มในการทำงาน และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตในงานได้อย่างมีนัยสำคัญจากการทำงานร่วมกันเป็นทีม

Anthony (1978, pp. 27 - 29) สรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง การมีส่วนร่วมช่วยให้บุคลากรยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่า เนื่องจากพวกเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินการ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงานดีขึ้น การมีส่วนร่วมช่วยให้ผู้บริหารและพนักงานเปิดเผยความไม่พอใจ ลดความสูญเสียจากการขาดงานหรือนัดหยุดงาน

3. ความผูกพันของพนักงานกับหน่วยงาน พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้เกิดความนับถือตนเองและความผูกพันต่อหน่วยงาน

4. การสร้างความไว้วางใจ การมีส่วนร่วมช่วยให้พนักงานเข้าใจเหตุผลของผู้บริหาร และสร้างความเคารพซึ่งกันและกัน

5. การบริหารพนักงานง่ายขึ้น การมีส่วนร่วมทำให้พนักงานยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความรับผิดชอบมากขึ้น และช่วยลดความจำเป็นในการควบคุม

6. การตัดสินใจมีคุณภาพดีขึ้น การมีหลายฝ่ายช่วยตัดสินใจทำให้การคิดรอบคอบขึ้น และข้อมูลในการตัดสินใจมีความหลากหลาย

7. การสื่อสารจากล่างขึ้นบนดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้เกิดการสื่อสารจากพนักงานสู่ผู้บริหารมากขึ้น

8. ประสิทธิภาพของทีมงานดีขึ้น พนักงานเข้าใจเป้าหมายและทิศทางเดียวกัน ลดความขัดแย้งและทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

Davis (1981, p. 160) สรุปประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ 14 ประการ ดังนี้

1. เพิ่มผลผลิต
2. ปรับปรุงคุณภาพของงาน
3. ได้รับความคิดเห็นที่หลากหลาย
4. เพิ่มแรงจูงใจ
5. สร้างความรู้สึกรับซึ่งกันและกัน
6. เสริมสร้างความนับถือตนเอง
7. เพิ่มความพึงพอใจต่องาน
8. เสริมสร้างความร่วมมือ
9. ลดความเครียด
10. เพิ่มความผูกพันต่อเป้าหมาย
11. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น
12. ลดอัตราการเปลี่ยนงาน
13. ลดการขาดงาน
14. พัฒนาการสื่อสารภายในองค์กร

Gordon (1987, p. 627) สรุปคุณค่าของการมีส่วนร่วมไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. เพิ่มการยอมรับความคิดของฝ่ายบริหาร

2. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการ
3. ลดอัตราการเปลี่ยนงาน
4. ลดการขาดงาน
5. ลดการร้องเรียนและข้อขัดใจ
6. เพิ่มความยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลง
7. เสริมสร้างเจตคติต่องานและหน่วยงาน

Swansburg (1996, p. 399) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 23 ประการ

ดังนี้

1. พนักงานมีความไว้วางใจกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน
2. ลดอัตราพนักงานระดับบริหารและตำแหน่งที่มีตำแหน่งเท่ากัน
3. เพิ่มความรับผิดชอบให้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน
4. ลดความสับสนในการปฏิบัติงานโดยการปรับปรุงการติดต่อสื่อสาร
5. นิเทศงานด้วยตนเองและกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถในการวินิจฉัยและ

แก้ปัญหา

6. เพิ่มความอิสระในการปฏิบัติงาน
7. ชัดเจนขึ้นในกฎระเบียบ
8. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและผลงาน
9. สร้างทีมงานที่มีความร่วมมือ มีแรงจูงใจ และมีความสามารถในการตัดสินใจ
10. ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารในองค์กร
11. ลดการขาดงาน
12. เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิต รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพและการเรียนรู้ในงาน
13. เพิ่มขวัญและแรงจูงใจในการทำงาน
14. ได้รับความคิดเห็นใหม่ ๆ ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
15. แสดงให้เห็นถึงผู้นำที่มีความสามารถ
16. ช่วยให้คนงานเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาชีพ
17. ลดการหมุนเวียนและสร้างความมั่นคงในงาน
18. เพิ่มความผูกพันต่อองค์กร
19. ลดการทำงานนอกเวลา
20. ลดต้นทุนในการบริหาร
21. ส่งเสริมทักษะและช่วยให้คนงานค้นพบความสามารถพิเศษ
22. เพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน

23. ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ การเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่ม การกระตุ้นให้เกิดความคิดที่หลากหลายและลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการยอมรับความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพิ่มแรงจูงใจและความคิดริเริ่มในการทำงาน และเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตจากการทำงานเป็นทีม

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการส่งเสริมให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การร่วมปรึกษาหารือ ร่วมวางแผน ร่วมการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมเมื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาร่วมกัน ตลอดจนการร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ในลักษณะเป็นการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการในด้าน 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.4. หลักสัปปุริสธรรม 7

หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นข้อธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่พุทธบริษัทในโอกาสต่าง ๆ การทำความเข้าใจหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสมัยใหม่ ต้องอาศัยทั้งวิทยาการการบริหารและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แนวคิดสำคัญคือ การสร้างคนดีและมีความสามารถจะช่วยให้การบริหารประสบผลสำเร็จ สัปปุริสธรรม หมายถึง คุณธรรมของผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน เป็นคุณธรรมสำคัญของผู้นำที่สมบูรณ์ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมาย ดังนี้

2.4.1. ความหมายของหลักสัปปุริสธรรม

หลักสัปปุริสธรรม เป็นธรรมของสัปปุริสชนคนดี ซึ่งมีคุณสมบัติของความเป็นคนที่สมบูรณ์และถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญของการเป็นผู้นำ ในการนิยามความหมายของหลักสัปปุริสธรรม ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะต่าง ๆ ไว้ดังนี้

พระไตรปิฎก (เล่มที่ 23 พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต) (2539, หน้า 114) ให้ความหมายของสัปปุริสธรรม ดังพระสูตรว่า

“สัตติม เม ภิกขเว สปัริสธมมา กตเม สตต

ธมมณญญ, อตถณญ, อตตณญ, มตตณญ, กาลณญ, ปริสาณญ, ปุคฺคณญ

อิเม โข ภิกขเว สตต สปัริสธมมา

ภิกขุ ผู้ประกอบด้วยธรรม 7 อย่างนี้ เป็นสัปปุริส มีชื่อสัปปุริส”

แปลว่า ฝึกหัดทั้งหลาย ธรรมะของสัปบุริส 7 อย่างเหล่านี้เป็นอย่างไรบ้าง
ได้แก่ ผู้รู้จักธรรม ผู้รู้จักอรรถ ผู้รู้จักตน ผู้รู้จักประมาณ ผู้รู้จักกาล ผู้รู้จักชุมชน ผู้รู้จักบุคคล
ฝึกหัดประกอบด้วยธรรม 7 ประการนี้ ฝึกหัดนั้นแลเป็น สัปบุริส ไม่ใช่ อสัปบุริส

ดังนั้นสัปบุริสธรรม จึงหมายถึง ธรรมของสัตบุรุษหรือธรรมของคนดี คนที่สมบูรณ์แบบ หรือ
มนุษย์โดยสมบูรณ์ ซึ่งเป็นสมาชิกที่ดีและมีคุณค่าของมนุษยชาติ มีคุณสมบัติ 7 ประการ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช (อุฎฐายี) (2509, หน้า 12) ได้ให้
ความหมายของสัปบุริสธรรม 7 ว่า หมายถึง คุณธรรม 7 ประการที่สมบูรณ์ในตัวบุคคล ซึ่งทำให้บุคคล
นั้นเป็นสัปบุริสชนที่ได้รับความเคารพนับถือจากหมู่ชน และสามารถปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งยังเป็น
หลักในการปฏิบัติเพื่อทำให้บุคคลนั้นมีความสุข และเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) (2549, ออนไลน์) ตรัสว่า สัปบุริสธรรมเป็นหลักธรรมที่
สำคัญของมนุษย์ เป็นสมบัติและคุณลักษณะที่มนุษย์ควรมี โดยมีปัญญารู้และทำได้ เข้าใจว่าความ
กตัญญูกตเวทีเป็นคุณธรรมที่ประเสริฐ มนุษย์ควรใช้สติปัญญารักษาความดีให้สมบูรณ์ด้วยหลักธรรมนี้
เพื่อให้ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์คงอยู่

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2559, หน้า 276) ได้ให้ความหมายสัปบุริสธรรม
หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษหรือคนดี ซึ่งทำให้บุคคลเป็นสัตบุรุษ มี 7 ประการ ได้แก่ 1) ธัมมัญญตา รู้หลักหรือ
รู้จักเหตุ 2) อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล 3) อตตัญญตา รู้จักตน 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ
5) กาลัญญตา รู้จักกาล 6) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน 7) บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล

ชนะพงษ์ กล้ากลกิจ (2562, หน้า 100-101) อธิบายว่า สัปบุริสธรรม 7 คือ ธรรมที่ทำให้
ให้บุคคลเป็นสัตบุรุษ หรือผู้มีคุณธรรม ได้แก่ การมีสัมมาทิฐิ ความรู้และปัญญาที่ตรงกับความจริง
การประพฤติธรรม ศรัทธามั่นคงในศาสนา และมีความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม

หยาดฝน เดชโอภาส (2565, หน้า 12) อธิบายว่า สัปบุริสธรรม 7 คือ คุณธรรมสำคัญ
7 ประการ ได้แก่ การรู้หลักการ ความมุ่งหมาย การรู้จักตน การรู้จักประมาณ เวลา ชุมชน และบุคคล
ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ควรนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะผู้นำที่ควรกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี
เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานและนำพาองค์กรและสังคมสู่ความเจริญก้าวหน้า

สรุปได้ว่า หลักสัปบุริสธรรม หมายถึง ธรรมของคนดี หรือคุณสมบัติของคนดี ซึ่งบุคคล
ที่ศึกษาและเข้าใจ นำไปปฏิบัติได้ จะสามารถรักษาคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกประการ
มี 7 ประการ ได้แก่ 1) ธัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ 2) อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล
3) อตตัญญตา รู้จักตน 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา รู้จักกาล 6) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน
7) บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล

2.4.2. องค์ประกอบของหลักสัปปริสธรรม 7

หลักสัปปริสธรรม 7 เป็นหลักธรรมที่เน้นถึงคุณสมบัติที่ใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต 7 ประการ ได้แก่

พระไตรปิฎก (เล่มที่ 23 พระสุตตันตปิฎก) กล่าวไว้ใน องคุตตรนิกาย อัฐกนิบาต ซึ่งเป็นหมวดธรรมที่แสดงธรรมะ 8 ประการ โดยระบุไว้ว่า "สัปปริสธรรม 7" หรือ ธรรมของผู้เป็นบัณฑิต มีองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

1. ัมมญาณ (รู้จักธรรม) หมายถึง รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรควร อะไรไม่ควร เป็นผู้รู้ธรรมะในระดับที่สามารถวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ได้ตามหลักธรรม
2. อัตถญาณ (รู้จักประโยชน์) หมายถึง รู้ว่าอะไรเป็นคุณ เป็นประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
3. อตตญาณ (รู้จักตน) หมายถึง รู้จักกำลัง สติปัญญา หน้าที่ และความสามารถของตนเองอย่างเหมาะสม
4. มัตตญาณ (รู้จักประมาณ) หมายถึง รู้จักความพอดีในชีวิต เช่น การใช้จ่าย การบริโภค การพูด และการกระทำ
5. กาลัญญา (รู้จักกาลเวลา) หมายถึง รู้จักเวลาที่ต้องพูด ควรทำ หรือควรหยุด มีความเหมาะสมในจังหวะโอกาส
6. ปริสัณญาณ (รู้จักบุคคล/ชุมชน) หมายถึง รู้จักเลือกคบหา เข้าใจธรรมชาติของบุคคลและหมู่คณะ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
7. ปุคคลปโรปนายิกตญาณ (รู้จักจำแนกบุคคล) หมายถึง รู้จักแนะนำ ชี้แนวทาง หรือชักจูงผู้อื่นให้ทำสิ่งที่ดี เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำและเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้อื่น

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ขยมงฺคโล) (2553, หน้า 114) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ดีว่า ควรมีหลักสัปปริสธรรมหรือคุณธรรมของสัตบุรุษ 7 ประการ ดังนี้

- 1) ัมมัญญตา (รู้จักเหตุ) มีสติปัญญาในการแยกแยะทางเจริญและเสื่อม
- 2) อัตถัญญตา (รู้จักผล) เข้าใจผลจากเหตุหรือปัจจัยที่เกิดขึ้น
- 3) อตตัญญตา (รู้จักตน) รู้จักตนเองและวางตัวให้เหมาะสมกับฐานะ
- 4) มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ) รู้จักปฏิบัติตนและใช้ทรัพย์อย่างระมัดระวัง
- 5) กาลัญญตา (รู้จักกาล) รู้จักเวลาและโอกาสที่ควรกระทำหรือพูด
- 6) ปริสัณญตา (รู้จักชุมชน) เข้าใจขนบธรรมเนียมและลักษณะของชุมชนต่าง ๆ
- 7) บุคคลสัณญตา (รู้จักบุคคล) รู้จักลักษณะของบุคคลต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติตนให้เหมาะสม

พระครูชัยรัตนกร (2564) ได้กล่าวว่า ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสัปปริสธรรม 7 ว่าเป็นคุณธรรมสำคัญที่บ่งบอกลักษณะของสัตว์บุรุษ หรือบุคคลผู้มีความดีงาม ที่ควรเป็นแบบอย่าง ในทางพุทธศาสนาและการดำเนินชีวิต โดยองค์ประกอบทั้ง 7 ประการนี้ประกอบด้วย

- 1) ฉัณฺณัญญา ความรู้ในหลักธรรม หมายถึงความเข้าใจในธรรมะและหลักการที่ถูกต้อง เป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจอย่างถูกต้องและยุติธรรม
- 2) อัตถัญญา ความรู้ในตนเอง หมายถึงการตระหนักรู้ถึงความสามารถ ข้อจำกัด และจุดอ่อนของตน เพื่อพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม
- 3) มัตถัญญา ความรู้จักประมาณ หมายถึงการรู้จักพอประมาณ รู้ขอบเขตที่เหมาะสมในการทำและการตัดสินใจ
- 4) กาลัญญา ความรู้จักกาล หมายถึงการรู้จักช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทำ และการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดผลดีสูงสุด
- 5) ปริสสัญญา ความรู้จักบริเวณ หรือสภาพแวดล้อม หมายถึงการเข้าใจบริบท สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับตัวและปฏิบัติอย่างเหมาะสม
- 6) บุคคลัญญา ความรู้จักบุคคล หมายถึงการรู้จักแยกแยะบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อใช้บุคลากรอย่างเต็มศักยภาพ
- 7) อัตถัญญา การประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรม หมายถึงการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดคุณธรรมและประสิทธิผลในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

ขณะพงษ์ กล้ากลกิจ (2562, หน้า 100-101) อธิบายองค์ประกอบของสัปปริสธรรม 7 ประการ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ฉัณฺณัญญา (การรู้หลักการ) รู้จักวิเคราะห์เหตุและผลของสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อดำเนินชีวิตให้ถูกต้อง
- 2) อัตถัญญา (การรู้ความมุ่งหมาย) รู้จักผลของการกระทำและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล
- 3) อัตถัญญา (การรู้จักตน) รู้จักตนเองทั้งในแง่ของคุณธรรม ความสามารถ และสถานะ เพื่อปรับปรุงตนเอง
- 4) มัตถัญญา (การรู้จักประมาณ) รู้จักทำทุกอย่างให้เหมาะสมกับสถานการณ์และไม่เกินขอบเขต
- 5) กาลัญญา (การรู้จักเวลา) รู้จักเลือกเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และไม่เสียเวลา
- 6) ปริสสัญญา (การรู้จักชุมชน) รู้จักชุมชนและสังคม และประพฤติดนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้น

7) บุคคลสัญญา (การรู้จักบุคคล) รู้จักบุคคลแต่ละประเภท ทั้งในด้านอรรถาศัย
ความสามารถ และการมอบหมายงานให้เหมาะสม

ปราโมทย์ จันท (2563) อธิบายว่า สัปปุริสธรรม 7 เป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญยิ่งในการ
พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) ธัมมัญญา หมายถึง ความรู้ในหลักธรรมที่ถูกต้อง
- 2) อัตตัญญา หมายถึง ความรู้ในตนเอง
- 3) มัตตัญญา หมายถึง ความรู้จักประมาณ
- 4) กาลัญญา หมายถึง ความรู้จักกาลเวลา
- 5) ปริสัญญญา หมายถึง ความรู้จักบุคคลหรือสภาพแวดล้อม
- 6) บุคคลสัญญา หมายถึง ความรู้จักคน
- 7) อตถัญญา หมายถึง การประพบัติธรรมให้ถูกต้องตามธรรม

ศิริพร ภู่วิจิตร (2562) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสัปปุริสธรรม 7 ว่าเป็น
คุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย
องค์ประกอบหลักดังนี้

- 1) ธัมมัญญา หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมและกฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง ซึ่งเป็น
พื้นฐานในการตัดสินใจและบริหารงานอย่างมีคุณธรรม
- 2) อัตตัญญา หมายถึง ความรู้จักตนเอง ทั้งข้อดี ข้อเสีย และข้อจำกัด เพื่อการพัฒนาตนเอง
อย่างต่อเนื่อง
- 3) มัตตัญญา หมายถึง การรู้จักประมาณ ไม่ทำเกินความจำเป็นหรือขาดความเหมาะสมใน
การปฏิบัติงาน
- 4) กาลัญญา หมายถึง การรู้จักเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี
ที่สุด
- 5) ปริสัญญญา หมายถึง ความรู้จักสภาพแวดล้อมหรือบริบทของสถานการณ์ เพื่อให้สามารถ
ปรับตัวและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) บุคคลสัญญา หมายถึง การรู้จักบุคคลและบริบทของแต่ละบุคคล เพื่อการจัดการ
ทรัพยากรบุคคลอย่างเหมาะสม
- 7) อตถัญญา หมายถึง การประพบัติปฏิบัติตามหลักธรรมอย่างแท้จริงและ
สม่ำเสมอในทุกการกระทำ

หยาดฝน เดชโอภาส (2565, หน้า 12) กล่าวว่า องค์ประกอบของสัปปุริสธรรม 7 เป็น
คุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การบริหารและการทำงาน
มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้องค์กร ชุมชน และประเทศชาติเจริญก้าวหน้า โดยประกอบด้วย

- 1) การรู้หลักการ รู้จักการวิเคราะห์เหตุและผลของการกระทำตามหลักการที่ถูกต้อง เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบและความรับผิดชอบที่นำไปสู่ผลสำเร็จ
- 2) การรู้ความมุ่งหมาย รู้จักจุดมุ่งหมายและประโยชน์จากการกระทำ พร้อมทั้งมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายด้วยความตั้งใจ
- 3) การรู้จักตน รู้จักความสามารถและข้อจำกัดของตัวเอง รวมถึงการปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น
- 4) การรู้จักประมาณ รู้จักใช้ทรัพยากรและงบประมาณอย่างพอเหมาะ เช่น การบริโภคและการใช้จ่ายทรัพย์สินอย่างมีสติ
- 5) การรู้จักเวลา รู้จักการจัดการเวลาและการทำงานให้ทันเวลาและเหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์
- 6) การรู้จักชุมชน เข้าใจปัญหาของชุมชนและสามารถช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างถูกต้อง
- 7) การรู้จักบุคคล รู้จักลักษณะของบุคคลและการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า หลักสัปปริสธรรม 7 หมายถึง หลักธรรมที่แสดงถึงคุณธรรมของมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นคนที่มีคุณค่าในสังคม โดยเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้นำและบุคคลทั่วไปในทุกภาคส่วน มีองค์ประกอบดังนี้

1. ธัมมัญญาตา (รู้หลักและรู้จักเหตุ) หมายถึง การรู้หลักการและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและการทำงาน ตลอดจนรู้จักเหตุและผลในการกระทำต่างๆ โดยเฉพาะการปฏิบัติตามหลักธรรมชาติดีและความจริง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีสติและไม่ตกเป็นทาสของโลกภายนอก
2. อัตถัญญาตา (รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล) หมายถึง การรู้จักจุดมุ่งหมายและผลที่ได้จากการกระทำต่างๆ โดยเฉพาะการทำงานและการดำเนินชีวิต ตระหนักถึงผลดีหรือผลเสียจากการกระทำของตนเอง และรู้ว่าสิ่งที่ทำจะนำไปสู่ผลลัพธ์ใดในอนาคต
3. อัตตัญญาตา (รู้ตน) หมายถึง การรู้จักตัวเองตามฐานะ ความสามารถ และคุณธรรม ต่าง ๆ ที่ตนมี การวิเคราะห์ความถนัดและจุดอ่อนของตน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้าน
4. มัตตัญญาตา (รู้ประมาณ) หมายถึง การรู้จักการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างพอเหมาะ รู้จักการทำให้ต่าง ๆ ในชีวิตให้พอดี ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ทั้งในการบริโภค การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวัน

5. กาลัญญута (รู้กาล) หมายถึง การรู้จักการใช้เวลาอย่างเหมาะสมและรู้ว่าควรทำอะไรในเวลาที่เหมาะสม ตลอดจนการวางแผน การใช้เวลาในการดำรงชีวิตและในการทำงาน เพื่อให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ปริสัญญута (รู้ชุมชน) หมายถึง การรู้จักชุมชนและสังคมที่ตนอยู่ ว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น ความเป็นอยู่ ความต้องการและประเพณีต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถปรับตัวและปฏิบัติตัวได้อย่างเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

7. บุคคลัญญута (รู้บุคคล) หมายถึง การรู้จักและเข้าใจบุคคลในสังคมที่ตนจะเกี่ยวข้องกับ ทั้งในด้านอัธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรมของแต่ละคน เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตัวกับบุคคลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นผลดี

2.4.3. การประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม 7 ในการบริหาร

หลักสัปปริสธรรม 7 สามารถนำมาแนวทางในการปฏิบัติที่ผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการได้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะต่าง ๆ ดังนี้

พระมหาชุมพล ชุตินธโร (2560) ศึกษาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา พระปริยัติธรรมที่มีการบูรณาการหลักสัปปริสธรรม 7 โดยพบว่า ส่งผลให้บุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้น และมีความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

พระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต์ วฑฒโน) (2561, หน้า 27 - 28) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรมในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา และเสนอว่า หลักธรรมทั้ง 7 ประการ ได้แก่ 1) อัมมัญญута รู้หลักหรือรู้จักเหตุ 2) อัตถัญญута รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล 3) อัตตัญญута รู้จักตน 4) มัตตัญญута รู้จักประมาณ 5) กาลัญญута รู้จักกาล 6) ปริสัญญута รู้จักชุมชน และ 7) บุคคลัญญута รู้จักบุคคล สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นระบบในกระบวนการบริหารงานบุคคล ทั้งในด้านการคัดเลือกบุคลากร การแต่งตั้งโยกย้าย การพัฒนา และการประเมินผล ส่งผลให้บุคลากรในองค์กรมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน มีความไว้วางใจในผู้นำน้องการมากขึ้น เกิดบรรยากาศแห่งการให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการทำงาน และส่งเสริมความสามัคคีในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุรศักดิ์ ชะมรัมย์ย์ ทิพวัลย์ วชิรเศรษฐกุล และประเสริฐ คงดี (2561, หน้า 82 – 87) ได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรมในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาผู้บริหารน้อมนำหลักคุณธรรมทั้ง 7 ประการ ได้แก่ สัทธา (ความศรัทธา) สีล (ความมีศีลธรรม) สุตะ (การใฝ่รู้) จาคะ (ความเสียสละ) ปัญญา (ความรู้) เวทยาวัจจัมชชะ (ความขยันขันแข็ง) และกรุณา (ความเมตตา) มาใช้ในการกำกับพฤติกรรมและการตัดสินใจในงานบุคคล เช่น การคัดเลือกบุคลากร การมอบหมายงาน การประเมินผล และการให้รางวัล ส่งผลให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม และเกิดความยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา ลดความขัดแย้งภายในองค์กร และเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในทีมงาน โดยเฉพาะเมื่อผู้บริหารสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในเรื่องคุณธรรม

ความดี ส่งผลให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ และมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

ชนะพงษ์ กล้ากลกิจ (2562, หน้า 107 - 108) ได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ประการในการบริหารงานบุคคล ผลจากการประยุกต์ใช้ ทำให้ครูและบุคลากรมีความเชื่อมั่นในผู้นำ เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขในบรรยากาศแห่งความเข้าใจ โดยเฉพาะหลัก “อิตตัญญูตา” ซึ่งหมายถึงการรู้จักตน ทำให้ผู้บริหารรู้จักจำกัดของตนเอง ไม่ถือตัวและเปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในระยะยาว นอกจากนี้ยังส่งผลให้องค์กรมีทิศทางการพัฒนายั่งยืน โดยอาศัยหลัก “มัตตัญญูตา” คือการรู้จักประมาณในการใช้ทรัพยากรบุคคลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสะท้อนถึงภาวะผู้นำที่มีคุณธรรมควบคู่กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและความเข้าใจในธรรมชาติของคน จึงนำไปสู่การพัฒนาทั้งด้านบุคลากรและองค์กรอย่างยั่งยืน

สุภัทสร ชุ่มเย็น (2563) ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา” โดยเน้นที่ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 พบว่าผู้บริหารที่นำหลักธรรมนี้มาใช้จะสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมคุณธรรมและความร่วมมือภายในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

หยาดฝน เดชโอภาส (2565, หน้า 31 - 32) ได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า การนำหลักสัปปุริสธรรมมาใช้ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารมีแนวทางในการพัฒนาตนเองและบริหารบุคลากรด้วยคุณธรรมและจริยธรรมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในด้านของ “จาคะ” หรือการเสียสละ ผู้บริหารสามารถแสดงออกถึงความเสียสละเพื่อส่วนรวม ทำให้บุคลากรเกิดความศรัทธาและยอมรับในภาวะผู้นำมากขึ้น ขณะเดียวกันหลัก “ปัญญา” และ “เวทย์ยาวัจฉมัตตา” ยังช่วยให้การตัดสินใจของผู้บริหารมีความรอบคอบ คำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนและครูเป็นสำคัญ และผลที่ตามมาคือ บรรยากาศในสถานศึกษาดีขึ้น เกิดความร่วมมือที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากร โดยเฉพาะการบริหารงานที่มุ่งเน้นความยุติธรรม ความเสียสละ และความเอาใจใส่ต่อภาระหน้าที่ตามหลักธรรม ส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจในการทำงาน และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ยังพบว่าผู้บริหารที่ยึดหลักธรรมดังกล่าวสามารถลดความขัดแย้งในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสามารถวางตนอย่างเหมาะสม และยึดหลัก “มัตตัญญูตา” คือรู้จักประมาณ ไม่ลำเอียงหรือใช้อำนาจในทางมิชอบ

จากการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร ได้สังเคราะห์และสรุปออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. ความหมายและความสำคัญของหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ ถือเป็นหลักธรรมที่สำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองและปฏิบัติตนในชีวิตได้อย่างสมบูรณ์ โดยเน้นการรู้จักเหตุและผลในชีวิต การรู้จักตนเอง การรู้จักประมาณ และการมีการบริหารจัดการที่ดีในหลาย ๆ ด้าน

2. การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (Life skills) ของบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย 1) การตรวจสอบชีวิตตนเอง การใช้หลักสัปปุริสธรรมเพื่อตรวจสอบและพิจารณาการดำเนินชีวิตของตนเอง เช่น การกำหนดจุดมุ่งหมายในชีวิตและวางแผนเพื่อบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้มีชีวิตที่สมบูรณ์ 2) การพิจารณาและตรวจสอบตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะ การจัดการเวลาให้มีประสิทธิภาพ การบริโภคและใช้จ่ายอย่างมีประมาณ เพื่อให้ชีวิตมีความสมดุล 3) การรู้จักสังคมและบุคคล การพัฒนาทักษะในการสื่อสารและการปฏิบัติตนในสังคมที่หลากหลาย รวมถึงการรู้จักบุคคลต่าง ๆ ในชีวิต การเข้าใจและเคารพในความแตกต่างของแต่ละบุคคล และสามารถปรับตัวให้เหมาะสม

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า หลักสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง ธรรมของคนดี หรือ คุณสมบัติของคนดี ซึ่งบุคคลที่ศึกษาและเข้าใจ นำไปปฏิบัติได้ จะสามารถรักษาคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกประการ มี 7 ประการ ได้แก่ 1) อัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ 2) อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล 3) อุตตัญญตา รู้จักตน 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา รู้จักกาล 6) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน 7) บุคคลสัญญตา รู้จักบุคคล

2.5. การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จากแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่ได้เสนอไว้เกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542) และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 4 มาตราที่ 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร

วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กำหนดกรอบข่ายงานและภารกิจการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
3. ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 20) ได้กล่าวถึง หลักในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มีรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เชื่อว่าทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพเต็มที่ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง พร้อมทั้งเน้นการพัฒนาความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไป

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญประกอบด้วย เช่น การเรียนรู้แบบบูรณาการ การสร้างความรู้ การคิด การเรียนรู้ทางสังคม การเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การปฏิบัติจริง การจัดการ การวิจัย และการพัฒนา ลักษณะนิสัย

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้เข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญ, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน จากนั้นจึงออกแบบการเรียนรู้โดย

เลือกวิธีสอน เทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และวิธีการวัดประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตามศักยภาพ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและใช้ข้อมูลในการวางแผนการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและ พัฒนาการทางสมอง เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม รวมถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับวิชาและพัฒนาการ

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มและครู และประเมินพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 15 - 16) ได้กำหนดการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดและผลที่เกิดกับผู้เรียนเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กระบวนการเรียนรู้ที่กำหนด ได้แก่

1) กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2) กระบวนการสร้างความรู้

- 3) กระบวนการคิด
- 4) กระบวนการทางสังคม
- 5) กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา
- 6) กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
- 7) กระบวนการปฏิบัติ
- 8) กระบวนการจัดการ
- 9) กระบวนการวิจัย
- 10) กระบวนการเรียนรู้ของตัวเอง
- 11) กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2556, หน้า 43) ได้กำหนดแนวทางดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ไว้ดังนี้ 1) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) จัดการเรียนการสอนของทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ 4) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนและช่วยเหลือผู้เรียนพิการ ด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

ภุสสุตา ภู่เงิน (2560) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การวางแผน กระบวนการเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยเน้นที่นักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการจัดการในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) การจัดตารางสอนเป็นกำหนดวิชา ผู้สอน และสถานที่เรียน
- 2) การจัดชั้นเรียน เป็นการประสานงานกับฝ่ายอาคารสถานที่ และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน
- 3) การจัดครูเข้าสอน เป็นการพิจารณาความพร้อมของสถานศึกษาและบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอก
- 4) การจัดแบบเรียน เป็นการใช้แบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พร้อมอาจใช้หนังสือประกอบหรือเอกสารที่ครูเตรียม
- 5) การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูให้ทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับวิทยาการและความต้องการของสังคม
- 6) การฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริง และเตรียมตัวสำหรับการเผชิญกับชีวิตจริงในอาชีพ

ขวัญชัย ช้วนา และธารทิพย์ ช้วนา (2562, หน้า 15) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนคือ กระบวนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้เรียนจากประสบการณ์จริงและได้ปฏิบัติจริงมากขึ้น

มนรัตน์ แก้วเกิด (2562, หน้า 87) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยครอบคลุมถึงเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล รวมถึงการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสม เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ปิยะนุช สุขประเสริฐ (2564, หน้า 28) ได้สรุปความหมายของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นการกำหนดขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากแผนการสอนและหลักสูตรเพื่อนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน และต้องมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีแก่ผู้เรียนหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ

ชนิษฐา วรวัตร (2565, หน้า 38) ได้สรุปว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยมีกระบวนการที่เป็นระบบตั้งแต่การวางแผนจนถึงการประเมินผล

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในการร่วมกันวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน ร่วมกันเลือกตำราเรียนของผู้เรียน ร่วมกันเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน ร่วมกันจัดการเรียนการสอน ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ และร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอน

ในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนนี้จะใช้หลักการมีส่วนร่วมในเรื่อง ร่วมกันวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน การเลือกตำราเรียน การเลือกแหล่งความรู้ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์ และใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

- 1) ธัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ
- 2) อตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล
- 3) ปริสัญญตา รู้จักชุมชน
- 4) บุคคสัญญตา รู้จักบุคคล

2. ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

การบริหารงานวิชาการจะเป็นภาพที่ประสบความสำเร็จได้นั้น การวัดและประเมินผลการศึกษา ถือเป็นหลักอีกอย่างหนึ่งที่จะบอกได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์ที่วางไว้หรือไม่ ในการจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ จุดมุ่งหมายของการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดขอบข่ายงานของสถานศึกษาด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
2. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
3. วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
5. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
6. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
7. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปีหรือรายภาค และตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 28) ได้กล่าวถึง หลักในการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ว่าการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมิน โครงการ การประเมินชิ้นงาน ภาระงาน แฟ้มสะสมผลงาน การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมินในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริมการประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการ

ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใดมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบายหลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557) ได้กำหนดกระบวนการวัดและผลการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดจากหลักสูตรสถานศึกษา สัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนปลายปี/ปลายภาค เกณฑ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนด ตลอดจนต้องคำนึงถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสมรรถนะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อนำไปบูรณาการสอดแทรกในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงธรรมชาติรายวิชารวมถึงจุดเน้นของสถาน

2) จัดทำโครงสร้างรายวิชาและแผนการประเมิน

2.1) วิเคราะห์ตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้แล้วจัดกลุ่มตัวชี้วัด เนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะช่วยผู้สอนในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้านที่ตัวชี้วัดกำหนด หากเป็นรายวิชาเพิ่มเติมให้วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2) กำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยเลือกมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่สอดคล้องหรือประเด็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน ซึ่งอาจจัดเป็นหน่วยเฉพาะวิชา (Subject Unit) หรือหน่วยบูรณาการ (Integrated Unit) แต่ละหน่วยการเรียนรู้อาจนำการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาพัฒนาในหน่วยการเรียนรู้ด้วยก็ได้ ในขณะเดียวกันผู้สอนควรวางแผนการประเมินที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ด้วย กรณีที่ตัวชี้วัดใดปรากฏอยู่หลายหน่วยการเรียนรู้ ควรพัฒนาตัวชี้วัดนั้นในทุกหน่วยการเรียนรู้ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ก่อนบันทึกสรุปผล เพื่อสามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม

2.3) กำหนดสัดส่วนเวลาเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตามโครงสร้างวิชา โดยคำนึงถึงความสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

2.4) กำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน หรือกิจกรรมที่เป็นหลักฐานแสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถที่สะท้อนตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ การกำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน อาจมีลักษณะดังนี้

2.4.1) บูรณาการหลายสาระการเรียนรู้และครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้หรือหลายตัวชี้วัด

2.4.2) สาระการเรียนรู้เดียวแต่ครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้ หรือหลายตัวชี้วัด

2.5) กำหนดเกณฑ์สำหรับประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน/กิจกรรม โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (Rubrics) หรือกำหนดเป็นร้อยละ หรือตามที่สถานศึกษากำหนด

2.6) สำหรับตัวชี้วัดที่ยังไม่ได้รับการประเมินโดยภาระงาน ให้เลือกวิธีการวัดประเมินผลด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม

3) ชี้แจงรายละเอียดของการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ เครื่องมือภาระงาน เกณฑ์ คะแนน ตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้

4) การจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ได้แก่ ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน ประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน และการประเมินความสำเร็จหลังเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1) ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน การประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะและความพร้อมด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง ช่อมเสริม หรือเตรียมผู้เรียนทุกคนให้มีความพร้อมและมีความรู้พื้นฐาน ซึ่งจะช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี แต่จะไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาผลเรียน มีแนวปฏิบัติดังนี้

4.1.1) วิเคราะห์ความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียนรู้

4.1.2) เลือกวิธีการและเครื่องมือสำหรับประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานอย่างเหมาะสม เช่น การใช้แบบทดสอบ การซักถามผู้เรียน การสอบถามผู้ที่เคยสอน การพิจารณาผลเรียนเดิมหรือพิจารณาแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ที่ผ่านมา เป็นต้น

4.1.3) ดำเนินการประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียน

4.1.4) นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน เช่น จัดการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และเตรียมแผนจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น

4.2) การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน เป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนในการบรรลุมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้วางแผนไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และเกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนที่ดำเนินการอย่างถูกหลักวิชาและต่อเนื่อง จะให้ผลการประเมินที่สะท้อนความก้าวหน้าในการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียนอย่างถูกต้อง นำเชื่อถือ โดยผู้สอนเลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ วิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลจากการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลได้หลากหลาย ดังนี้

4.2.1) เลือกวิธีและเครื่องมือการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ เช่น การประเมินด้วยการสังเกต การซักถาม การตรวจแบบฝึกหัด การประเมินตามจริง การประเมินการปฏิบัติ เป็นต้น

4.2.2) สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับวิธีการประเมินที่กำหนด

4.2.3) ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2.4) นำผลไปพัฒนาผู้เรียน

4.3) การประเมินความสำเร็จหลังเรียน การประเมินความสำเร็จหลังเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนใน 2 ลักษณะ คือ

4.3.1) การประเมินเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ เป็นการประเมินผู้เรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ได้เรียนจบแล้ว เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของรูเรียนตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ พัฒนาการของผู้เรียนเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน ทำให้สามารถประเมินศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสำเร็จภายหลังการเรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนของผู้เรียน การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน หรือซ่อมเสริมผู้เรียนให้บรรลุตัวชี้วัด หรือผลการประเมินความสำเร็จหลังเรียนนี้ จะสอดคล้องกับการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน หากใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินชุดเดียวกันหรือคู่ขนานกัน เพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียนได้ชัดเจน

4.3.2) การประเมินปลายปี/ปลายภาค เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุง แก้ไข ซ่อมเสริม ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินตัวชี้วัด การประเมินปลายปี/ปลายภาค สามารถใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินได้อย่างหลากหลาย และเลือกใช้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด อาจใช้แบบทดสอบต่าง ๆ หรือประเมินโดยใช้ภาระงานหรือกิจกรรม โดยมีขั้นตอนหรือวิธีการ ดังนี้

- 1) เลือกวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผล
- 2) สร้างเครื่องมือประเมิน
- 3) ดำเนินการประเมิน
- 4) นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินผลการเรียน ส่งผลการเรียน ซ่อมเสริม แก้ไขผล

การเรียน

สำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นผู้สอนที่รับผิดชอบต้องดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการตามบริบทที่เหมาะสมของสถานศึกษานั้น ๆ ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่สถานศึกษากำหนด จึงจะผ่านเกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1) ศึกษากิจกรรมและเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่คณะกรรมการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษากำหนด

2) ออกแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะของกิจกรรมนั้น

3) ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาตามรูปแบบ วิธีการที่กำหนด

4) เลือกวิธีการ เครื่องมือ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม

5) สร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการประเมิน

6) ดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงดังต่อไปนี้

6.1) เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

6.2) ผลการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนด

7) สรุปผลประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

8) ส่งผลการประเมิน

ครูเชี่ยวชาญดอทคอม (2563, ออนไลน์) ได้กล่าวถึง การวัดผล ประเมินผล และงานทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน มีแนวปฏิบัติดังนี้

1) การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล

1.1) ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำ ระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของทุก

ฝ่าย

1.2) พิจารณายกร่างระเบียบประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

1.3) ประชาพิจารณ์โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.4) เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

1.5) ประกาศใช้ระเบียบ

1.6) ปรับปรุง พัฒนา แก้ไขให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2) การกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.1) การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

2.1.1) ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินและตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยประเมินตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี)

2.1.2) ดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียน

2.1.3) ประเมินผลระหว่างเรียน หลังการเรียน และปลายปี เพื่อนำผลไปตัดสินการผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและตัดสินผลการเรียนรายวิชา

2.1.4) เลือกรูปวิธีการประเมิน เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลาย เน้นการประเมินสภาพจริง ครอบคลุมสาระและเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

2.1.5) ช่อมเสริม ปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินและส่งเสริมผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้พัฒนาการประเมินให้พัฒนาสูงสุดเต็มความสามารถ

2.1.6) การตัดสินการผ่านรายวิชาตามเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี) ที่กำหนด และประเมินให้ระดับผลการเรียนจากคะแนนการประเมินการผ่านผลการเรียนที่คาดหวังทุกข้อร่วมกัน

2.1.7) จัดการเรียนซ่อมเสริม และเรียนซ้ำ รายวิชาที่ไม่ผ่านการตัดสินผลการเรียน และให้ประชุมพิจารณาให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนทุกรายวิชามีระดับการเรียนเฉลี่ยไม่ถึง “1” ให้เรียนซ้ำชั้น

2.1.8) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินผลการเรียน

2.2) การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.2.1) ครูผู้ควบคุมกิจกรรมเป็นผู้ประเมินและตัดสินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม

2.2.2) ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 2 ด้าน คือ การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยพิจารณาจากจำนวนเวลาเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

2.2.3) ตัดสินผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็น 2 ระดับ คือ ผ่านและไม่ผ่าน โดยผู้ได้รับการตัดสินให้ผ่านจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ด้าน

2.2.4) ประเมินและตัดสินกิจกรรมการผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด(ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)

2.3) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3.1) ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.3.2) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

2.3.3) กำหนดแนวการดำเนินการเป็นรายคุณธรรม โดยประเมินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2.3.4) ดำเนินการประเมินและสรุปผลเป็นรายปี

2.3.5) การประเมินให้ผู้เรียนทราบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

2.3.6) ประเมินผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4) การประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน

2.4.1) ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการกำหนดมาตรฐานเกณฑ์แนวทางการประเมินและการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลช่วงชั้น

2.4.2) ประกาศแนวทางและวิธีการประเมิน

2.4.3) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน

2.4.4) ดำเนินการประเมินปลายปี และประเมินผ่านช่วงชั้น

2.4.5) ผู้บริหารอนุมัติผลการประเมิน

2.5) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

2.5.1) เตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะรับการประเมิน

2.5.2) เตรียมตัวบุคลากร สถานที่ และอำนวยความสะดวกในการรับการประเมิน

2.5.3) สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และความสำคัญแก่ครูและผู้เรียน

2.5.4) นำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของ

สถานศึกษา

ปิยะนุช สุขประเสริฐ (2564, หน้า 33) ได้สรุปความหมายของการวัดและประเมินผล ว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะและความพร้อมด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง ช่อมเสริม หรือเตรียมผู้เรียนทุกคนให้มีความพร้อมและมีความรู้พื้นฐาน ซึ่งจะช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี แต่จะไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและเกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนที่ดำเนินการอย่างถูกหลักวิชาและต่อเนื่อง จะให้ผลการประเมินที่สะท้อนความก้าวหน้าในการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียนอย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ โดยผู้สอนเลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ วิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับการประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน

ชนิษฐา วรวัตร (2565, หน้า 38) ได้สรุปว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่วัดตามเกณฑ์ภายในและภายนอกที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน ร่วมกันวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ร่วมกันรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน ร่วมกันประเมินผลการสอน และร่วมกันนำผลการประเมินการเรียนการสอนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

ในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจะใช้หลักการมีส่วนร่วมในเรื่อง ร่วมกันสร้างระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน การประเมินผลการสอน และนำผลการประเมินการเรียนการสอนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์ และใช้หลักสัปปริสธรรม 7 ในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

1) อตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล

3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา คือ แม่บทในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาคือการนำหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 นำมาประยุกต์และปรับเข้ากับบริบทของโรงเรียน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้น ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้ ได้มีนักการศึกษาไว้อภิปรายถึงการจัดทำหลักสูตร ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดหลักการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

- 1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย
 - 1.1) จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น
 - 1.2) จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 - 1.3) จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 1.4) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและซึ่งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก
 - 1.5) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก
- 2) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของเขตพื้นที่การศึกษาและเครือข่ายสถานศึกษา
- 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา
- 4) นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, หน้า 35 - 36) กำหนดขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยทั่วไปนั้นดำเนินการโดยคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการโดยสังเขป ดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา ควรประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องจากหลายภาคส่วน เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนชุมชน เป็นต้น

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยโรงเรียนต้องสังเกตว่า มีแหล่งข้อมูลสำคัญมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

3) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้โรงเรียนพิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้องทำระเบียบการวัดประเมินผลเพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา

4) คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยโรงเรียนนำเสนอร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบการวัดประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ก็ให้โรงเรียนนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม ชัดเจนยิ่งขึ้น ก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร

5) การใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยที่ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชาและทำการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

6) การติดตามผลการใช้หลักสูตร โรงเรียนต้องติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการเรียนการสอน ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ทุกองค์ประกอบของหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาสาระที่สอน กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ เกณฑ์การวัดประเมินผล ต้องเชื่อมโยงสะท้อนสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนในมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนั้นในการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ผู้เกี่ยวข้องและครูผู้สอนต้องวิเคราะห์คำสำคัญ (Key word) ว่ามาตรฐานและตัวตัวชี้วัดนั้นระบุว่านักเรียนควรรู้อะไร และทำอะไรได้ หรือต้องการให้ผู้เรียนมีเจตคติ ค่านิยมอะไร ข้อมูลจากการวิเคราะห์นี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ ของหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งต้องเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กับบริบททางสังคมของชุมชนในท้องถิ่นเช่นกัน ก่อนที่จะกล่าวถึงบริบททางสังคมของชุมชนในท้องถิ่นที่มีความสำคัญเป็นอย่างไรกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น การพัฒนาคุณภาพผู้วิชมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีกระบวนการอย่างไร ขอบเขตเนื้อหาอยู่ตรงไหน เพื่อให้ผู้ที่มีส่วน

เกี่ยวข้องเข้าใจการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนได้ตามเป้าหมาย เกิดมาตรฐานการเรียนรู้ต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 36) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ชุมชนภาคีเครือข่าย โดยยึดหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัด อำเภอ ชุมชน ให้เป็นไปตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกระบบ “คิดเป็น” และ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการพัฒนาระดับจังหวัด อำเภอ และชุมชน เพื่อกำหนดทิศทาง และบ่งชี้ให้เห็นอัตลักษณ์ของการพัฒนากำลังคนของจังหวัด อำเภอ ชุมชน นำไปสู่การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

พิจิตรา ธงพานิช (2561, ออนไลน์) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับแต่ง เสริมเติมต่อ หรือการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

1) การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น เป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียนจุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล (Good)

2. การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย โดยจัดให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม (Saylor and Alexander)

ปิยะนุช สุขประเสริฐ (2564, หน้า 26) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรเป็นสำคัญในการบริหารวิชาการและเป็นส่วนขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการสถานศึกษา

ชนิษฐา วรวัตร (2565, หน้า 36) ได้สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น หรือเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนในทิศทางที่ดีขึ้น มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสถานศึกษา โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

จากคำอธิบายการจัดทำหลักสูตรของนักการศึกษาข้างต้นสามารถแสดงถึงการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของผู้บริหาร และบุคลากร สรุปบทบาทหน้าที่ของบุคลากรได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการวางแผนนโยบายด้านงานวิชาการสร้างวิสัยทัศน์พันธกิจ ให้บุคลากรและประสานบุคคลที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับสถานศึกษาของตนทั้งทางด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามที่ประเทศต้องการ และยังสร้างคนที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นสนับสนุนการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ร่วมดำเนินการสร้างหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนจะต้องดำเนินการตามแผนที่ร่วมกันสร้างกับผู้บริหารสถานศึกษา

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ร่วมกันประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา และร่วมกันสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

ในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานี้จะใช้หลักการมีส่วนร่วมในเรื่อง ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินผลการทดลองใช้ การนิเทศ กำกับติดตาม และสรุปผลและปรับปรุงการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นไปหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์ และใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

- 1) ธัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ
- 2) อตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล
- 3) ปริสัณญตา รู้จักชุมชน
- 4) บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล

4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก หลักการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 6 มาตรา 48 ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน

การศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพภายในจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองชุมชนว่านักเรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 37) ได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติการพัฒนากระบวนประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน
2. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนา และการสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ข้อมูลมีความสมบูรณ์เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
3. จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์หรือแผนยุทธศาสตร์)
4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม สถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle)
5. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
6. ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก
7. จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547, หน้า 7) ได้สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 3) ได้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ องค์ประกอบของระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุม คุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพ การศึกษาซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนา คุณภาพในวงจรการพัฒนาใหม่ต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการร่วมกันกำหนดนโยบายให้บุคลากรใน สถานศึกษาทำระบบประกันคุณภาพภายใน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา

ในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในนี้จะใช้ หลักการมีส่วนร่วมในเรื่อง ร่วมกันกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำระบบประกันคุณภาพ ภายใน การตรวจสอบ การประเมิน และการนำผลการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มาพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเป็นไปหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์ และ ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

- 1) ธัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ
- 2) อตฺตัญญตา รู้จักตน

5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของครูเป็นหัวใจและเป็นภารกิจหลักของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่ง ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาจะต้องดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 - 30 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียน ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษา ต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้ ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ เรื่อง การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัด บรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ผู้สอน และผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์

อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

การใช้แหล่งเรียนรู้ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีคนเก่งมีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะคือ

- 1) การเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยเรียนรู้อย่างสุขสันต์ด้วยกันทุกคน
- 2) การเรียนรู้แบบองค์รวมโดยการบูรณาการสาระและกระบวนการเรียนรู้
- 3) การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริงโดยเรียนรู้โดยใช้สมองและสองมือ
- 4) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น โดยเรียนรู้ร่วมกันและรู้ร่วมกัน
- 5) การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยเรียนรู้อย่างไร้กรอบทบทวน

ตนเองอย่างรอบด้าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 45 - 46) ได้กำหนดแนวทางดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้ 1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง เพื่อสนับสนุน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ 2) จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น 3) จัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อ ต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของ สถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบ การเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น 4) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 5) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, ออนไลน์) นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2561 นโยบายที่ 5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ข้อที่ 1.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรกระบวนการ เรียนรู้แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการร่วมกันวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา

ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ร่วมกันสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ร่วมกันส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

ในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้จะใช้หลักการมีส่วนร่วมในเรื่อง ร่วมกันวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งเป็นไปหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์ และใช้หลักสัปปริสรธรรม 7 ในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

1) ปริสัญญูตา รู้จักชุมชน

6. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่สำคัญที่สุดก็คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในสถานศึกษาให้สามารถเสริมสร้างให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้านเต็มตามวัย เต็มศักยภาพ บุคลากรที่สำคัญที่เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจหลักเหล่านี้ให้บรรลุผลสำเร็จ คือ ครู ครูเหล่านี้มีความแตกต่างกันในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เจตคติต่อวิชาชีพ ประสพการณ์กระบวนการ ตลอดจนแนวคิดในการทำงาน ผู้บริหารเป็นฟันเฟืองที่สำคัญที่ต้องหาแนวทางเพื่อรวมพลังของครูที่มีความแตกต่างกันนี้ให้สามารถปฏิบัติภารกิจของตน คือ การสอนให้ประสบผลสำเร็จตามความต้องการของหลักสูตร และในขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มพูนความรู้ และประสพการณ์ในการทำงานให้กับครูในสถานศึกษาทุกคนเพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

จากภารกิจหลักและความสำคัญดังกล่าว สิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูในด้านวิชาการและช่วยให้การบริหารงานวิชาการมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก็คือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 36) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาตามนโยบายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มบริหารงานวิชาการได้กำหนดกรอบงานนิเทศการศึกษาไว้ โดยมีแนวปฏิบัติ หรือกรอบดำเนินการ 5 ชั้น ดังนี้

- 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
- 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
- 3) ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศสถานศึกษาในสถานศึกษา
- 4) ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

ขั้นที่ 1 จัดระบบการนิเทศ หมายถึง การเตรียมการจัดระบบและเตรียมการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน

ขั้นที่ 2 ดำเนินการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการนิเทศการศึกษาในรูปแบบ หรือ กิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา เป็นการดำเนินการนิเทศตามระบบที่วางแผนร่วมกันไว้อย่างรอบคอบ ในขั้นดำเนินการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศควรเป็นไปในรูปแบบของกัลยาณมิตร กล่าวคือ มีความร่วมมือกันเพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ คุณภาพของนักเรียน มีความจริงใจในการชี้แนะ ชี้แนะ และยอมรับข้อมูลป้อนกลับทั้งสองฝ่าย ซึ่งในขั้นนี้จะมีการประเมินผลย่อย เพื่อปรับปรุงการดำเนินการนิเทศไปพร้อมกับการนิเทศ

ขั้นที่ 3 ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ หมายถึง การศึกษาถึงผลสำเร็จของการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ โดยมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของขั้นตอนการนิเทศแต่ละอย่างละเอียด ซึ่งอาจร่วมกันวิเคราะห์ผลร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ร่วมกันตัดสินว่ากระบวนการนิเทศครั้งนั้นๆ ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไรบ้าง โดยมีการกำหนดกรอบของการประเมินผลให้มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถานศึกษา มีการสร้างเครื่องมือให้การประเมินผลมีคุณภาพและรวบรวมข้อมูลให้ตรงกัน

ขั้นที่ 4 ติดตาม ประสานงานเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการความเป็นจริง เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสำรวจข้อมูล แบบสอบถาม เป็นต้น นิเทศ หมายถึง การนำจุดอ่อนของกระบวนการนิเทศที่พบจากการวิเคราะห์และประเมินผลการนิเทศมาวางแผนและ ทำการปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและนำไปใช้ในเทศครั้งต่อไป การที่ผู้นิเทศนำข้อบกพร่องที่ได้จากการประเมินกระบวนการนิเทศและข้อมูลป้อนกลับที่ได้จากผู้รับการนิเทศ มาวางแผนปรับปรุง แก้ไขกระบวนการดำเนินการนิเทศของตน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศครั้งต่อไป เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศ หมายถึง การนำผลจากความสำเร็จการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปเผยแพร่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 45 - 46) ได้กำหนดแนวทางดำเนินงานการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้ 1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวผู้เรียนและประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของครูเอง 2) ดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และ

ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ 3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกันกับระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 9 - 11) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การศึกษาระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการกระบวนการนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

ศุภวรรณ สัจจพิบูล (2560, หน้า 207) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาในปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศการนิเทศที่เป็นมิตร โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่อยู่ในบริบทการเรียนรู้เดียวกัน โดยมุ่งเน้นการนิเทศที่เกิดจากความสมัครใจของครูผู้สอนในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้ดีขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ซึ่งทิศทางการนิเทศการสอนในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง โดยผู้นิเทศจากภายนอกจะเป็นเพียงผู้ประสานงานมีกระบวนการนิเทศที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมการนิเทศภายในสถานศึกษา

กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน และอภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ (2561, หน้า 193) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญในการแนะนำช่วยเหลือครู ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศนั้นอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

Glickman (1990, p. 6) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร การจัดการครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมการสอนและการพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน และขอความช่วยเหลือการนิเทศภายในสถานศึกษา

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการร่วมกันวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน ร่วมกันจัดกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน ร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และร่วมกันให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

ในการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษานี้จะใช้หลักการมีส่วนร่วมในเรื่อง ร่วมกันวางแผนและจัดกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเป็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งเป็นไปหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์ และใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

- 1) ธัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ
- 2) อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล
- 3) อตตัญญตา รู้จักตน
- 4) กาลัญญตา รู้จักกาล

2.6. สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐาน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางในการบริหารและดำเนินการพัฒนากลุ่มจังหวัด ภายใต้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (พ.ศ. 2566–2570) ซึ่งมุ่งเน้นให้เป็น “Smart Cluster” หรือกลุ่มจังหวัดที่มีความน่าอยู่ ทันสมัย และมีเศรษฐกิจแห่งอนาคตที่เติบโตอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (พ.ศ. 2566 - 2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568)

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม มีสถานะเป็นนิติบุคคล และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรและบริการสาธารณะในระดับจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในระดับฐานราก หน้าที่หลักขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ การจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยครอบคลุมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน การจัดการแหล่งน้ำ และการวางระบบสาธารณูปโภคที่สำคัญ รวมทั้งการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนในเขตจังหวัด เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวกและเท่าเทียม ในด้านการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ รวมถึงการศึกษานอกระบบและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีทักษะที่สอดคล้องกับยุคสมัย ทั้งยังมีบทบาทในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาในท้องถิ่น เพื่อสร้างอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจในชุมชน นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการดูแลด้านสาธารณสุข การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ และการจัดบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส อีกทั้งยังมีการกิจในการส่งเสริมเศรษฐกิจในท้องถิ่นผ่านการสนับสนุนอาชีพ การฝึกอบรมทักษะแรงงาน และการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่าง

ยั่งยืน ในด้านสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการขยะ และการควบคุมมลพิษ เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการรักษาสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่น พร้อมกันนี้ ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย และปลูกฝังหลักธรรมาภิบาลในการบริหารท้องถิ่น ให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ในด้านการจัดการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักของท้องถิ่นในระดับจังหวัดที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยในปีการศึกษา 2568 โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีจำนวนทั้งสิ้น 41 โรงเรียน แบ่งตามจังหวัดได้ดังนี้ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 17 โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม 8 โรงเรียน และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด 4 โรงเรียน

ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดดังกล่าว มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผน และดำเนินการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยในปีการศึกษา 2568 มีผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ทั้งหมด 98 คน แบ่งตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 64 คน โรงเรียนขนาดกลาง 15 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป 20 คน (สารสนเทศโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568)

แม้กลุ่มจังหวัดจะมีเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศและยั่งยืน แต่สภาพพื้นที่ยังประสบปัญหาหลายด้าน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยกลุ่มจังหวัดอยู่ในอันดับที่ 14 ของ 18 กลุ่มจังหวัดทั่วประเทศ ด้านคะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) ของเด็กนักเรียนอยู่ในอันดับที่ 15 และมีสัดส่วนนักเรียนด้อยโอกาสสูงถึงร้อยละ 77.2 ซึ่งจัดเป็นอันดับที่ 17 ของประเทศ นอกจากนี้ การบริหารจัดการศึกษาในหลายแห่งยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (พ.ศ. 2566 - 2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568)

จากบริบททางภูมิศาสตร์ การปกครอง และข้อมูลด้านการศึกษาดังกล่าว สภาพพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางจึงเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยการนำหลักสัปปริสธรรม 7

จากพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีคุณธรรม และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนากลุ่มจังหวัด และความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

2.7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1. งานวิจัยในประเทศ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศ ดังต่อไปนี้

กมลชนก ศรีวรรณ (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมแตกต่างกันตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนและการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านการไว้วางใจกัน (X_1) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X_6) และความยึดมั่นผูกพันต่อกัน (X_2) สามารถพยากรณ์การทำงานเป็นทีมได้ในระดับ .01 นอกจากนี้ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน (X_3) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (X_4) และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X_5) ยังสามารถพยากรณ์การทำงานเป็นทีมในโรงเรียนได้ในบางด้าน การวิจัยยังเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมใน 6 ด้าน ได้แก่ การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพันต่อกัน การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จิตรา แก้วมะ (2563, หน้า 186 - 189) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารแตกต่างตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ ส่วนสถานภาพการดำรงตำแหน่งไม่มีความแตกต่าง 4) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ขณะที่ขนาดโรงเรียนไม่มีความแตกต่าง 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 6) แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียน และแนวทางยกระดับประสิทธิผลการ

บริหารงานวิชาการประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การส่งเสริมชุมชนทางวิชาการ การสนับสนุนงานวิชาการในระดับบุคคลและองค์กร และการจัดระเบียบวิธีการในงานวิชาการ

ณัฐวิภา เครือวรรณ (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศ 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ การพัฒนาหลักสูตรควรจัดเนื้อหาและประสบการณ์ให้สอดคล้องกับชุมชนและความต้องการของชุมชน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีระบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอประเมินผลและสรุปผลแผนงาน โครงการกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำสิ่งที่ได้เป็นประโยชน์มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการศึกษาต่อไป

ไชยา หานุกาพ (2564, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่มีความแตกต่าง 4) ประสิทธิภาพงานวิชาการแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 6) การบริหารแบบมีส่วนร่วมใน 4 ด้าน ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพัน (X_2), การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_1), การไว้วางใจกัน (X_4), และความเป็นอิสระในการรับผิดชอบ (X_3) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ โดยมีสมการการถดถอยพหุคูณ ดังนี้

$$Y' = 0.878 + 0.237X_2 + 0.235X_1 + 0.191X_4 + 0.135X_3$$

และสมการการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$Z' = 0.288ZX_2 + 0.267ZX_1 + 0.232ZX_4 + 0.155ZX_3$$

ปฐวี อ่ำศรี (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับ ประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประสานงานของงานวิชาการ (X_5) รองลงมา ด้าน การวางแผนงานวิชาการ (X_1) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดคนเข้าทำงานวิชาการ (X_3) 2) ระดับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษา (Y_4) รองลงมา ด้านความสามารถใน การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_3) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Y_2) 3) สัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในภาพรวม ($r=0.85$) และรายด้านมี ความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุด ($r=0.84$) คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านงบประมาณงานวิชาการ (X_7) กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้าน ความสามารถทางวิชาการ (Y_1) คู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา ($r=0.83$) คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านการรายงาน ของงานวิชาการ (X_6) กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_3) และที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำที่สุด ($r=0.55$) คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านการอำนวยการ/สั่งการในงาน วิชาการ (X_4) กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Y_2) มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ข้อเสนอแนะประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนรวมทั้ง กิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้รับการพัฒนาให้ อยู่ในระดับที่สูงขึ้นด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้คำปรึกษาแนวทางการแก้ปัญหาในการบริหารงาน วิชาการกับคณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาได้ โรงเรียนควรมีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน เพื่อ จัดทำแผนการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติงานราชการประจำปีเพื่อให้มีการใช้จ่าย งบประมาณเป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รัตติยา วงศ์อินตา (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการ บริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา รองลงมา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วม ของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปได้ว่า ควรจัดทำหลักสูตรต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหา เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่น สอดรับกับหลักสูตรแกนกลางเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี จัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้และผลการวิจัย

วรวิทย์ บุญญธิพิทักษ์ (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล 2) ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 3) ข้อเสนอแนะมีดังนี้ 3.1) ควรเสียสละเวลาและแบ่งปันความรู้ เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับท้องถิ่น 3.2) ควรร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ จัดทางประมาณ และส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3.3) ควรร่วมกันยกย่องนักเรียนที่มีผลการเรียนดี และร่วมออกแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับท้องถิ่น 4) ควรร่วมกันเผยแพร่ผลงานที่ดีของโรงเรียน วางตัวเป็นกลางในการนิเทศการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะด้วยความจริงใจ

วีรภัทร ภักดีพงษ์ (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษายุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามขนาดโรงเรียนไม่พบความแตกต่าง (ค่า $\text{sig.} = 0.12$) ซึ่งสูงกว่าค่าความสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่ 0.05 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การนิเทศการศึกษา 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

หยาดฝน เดชโอภาส (2565, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารและการเป็นองค์กรแห่งความสุขในระดับสูงสุด 2) การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรแห่งความสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารควรประยุกต์ใช้หลักปฏิบัติทั้ง 7 ด้านในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างผลการทำงานและความสุขของบุคลากรในการทำงาน

2.7.2. งานวิจัยต่างประเทศ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

Bennett (2005, p. 1073) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ระหว่างปี ค.ศ. 1915 ถึง 1940 การมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนของรัฐมีความกว้างขวาง โดยครูมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นในการพัฒนาหลักสูตร แต่ครูมักมีบทบาทสำคัญที่สุดในด้านการพัฒนาสื่อการสอน

Reihaneh Shagholi (2010, p. 255) ศึกษาความไว้วางใจ การตัดสินใจ และการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา พบว่า 1) พนักงานครูใน 7 อำเภอของเมืองมีความเชื่อมั่นในความไว้วางใจในองค์กร 2) ความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมในองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Meegan (2011, p. 1159) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการวางแผนและคุณภาพของโรงเรียนคาทอลิกในมัลดีวีส์ตอนขึ้น พบว่า การเพิ่มขึ้นของการมีส่วนร่วมในการวางแผนมีผลต่อมุมมองของบุคลากรเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียน โดยเฉพาะครูใหญ่ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของโรงเรียนมากกว่าครูทั่วไป

Mokoena (2012, p. 43) ศึกษาผลกระทบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง, ผู้เรียน, ครู, ผู้นำชุมชน และผู้บริหารโรงเรียนในแอฟริกาใต้ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีผลต่อความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานวิจัยแนะนำว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการประเมินประสิทธิผลของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในด้านการนำและความรับผิดชอบ

Azevedo S. (2013, p. 599) ศึกษาการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ในโรงเรียนในเนเธอร์แลนด์ พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและการเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็ก และการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยใช้วิธีการแบบ Jenaplan ครूरายงานถึงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ เวลา และกายภาพ ในเรื่องของกฎระเบียบและการร่วมมือทำงานของเด็ก ซึ่งพบว่า เด็กมีความสามารถในการกำหนดระดับทางกายภาพได้อย่างดี

Zafer K. (2015, p. 190) ศึกษาสถานการณ์การมีส่วนร่วมของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียนในโรงเรียนคือสถานที่เรียนและระดับชั้นที่เรียน ในครอบครัว เด็กยอมรับการมีส่วนร่วมในเรื่องอื่น ๆ ยกเว้นการตัดสินใจด้านการเงิน ส่วนในด้านสังคม นักเรียนมีส่วนร่วมใน

ระดับต่ำ โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเด็กคือสภาพครอบครัว สังคม และการศึกษาของบิดา

Sergio Beldo-Miquel (2016, p. 237) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงทางการบริหารจัดการ พบว่า งานวิจัยนี้เน้นความแตกต่างของวิธีการมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงและการร่วมมือกัน โดยมีมิติการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาครั้งนี้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหารงานภายในองค์กร เช่น การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติงาน และการประเมินผล ช่วยให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ 6) การนิเทศภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ งานวิจัยยังเชื่อมโยงกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเฉพาะเมื่อผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาและยกระดับประสิทธิภาพของการเรียนการสอนในองค์กร

2.8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์

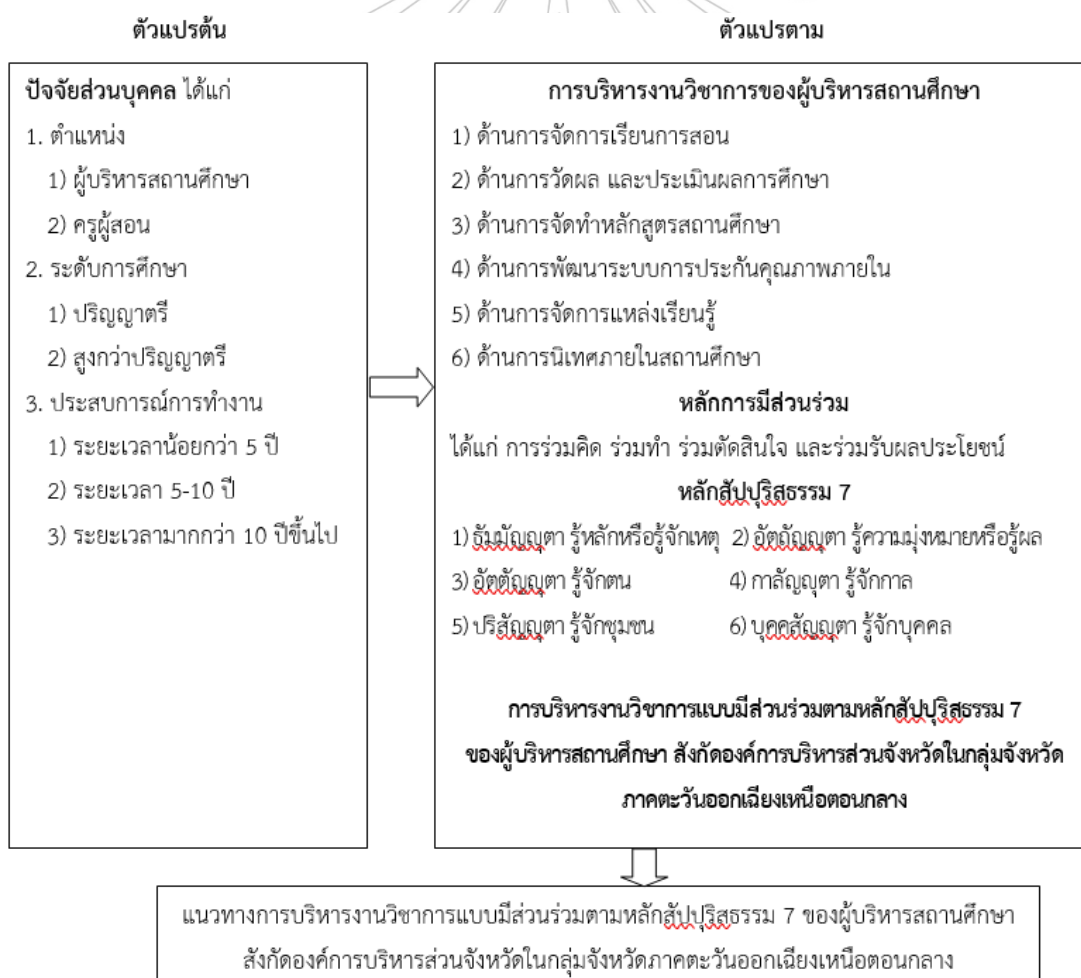
1. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยอ้างอิงจากแนวคิดต่าง ๆ ได้แก่ สำนักปฏิรูปการศึกษา (2543), กระทรวงศึกษาธิการ (2546), สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2546), กระทรวงศึกษาธิการ (2550), สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550), พระมหาวาสเทพ ญาณเมธี (น้ำพุ) (2563), ธนัญญา คุณสุข (2565) พบว่า การบริหารงานวิชาการที่สำคัญ มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ และ 6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

2. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การส่งเสริมให้ประชาชนหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การร่วมปรึกษาหารือ ร่วมวางแผน ร่วมการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมมือปรับปรุงแก้ไขพัฒนาร่วมกัน ตลอดจนการร่วมรับ

ผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบร่วมกัน โดยการสร้างจิตสำนึกให้ทุก ๆ คน เป็นผู้รับผิดชอบหลัก เป็นเจ้าของในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน หรือกล่าวโดยสรุปหลักการมีส่วนร่วม คือ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์

3. หลักสัปปริสธรรม 7 หมายถึง ธรรมของคนดี หรือคุณสมบัติของคนดี ซึ่งบุคคลที่ศึกษาและเข้าใจนำไปปฏิบัติได้ จะสามารถรักษาคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกประการ มี 7 ประการ ได้แก่ 1) ธัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ 2) อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล 3) อุตตัญญตา รู้จักตน 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา รู้จักกาล 6) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน และ 7) บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เนื้อหาข้างต้น มาเป็นแนวทางในการศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 2.4



ภาพ 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปีการศึกษา 2568 จำนวน 827 คน (ข้อมูลครูและบุคลากร โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 10 มิถุนายน 2568)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 265 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 82 คน ครูผู้สอน จำนวน 183 คน และเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการเทียบสัดส่วน (Simple Random Sampling) (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 44)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดใน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปีการศึกษา 2568 จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2. เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 265 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 82 คน ครูผู้สอน จำนวน 183 คน และเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการเทียบสัดส่วน (Simple Random Sampling) (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 44)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางปีการศึกษา 2568 จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตาราง 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปีการศึกษา 2568

ที่	บุคลากรของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
1.	ผู้บริหาร	82	82
2.	ครูผู้สอน	745	183
	รวม	827	265

3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) และแบบสัมภาษณ์

3.3.1 แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกคำถามออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ ของ Likert (บุญชุม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนดังนี้

5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม	มากที่สุด
4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม	มาก
3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม	ปานกลาง
2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม	น้อย
1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม	น้อยที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยมีการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย โดยนำค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามที่ละข้อไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 69 - 71) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 -5.00 หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 -4.50 หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 -3.50 หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 -2.50 หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 -1.50 หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview)

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการจัดการศึกษาดีเด่น เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key informant interview)

3.4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดเครื่องมือไว้ 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 แบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ตลอดจนทฤษฎีและแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ทางทฤษฎีที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ เพื่อการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือโดยการจัดทำตารางโครงสร้างและเนื้อหาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไข

3) สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสอบถามความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 6 ด้าน ดังนี้
1) การจัดการเรียนการสอน 2) การวัดผล และประเมินผลการศึกษา 3) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) การจัดการแหล่งเรียนรู้ 5) การนิเทศภายในสถานศึกษา 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

4) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้นำมาปรับปรุงแก้ไข

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของเครื่องมือแล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) โดยข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ กำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความตรงตามเนื้อหา

ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มครูผู้สอน โรงเรียนราชโศภิต สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจภาษา คำชี้แจงต่าง ๆ ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98 (Cronbach, 1970, p. 161)

3.4.2 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ตลอดจนทฤษฎีและแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ทางทฤษฎีที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ เพื่อการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) วิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ความรู้เกี่ยวกับ กรอบแนวคิด ทฤษฎี ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

3) สร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้นำมาปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงจัดทำแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6) นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) ไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 5 สถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาที่มีความโดดเด่นด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นสถานศึกษามาตรฐานสากลและผ่านการประเมินสถานศึกษาตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้และจัดทำรายงานผลการศึกษา

3.5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

3.5.2 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

3.5.3 ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูล โดยจะทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม ให้ทราบวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง

3.5.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบ แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5.5 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน โดยเลือกโรงเรียนที่มีความโดดเด่นด้านการบริหารงานวิชาการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลและผ่านการประเมินโรงเรียนตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แล้วสรุปผลการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาโดยวิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ และทำการแยกประเด็นคำตอบดังกล่าวให้เป็นหมวดหมู่แล้วอธิบายเป็นความเรียงต่อไป

3.6. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การประมวลผลข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1) ตรวจสอบวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ในการแปลความหมายข้อมูลได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของ บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 121) ของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.2 ทำการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล คือ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน ด้วยการทดสอบค่า t-test (Independent) ในการเปรียบเทียบตัวแปร 2 กลุ่ม

3.6.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความต่างของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยใช้ค่า F-test (One-way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

3.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

3.7.1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1) ร้อยละ (Percentage)

1.2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1) การทดสอบค่า t-test ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูล t-test ทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรที่ศึกษาของประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันด้วยการทดสอบค่า t - test (Independent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 109)

2.2) การทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA) ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูล F-test (One - way ANOVA) ทดสอบสมมติฐานความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้สูตรของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนประชากร
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ .05 (Significant level)

4.2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

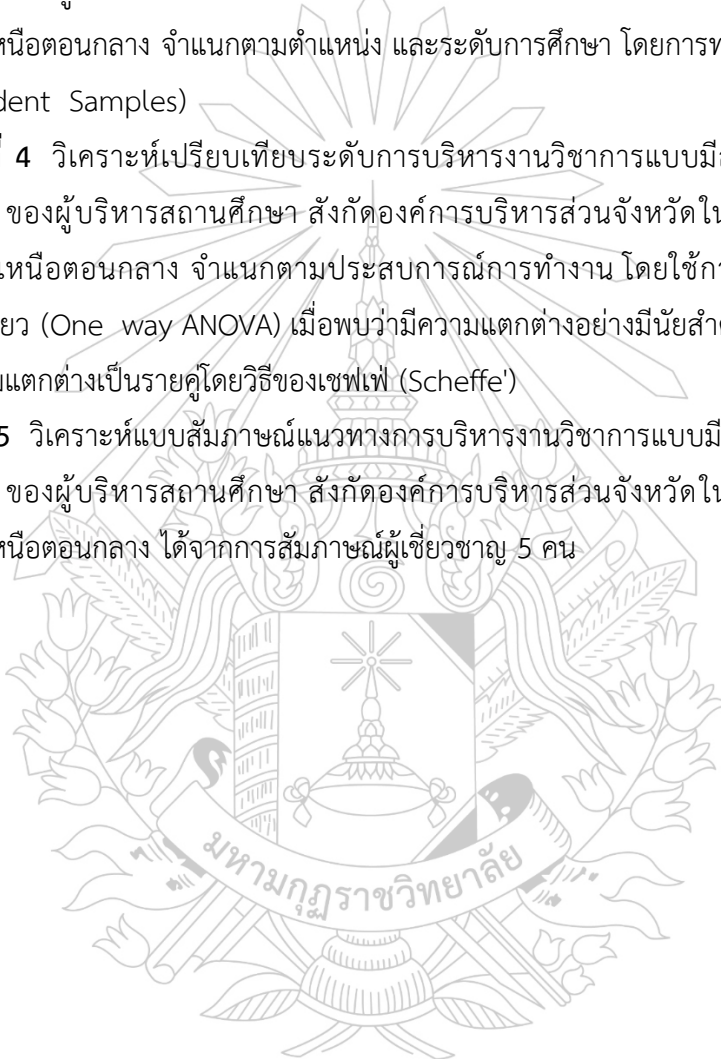
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตอนที่ 5 วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน



4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 265		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	82	30.90
ครูผู้สอน	183	69.10
รวม	265	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	106	40.00
สูงกว่าปริญญาตรี	159	60.00
รวม	265	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	44	16.60
5-10 ปี	55	20.80
มากกว่า 10 ปี	166	62.60
รวม	265	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นครูผู้สอน จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 69.10 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 5-10 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 มากกว่า 10 ปี จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 62.60

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้าน

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมและรายด้าน

n = 265

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลัก สัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.19	0.65	มาก	5
2. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.21	0.64	มาก	3
3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.16	0.74	มาก	6
4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	4.20	0.73	มาก	4
5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	4.25	0.72	มาก	1
6. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.24	0.68	มาก	2
รวม	4.21	0.69	มาก	-

จากตาราง 4.2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.69) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.72) รองลงมา ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.68) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.74)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน (บุคคลัญญาตา)	4.18	1.01	มาก	4
2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันเลือกตำราเรียนของผู้เรียน (ธัมมัญญาตา)	4.21	0.80	มาก	2
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน (ปริสัญญาตา)	4.20	0.85	มาก	3
4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดการเรียนการสอน (บุคคลัญญาตา)	4.24	0.74	มาก	1
5) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ (ปริสัญญาตา)	4.17	0.87	มาก	5
6) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอน (อรรถัญญาตา)	4.14	0.83	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.19	0.85	มาก	-

จากตาราง 4.3 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.= 0.85) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดการเรียนการสอน (บุคคลัญญาตา) ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.74) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันเลือกตำราเรียนของผู้เรียน (ธัมมัญญาตา) ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.80) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอน (อรรถัญญาตา) ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.83)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน (อัตถิภาณุตา)	4.15	0.79	มาก	5
2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน (อัตถิภาณุตา)	4.17	0.78	มาก	4
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน (อัตถิภาณุตา)	4.23	0.73	มาก	2
4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินผลการสอน (อัตถิภาณุตา)	4.30	0.75	มาก	1
5) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนำผลการประเมินการเรียนการสอนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (อัตถิภาณุตา)	4.19	0.78	มาก	3
รวม	4.21	0.76	มาก	-

จากตาราง 4.4 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.76) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินผลการสอน (อัตถิภาณุตา) ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.75) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน (อัตถิภาณุตา) ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=0.73) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน (อัตถิภาณุตา) ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.79)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (ธัมมัญญาตา)	4.17	0.80	มาก	3
2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ธัมมัญญาตา)	4.27	0.79	มาก	1
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (ปริสญญาตา)	4.23	0.80	มาก	2
4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา (อรรถัญญาตา)	4.11	0.93	มาก	5
5) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนิเทศกำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา (บุคคลัญญาตา)	4.06	0.87	มาก	6
6) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา (อรรถัญญาตา)	4.12	0.90	มาก	4
รวม	4.16	0.84	มาก	-

จากตาราง 4.5 ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.84) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ธัมมัญญาตา) ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.79) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (ปริสญญาตา) ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.80) และข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา (บุคคลัญญา) ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.87)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำระบบประกันคุณภาพภายใน (อัตรัดัญญา)	4.16	0.83	มาก	4
2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา (อัตรัดัญญา)	4.17	0.86	มาก	3
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (อัตรัดัญญา)	4.21	0.85	มาก	2
4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (อัตรัดัญญา)	4.16	0.79	มาก	4
5) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา (อัตรัดัญญา)	4.28	0.77	มาก	1
รวม	4.19	0.82	มาก	-

จากตาราง 4.6 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.82) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา (อัตรัดัญญา) ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.77) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (อัตรัดัญญา) ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (อัตตัญญา) ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.79)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้

ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา (ปริสัญญา)	4.23	0.86	มาก	3
2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ (ปริสัญญา)	4.35	0.75	มาก	1
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีร่วมกันสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น (ปริสัญญา)	4.30	0.83	มาก	2
4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน (ปริสัญญา)	4.10	0.87	มาก	4
รวม	4.25	0.82	มาก	-

จากตาราง 4.6 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.82) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ (ปริสัญญา) ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.75) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น (ปริสัญญา) ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน (ปริสัญญา) ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.87)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน (อัมมัญญา)	4.21	0.83	มาก	3
2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน (อิตถัญญา)	4.22	0.84	มาก	2
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอนของครู (อิตถัญญา)	4.19	0.73	มาก	4
4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู (กาลัญญา)	4.34	0.80	มาก	1
รวม	4.24	0.80	มาก	-

จากตาราง 4.8 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.80) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู (กาลัญญา) ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.80) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน (อิตถัญญา) ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู (อิตถัญญา) ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.73)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานวิชาการแบบ

มีส่วนร่วมตามหลักสัปรีธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 4.9 - 4.10

ตาราง 4.9 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปรีธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	Sig
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.22	0.61	4.18	0.67	.541	.644
2. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.18	0.67	4.22	0.62	-.403	.219
3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.18	0.80	4.15	0.71	.281	.032*
4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	4.23	0.66	4.18	0.77	.543	.961
5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	4.21	0.65	4.26	0.75	-.468	.705
6. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.25	0.72	4.23	0.66	.214	.067
รวม	4.21	0.68	4.20	0.69	.118	.432

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปรีธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่าง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่า Sig. = .032) ในขณะที่ด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 4.10 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.22	0.74	4.17	0.59	.583	.039*
2. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.35	0.56	4.11	0.66	3.168	.019*
3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.31	0.55	4.06	0.83	2.962	.000*
4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	4.34	0.67	4.10	0.76	2.650	.026*
5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	4.50	0.51	4.07	0.78	5.415	.004*
6. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.39	0.61	4.14	0.71	3.008	.041*
รวม	4.35	0.60	4.11	0.72	2.964	.021*

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวม ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่า Sig. = .021 และรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ค่า Sig. = .000) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ (ค่า Sig. = .004) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา (ค่า Sig. = .019) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน (ค่า Sig. = .026) ด้านการจัดการเรียนการสอน (ค่า Sig. = .039) และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (ค่า Sig. = .041) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วม รวมตามหลักสัปปุริส ธรรม 7 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน								
	น้อยกว่า 5 ปี			5-10 ปี			มากกว่า 10 ปี		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
1. ด้านการจัดการ เรียนการสอน	4.30	0.78	มาก	4.34	0.71	มาก	4.11	0.59	มาก
2. ด้านการวัดและ ประเมินผลการศึกษา	4.40	0.58	มาก	4.36	0.61	มาก	4.10	0.63	มาก
3. ด้านการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.18	0.68	มาก	4.34	0.60	มาก	4.09	0.79	มาก
4. ด้านการพัฒนา ระบบการประกัน คุณภาพภายใน	4.15	0.87	มาก	4.49	0.57	มาก	4.11	0.73	มาก
5. ด้านการจัดการ แหล่งเรียนรู้	4.23	0.57	มาก	4.73	0.41	มาก	4.09	0.76	มาก
6. ด้านการนิเทศ ภายในสถานศึกษา	4.22	0.72	มาก	4.45	0.58	มาก	4.18	0.69	มาก
รวม	4.25	0.70	มาก	4.45	0.58	มาก	4.11	0.69	มาก

จากตาราง 4.11 พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงานปรากฏดังนี้

1. น้อยกว่า 5 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 0.70) พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลำดับ ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.78) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.57) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.87)

2. 5-10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.58) พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.73$, S.D.= 0.41) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.57) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.58) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.60)

3. มากกว่า 10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.69) พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= 0.69) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.59) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.73) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.79) และด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.76)



ตาราง 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2.655	2	1.328	3.120	.046*
	ภายในกลุ่ม	111.474	262	.425		
	รวม	114.130	264			
2. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.837	2	2.418	6.179	.002*
	ภายในกลุ่ม	102.538	262	.391		
	รวม	107.374	264			
3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.538	2	1.269	2.317	.101
	ภายในกลุ่ม	143.514	262	.548		
	รวม	146.052	264			
4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	ระหว่างกลุ่ม	5.977	2	2.989	5.652	.004*
	ภายในกลุ่ม	138.543	262	.529		
	รวม	144.520	264			
5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	17.246	2	8.623	18.739	.000*
	ภายในกลุ่ม	120.566	262	.460		
	รวม	137.812	264			
6. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.093	2	1.547	3.353	.036*
	ภายในกลุ่ม	120.838	262	.461		
	รวม	170.747	264			

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่า Sig. = .031 และรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ (Sig. = .000) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา (Sig. = .002) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน (Sig. = .004) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (Sig. = .036) และ

ด้านการจัดการเรียนการสอน (Sig. = .046) ตามลำดับ ขณะที่ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = .101)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลสำคัญ 5 คน ได้แก่

- 1) นายภักดี นามวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนนาควิทยา
- 2) นายสุเทพ อ้นอมร รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม
- 3) นายธรรมวัฒน์ วิสัยพิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬากลางองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
- 4) นายศิริศักดิ์ ภูทองจันทร์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบัวขาว
- 5) ดร.บุญจันทร์ มูลกัน ผู้อำนวยการโรงเรียนสีชมพูศึกษา

ตามรายละเอียดข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

1. แนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 รายละเอียดของการสัมภาษณ์ปรากฏผลแสดงดังนี้

“...ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการอบรม สัมมนา และกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอน...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2568 เวลา 10.00 น.)

“...สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2568 เวลา 14.00 น.)

“...ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความน่าสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

“...ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ควรออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2568 เวลา 14.00 น.)

“...ประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ควรมีระบบการประเมินผลการเรียนการสอน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

2. แนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 รายละเอียดของการสัมภาษณ์ปรากฏผลแสดงดังนี้

“...กำหนดวัตถุประสงค์การวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ผู้บริหารควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีทิศทางและเป้าหมายที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและผู้เรียน...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2568 เวลา 10.00 น.)

“...มีเลือกวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม ควรเลือกวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนและเนื้อหาวิชา เช่น การใช้ข้อสอบ การสังเกตพฤติกรรม หรือการประเมินจากผลงาน เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีความหลากหลายและครอบคลุม...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2568 เวลา 14.00 น.)

“...ใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายวิธีร่วมกัน การใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายวิธีร่วมกันจะช่วยลดความคลาดเคลื่อนและเพิ่มความแม่นยำในการประเมินผลการเรียนรู้...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

“...ควบคุมความคลาดเคลื่อนจากการวัด ควรมีมาตรการควบคุมความคลาดเคลื่อนจากการวัด เช่น การฝึกอบรมผู้ประเมิน การใช้เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และการทบทวนผลการประเมิน เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2568 เวลา 14.00 น.)

“...รายงานผลการวัดและประเมินผลอย่างโปร่งใส ควรมีการรายงานผลการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างโปร่งใส เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

3. แนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 รายละเอียดของการสัมภาษณ์ปรากฏผลแสดงดังนี้

“...มีแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2568 เวลา 10.00 น.)

“...วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ควรสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตอบสนองความต้องการเหล่านั้น...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2568 เวลา 14.00 น.)

“...กำหนดสาระและเป้าหมายของหลักสูตร ควรกำหนดสาระการเรียนรู้และเป้าหมายของหลักสูตรที่ชัดเจน โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่สถานศึกษาต้องการ...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

“...พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับวิทยาการ ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลกในอนาคต...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2568 เวลา 14.00 น.)

“...จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้กับครูผู้สอน โดยเฉพาะครูที่บรรจุใหม่...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

4. แนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ การจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 รายละเอียดของการสัมภาษณ์ปรากฏผลแสดงดังนี้

“...การพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของครู การพัฒนาภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำทางวิชาการ การสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ และการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้ในสถานศึกษา โดยครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาหารือในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นธรรม...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2568 เวลา 10.00 น.)

“...เป็นผู้นำทางปัญญา รอบรู้ด้านใดด้านหนึ่งชัดเจน อาศัยความรู้ประสบการณ์ที่ดีในอาชีพ ต้องเป็นผู้จูงใจผู้อื่นให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นตัวอย่างที่ดี เป็นนักพัฒนา...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2568 เวลา 14.00 น.)

“...การสร้างบรรยากาศที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ ทำให้นักเรียนเข้าใจและสนใจการเรียนมากขึ้น โดยครูต้องเอาใจใส่ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และสามารถพัฒนา

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน จากปัญหาที่พบในห้องเรียน ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

“...การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อกำหนดทิศทาง/วิสัยทัศน์ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาหรือแผนปฏิบัติการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา หากพบปัญหารุนแรงหรือเรื่องที่ควรได้รับการพัฒนา ผู้บริหารจะต้องทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานดังกล่าวในระหว่างขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงาน โดยมีขั้นตอนวิจัย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาหรือพัฒนา, วางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนา, จัดกิจกรรมแก้ปัญหาหรือพัฒนา, เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล, และสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา เมื่อสรุปผลเสร็จแล้วขั้นต่อไปคือการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเมินในขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงานบริหารอีกครั้ง ถ้าพบว่าไม่มีปัญหา จึงจัดทำรายงานผลการดำเนินงานสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบหรือเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2568 เวลา 14.00 น.)

“...การสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การระบุปัญหาที่แท้จริงและวิธีการแก้ไข การวิเคราะห์สาเหตุและการแก้ไข การวางแผนการดำเนินการ การดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

5. แนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามหลักสัปปริสธรรม 7 รายละเอียดของการสัมภาษณ์ปรากฏผลแสดงดังนี้

“...สร้างความเข้าใจร่วมกัน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในบทบาทของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในงานนิเทศภายใน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีการรับรู้และเข้าใจที่ตรงกัน...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2568 เวลา 10.00 น.)

“...พัฒนารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม ควรมีการพัฒนารูปแบบการนิเทศที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยกำหนดรูปแบบกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2568 เวลา 14.00 น.)

“...ใช้ภาวะผู้นำในการนิเทศ ผู้บริหารควรใช้ภาวะผู้นำของผู้นิเทศให้สัมพันธ์กับรูปแบบหรือกระบวนการนิเทศภายในและความต้องการของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้นิเทศสามารถปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพและผู้รับการนิเทศมีความศรัทธาเชื่อมั่นพึงพอใจที่จะร่วมมือหรือปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

“...เผยแพร่ผลการนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรมีการเผยแพร่รูปแบบวิธีดำเนินการและผลการพัฒนางานนิเทศภายใน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบของการจัดการความรู้ (Knowledge Management: K.M) ประเมินและปรับปรุงกระบวนการนิเทศ...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2568 เวลา 14.00 น.)

“...ประเมินและปรับปรุงกระบวนการนิเทศ ควรมีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

6. แนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 รายละเอียดของการสัมภาษณ์ปรากฏผลแสดงดังนี้

“...สร้างความเข้าใจร่วมกัน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในบทบาทของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีการรับรู้และเข้าใจที่ตรงกัน...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2568 เวลา 10.00 น.)

“...พัฒนาระบบบริหารจัดการเสี่ยงของลูกค้า ควรมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ลูกค้า อาจารย์ และบุคลากร รวมถึงการประเมินและการปรับปรุงระบบ เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพ...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2568 เวลา 14.00 น.)

“...บูรณาการระบบประกันคุณภาพกับแผนกลยุทธ์ ควรมีการบูรณาการกลไกการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับระบบต่าง ๆ เช่น SOP สกอ. สมศ. แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เป็นกลไกเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

“...ควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบบกลไกการประกันคุณภาพภายในและ
ความรู้ด้านเกณฑ์การประเมินให้บุคลากรในทุกระดับอย่างทั่วถึง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตาม
มาตรฐานที่กำหนด สร้างวัฒนธรรมคุณภาพ...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2568 เวลา 14.00 น.)

“...สร้างวัฒนธรรมคุณภาพ ควรมีการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพและค่านิยมคุณภาพ
แก่บุคลากรทุกระดับ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568 เวลา 10.00 น.)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตาม
หลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน สรุปได้ตามตาราง 4.13 ดังนี้



ตาราง 4.13 แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ลำดับ	แนวทาง
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	
1	ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการอบรมสัมมนา และกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอน
2	สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
3	ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความน่าสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน
4	ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ควรออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
5	ประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ควรมีระบบการประเมินผล การเรียนการสอน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
2. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	
1	กำหนดวัตถุประสงค์การวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ผู้บริหารควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีทิศทางและเป้าหมายที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและผู้เรียน
2	มีเลือกวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม ควรเลือกวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนและเนื้อหาวิชา เช่น การใช้ข้อสอบ การสังเกตพฤติกรรม หรือการประเมินจากผลงาน เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีความหลากหลายและครอบคลุม
3	ใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายวิธีร่วมกัน การใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายวิธีร่วมกันจะช่วยลดความคลาดเคลื่อนและเพิ่มความแม่นยำในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
4	ควบคุมความคลาดเคลื่อนจากการวัด ควรมีมาตรการควบคุมความคลาดเคลื่อนจากการวัด เช่น การฝึกอบรมผู้ประเมิน การใช้เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และการทบทวนผลการ

ตาราง 4.13 แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (ต่อ)

ลำดับ	แนวทาง
2. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา (ต่อ)	
	ประเมิน เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ
5	รายงานผลการวัดและประเมินผลอย่างโปร่งใส ควรมีการรายงานผลการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างโปร่งใส เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน
3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	
1	มีแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
2	วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ควรสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตอบสนองความต้องการเหล่านั้น
3	กำหนดสาระและเป้าหมายของหลักสูตร ควรกำหนดสาระการเรียนรู้และเป้าหมายของหลักสูตรที่ชัดเจน โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่สถานศึกษาต้องการ
4	พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับวิทยาการ ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลกในอนาคต
5	จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้กับครูผู้สอน โดยเฉพาะครูที่บรรจุใหม่
4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน	
1	สร้างความเข้าใจร่วมกัน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในบทบาทของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีการรับรู้และเข้าใจที่ตรงกัน
2	พัฒนาระบบการบริหารจัดการเสี่ยงของลูกค้า ควรมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ลูกค้า อาจารย์ และบุคลากร รวมถึงการประเมินและการปรับปรุงระบบ เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพ

ตาราง 4.13 แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (ต่อ)

ลำดับ	แนวทาง
4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน (ต่อ)	
3	บูรณาการระบบประกันคุณภาพกับแผนกลยุทธ์ ควรมีการบูรณาการกลไกการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับระบบต่าง ๆ เช่น SOP สกอ. สมศ. แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เป็นกลไกเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
4	พัฒนาความรู้ด้านเกณฑ์การประเมิน ควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบบกลไกการประกันคุณภาพภายในและความรู้ด้านเกณฑ์การประเมินให้บุคลากรในทุกระดับอย่างทั่วถึง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
5	สร้างวัฒนธรรมคุณภาพ ควรมีการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพและค่านิยมคุณภาพแก่บุคลากรทุกระดับ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	
1	การพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของครู การพัฒนาภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำทางวิชาการ การสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ และการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้ในสถานศึกษา โดยครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นธรรม
2	เป็นผู้นำทางปัญญา รอบรู้ด้านใดด้านหนึ่งชัดเจน อาศัยความรู้ประสบการณ์ที่ดีในอาชีพ ต้องเป็นผู้จูงใจผู้อื่นให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นตัวอย่างที่ดี เป็นนักพัฒนา
3	การสร้างบรรยากาศที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ ทำให้นักเรียนเข้าใจ และสนใจการเรียนมากขึ้น โดยครูต้องเอาใจใส่ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และสามารถพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน จากปัญหาที่พบในห้องเรียน ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น
4	การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อกำหนดทิศทาง/วิสัยทัศน์ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการ กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา หากพบปัญหารุนแรงหรือเรื่องที่ควรได้รับการพัฒนา ผู้บริหารจะต้องทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือ

ตาราง 4.13 แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (ต่อ)

ลำดับ	แนวทาง
5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ (ต่อ)	
	พัฒนางานดังกล่าวในระหว่างขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงาน โดยมีขั้นตอนวิจัย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาหรือพัฒนา, วางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนา, จัดกิจกรรมแก้ปัญหาหรือพัฒนา, เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล, และสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา เมื่อสรุปผลเสร็จแล้วขั้นต่อไปคือการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเมินในขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงานบริหารอีกครั้ง ถ้าพบว่าไม่มีปัญหา จึงจัดทำรายงานผลการดำเนินงานสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบหรือเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป
5	การสร้างนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การระบุปัญหาที่แท้จริงและวิธีการแก้ไข การวิเคราะห์สาเหตุและการแก้ไข การวางแผนการดำเนินการ การดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา
6. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	
1	สร้างความเข้าใจร่วมกัน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในบทบาทของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในงานนิเทศภายใน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีการรับรู้และเข้าใจที่ตรงกัน
2	พัฒนารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม ควรมีการพัฒนารูปแบบการนิเทศที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยกำหนดรูปแบบกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3	ใช้ภาวะผู้นำในการนิเทศ ผู้บริหารควรใช้ภาวะผู้นำของผู้นิเทศให้สัมพันธ์กับรูปแบบหรือกระบวนการนิเทศภายในและความต้องการของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้นิเทศสามารถปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพและผู้รับการนิเทศมีความศรัทธาเชื่อมั่นพึงพอใจที่จะร่วมมือหรือปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ
4	เผยแพร่ผลการนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรมีการเผยแพร่รูปแบบวิธีดำเนินการและผลการพัฒนางานนิเทศภายใน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบของการจัดการความรู้ (Knowledge Management: K.M) ประเมินและปรับปรุงกระบวนการนิเทศ
5	ประเมินและปรับปรุงกระบวนการนิเทศ ควรมีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

จากตาราง 4.13 สรุปแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ และ 6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา รวม 14 แนวทาง ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

1.2 สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดีในการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

1.3 ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ควรออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

2. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์การวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ผู้บริหารควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ชัดเจน หลากหลาย เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีทิศทางและเป้าหมายที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและผู้เรียน

2.2 รายงานผลการวัดและประเมินผลอย่างโปร่งใส ควรมีการรายงานผลการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างโปร่งใส เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน

3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.1 มีแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

3.2 วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับวิทยาการ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลกในอนาคต

3.3 จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้กับครูผู้สอน โดยเฉพาะครูที่บรรจุใหม่

4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

4.1 สร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในบทบาทของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีการรับรู้และเข้าใจที่ตรงกัน

4.2 บูรณาการระบบประกันคุณภาพกับแผนกลยุทธ์ ควรมีการบูรณาการกลไกการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับระบบต่าง ๆ เช่น SOP สกอ. สมศ. แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เป็นกลไกเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้

5.1 การพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของครู การพัฒนาภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำทางวิชาการ การสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ และการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้ในสถานศึกษา โดยครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาหารือในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นธรรม

5.2 การสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การระบุปัญหาที่แท้จริงและวิธีการแก้ไข การวิเคราะห์สาเหตุและการแก้ไข การวางแผนการดำเนินการ การดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

6. การนิเทศภายในสถานศึกษา

6.1 พัฒนารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม ควรมีการพัฒนารูปแบบการนิเทศที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยกำหนดรูปแบบกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

6.2 ใช้ภาวะผู้นำในการนิเทศ ผู้บริหารควรใช้ภาวะผู้นำของผู้นิเทศให้สัมพันธ์กับรูปแบบหรือกระบวนการนิเทศภายในและความต้องการของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้นิเทศสามารถปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพและผู้รับการนิเทศมีความศรัทธาเชื่อมั่นพึงพอใจที่จะร่วมมือหรือปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1. สรุปผล

1. ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ รองลงมา ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1.1. ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดการเรียนการสอน (บุคคลัญญาตา) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันเลือกตำราเรียนของผู้เรียน (ธัมมัญญาตา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอน (อัตถัญญาตา)

1.2. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินผลการสอน (อัตถัญญาตา) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน (อัตถัญญาตา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน (อัตถัญญาตา)

1.3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ธัมมัญญา) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (ปรีสัญญา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา (ปุคคัลญา)

1.4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา (อิตตัญญา) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (อิตตัญญา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ (ปรีสัญญา) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น (ปรีสัญญา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน (ปรีสัญญา)

1.6. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู (กาลัญญา) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน (อิตตัญญา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู (อิตตัญญา)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้ผลการศึกษาดังนี้

2.1. จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ

2.2. จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลัก สปฐปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสปฐปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ปรากฏดังนี้

1. น้อยกว่า 5 ปี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลำดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

2. 5-10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลำดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3. มากกว่า 10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลำดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้

4. แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสปฐปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสปฐปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มี

ทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 5) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ และ 6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา รวม 14 แนวทาง ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการอบรมสัมมนา กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

1.2 สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

1.3 ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ควรออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

2. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์การวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ผู้บริหารควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ชัดเจน หลากหลาย เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีทิศทางและเป้าหมายที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและผู้เรียน

2.2 รายงานผลการวัดและประเมินผลอย่างโปร่งใส ควรมีการรายงานผลการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างโปร่งใส เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน

3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.1 มีแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

3.2 วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับวิทยาการ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับโลกในอนาคต

3.3 จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้กับครูผู้สอน โดยเฉพาะครูที่บรรจุใหม่

4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

4.1 สร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในบทบาทของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีการรับรู้และเข้าใจที่ตรงกัน

4.2 บูรณาการระบบประกันคุณภาพกับแผนกลยุทธ์ ควรมีการบูรณาการกลไกการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับระบบต่าง ๆ เช่น SOP สกอ. สมศ. แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เป็นกลไกเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้

5.1 การพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของครู การพัฒนาภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำทางวิชาการ การสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ และการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้ในสถานศึกษา โดยครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาหารือในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นธรรม

5.2 การสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การระบุปัญหาที่แท้จริงและวิธีการแก้ไข การวิเคราะห์สาเหตุและการแก้ไข การวางแผนการดำเนินการ การดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

6. การนิเทศภายในสถานศึกษา

6.1 พัฒนารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม ควรมีการพัฒนารูปแบบการนิเทศที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยกำหนดรูปแบบกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

6.2 ใช้ภาวะผู้นำในการนิเทศ ผู้บริหารควรใช้ภาวะผู้นำของผู้นิเทศให้สัมพันธ์กับรูปแบบหรือกระบวนการนิเทศภายในและความต้องการของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้นิเทศสามารถปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพและผู้รับการนิเทศมีความศรัทธาเชื่อมั่นพึงพอใจที่จะร่วมมือหรือปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทั้งในด้านการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการรับผิดชอบร่วมกันในกระบวนการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาในการพัฒนาให้เกิดคุณภาพทางการศึกษา ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ

Miller (1965, หน้า 175) ที่ระบุว่างานบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การวัดผล และการจัดบริการทางวิชาการ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีศนา สำเนียงแจ่ม (2558, หน้า 16) ที่ระบุว่า งานวิชาการ หมายถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการสอน และการประเมินผล สอดคล้องกับผลวิจัยของ อัทพร อูระงาม (2560, หน้า 187) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผล การวิจัย การนิเทศ และการประกันคุณภาพการศึกษา แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในบริบทต่าง ๆ มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของพระราชวุฒิ ปัญญาชิโร (เพชรไพร) (2561, หน้า 112) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสรธรรม 7 โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดขอนแก่น พบว่าการนิเทศภายในเป็นด้านที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแสดงถึงการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารและครูในกระบวนการนิเทศ ส่งผลให้ครูได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และกำลังใจในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สาวินิตย์ ดวงสนาม (2561, หน้า 14) ที่กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการร่วมมือระหว่างผู้บริหารและครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และสนับสนุนด้วยผลการวิจัยของ โชckerวี เจียมพุก (2561, หน้า 12) ที่พบว่า กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน จากผลการวิจัยพบว่า ไม่พบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรในโรงเรียนมีความตระหนักรู้ถึงบทบาทหน้าที่ และคุณค่าของการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานวิชาการ โดยไม่ขึ้นกับลักษณะส่วนบุคคล ส่งผลให้ทุกกลุ่มมีทัศนคติที่ดีและมีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพ ผลการวิจัยข้อนี้สอดคล้องกับงานของ ธารทิพย์ ด้ายศ (2561, หน้า 228) ซึ่งพบว่าเพศและวุฒิการศึกษาของครูไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก และสนับสนุนโดยงานวิจัยของ อนุศิษฐ์ นากแก้วบุศรา และคณะ (2564, หน้า 22) ที่พบว่าเพศและประสบการณ์การทำงานไม่มีผลต่อความคิดเห็นในการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาศิริ คุณาคำ (2559, หน้า 7) ที่ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ

สมศักดิ์ แสงคำ (2562) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ไม่ว่าครูจะมีวุฒิการศึกษาหรือประสบการณ์ต่างกัน แต่ล้วนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และ บุญมี แสงศรีจันทร์ (2563) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันตามตำแหน่งงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทุกตำแหน่งสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเสมอภาค

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรร่วมมือกันส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น รวมถึงจัดกิจกรรมนิเทศภายในที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของผู้เรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายหรือแผนงาน เช่น การสร้างเครือข่ายบริหารวิชาการ และการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนิเทศภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

2) ครูผู้สอนควรเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในบทบาทการบริหารงานวิชาการทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดทำหลักสูตร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการมีส่วนร่วมและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนอย่างลึกซึ้ง

2) ควรศึกษาตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางและในพื้นที่อื่น ๆ

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล* (หน้า 71–74).

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2546). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2546–2550)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2550). *กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.

_____. (2552). *เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

_____. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2553–2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2557). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรมสามัญศึกษา. (2543). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570)*.

กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

_____. (2568). *สารสนเทศข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด*

ปีงบประมาณ 2568. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

ณัฐพล แสงอินทร์. (2560). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0*. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินฉา ศิริวรรณ. (2560). *การบริหารการศึกษาแนวใหม่*. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราโมทย์ จันท. (2563). *หลักสัปปุริสธรรม 7 กับการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารการศึกษา*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา พิณทอง. (2559). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พฤทธิ์ ศรีบุตรดา. (2560). *การบริหารการศึกษา: แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย ธรรมโชติ. (2561). *การประกันคุณภาพภายใน: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระไตรปิฎก เล่มที่ 23 พระสุตตันตปิฎก เล่ม 15 สังยุตตนิกาย ชนธวรรค (บาลีสยามรัฐ)
มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับหลวง (บาลี-ไทย)*. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระครูชัยรัตนการ. (2564). *การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารการศึกษา*. เอกสาร
ประกอบการสอน, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พระครูชัยรัตนการ (รจน์ ปรีชาโต). (2561). *การบริหารสถานศึกษาในพระพุทธศาสนา*. ร้อยเอ็ด.
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พระไตรปิฎก เล่มที่ 23. (2545). *พระสุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย ปัญจก-ฉักก-สัตตก-อัฐกนิบาต*.
กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย. หน้า 143-146.
- พระปิฎกจุฬาลักษณ์. (2536). *มิลินทปัญหา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย,
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่
ที่ 34). กรุงเทพฯ: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต).
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล). (2553). *การพัฒนาจิตเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- พระราชวุฒินุญ (ปณณฺวชิโร, พ. (2561). *แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียน
วิสุทธิพุทธ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ภิญโญ สาร. (2557). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2523). *พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด 51 เล่ม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราช
วิทยาลัย.

- มหาวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎก เล่มที่ 23: พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2540). วิสุทธิมรรค นาม ปกรณวิเสสส ปฐโม-ทุติโย ภาค. นวเม วาเร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2542). วิสุทธิมรรคแปล ภาค 1, 2. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). อภิธมมตถสงคปาฐา สห อภิธมมตถวิภาวินี นาม อภิธมมตถสงคทฎีกา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- _____. อภิธานปุพที่ปิกาและอภิธานปุพที่ปิกาสูจิ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย, 2535, มาณ ชูจันทร์. (2560). กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2534). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535; ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2543; ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2545; ฉบับที่ 5 และ 6 พ.ศ. 2550; ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2553; และฉบับที่ 8 พ.ศ. 2558). เข้าถึงจาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2540). พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2546; ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2552; ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562). เข้าถึงจาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 102 ก, 1 ตุลาคม 2546, หน้า 1-7. เข้าถึงจาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- รุ่ง แก้วแดง. (2553). ปฏิวัติการศึกษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- รุจิร ภู่อาระ. (2551). การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอย.
- วรารณ ธีระกุลชัย. (2561). การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วรรณภา พันธวิไล. (2563). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- วิจิตร ศรีสุพรรณ. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิไลลักษณ์ มณีทิพย์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.

- ศิริพร เนาว์โพธิ์กลาง. (2562). *การวัดและประเมินผลในยุคใหม่: แนวทางสู่การพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สัมมา ธนินธ์. (2560). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง
- สมิทร คุณานุการ. (2550). *หลักสูตรและการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชวนชม.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2561). *กรณีศึกษาเพื่อการสอน ส่งเสริมคุณธรรม จรรยาแห่งวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ดดูเทนเมนท์ ศรีเอเตอร์ จำกัด.
- สุวิมล ว่องวาณิช และ นางลักษณะ วิรัชชัย. (2546). *แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2559). *ทฤษฎีและแนวความคิดการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย สายชมพู. (2563). *การนิเทศภายใน: แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต). (2559). *พุทธธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพฯ: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต).
- สมเด็จพระสังฆราช. (เจริญ สุวฑฺฒโน. 2549). *ธรรมศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2549, จาก <http://mahamakuta.inet.co.th/study/study64/mk6412.html>.
- สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช (อุฎฺฐายี). (2509). *สัปบุริสธรรม*. หนังสืออนุสรณ์เนื่องในโอกาสงานฉาปนกิจศพ นายชัย. กรุงเทพมหานคร.
- สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน). (2549). *ธรรมะกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2558). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535, ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2543, ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2545, ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6 พ.ศ. 2550, ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 8 พ.ศ. 2558)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2547). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545–2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). *แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2550). *มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2552). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- _____. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545–2559*. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2546). *คู่มือการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- _____. (2546). *มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา* (หน้า 20). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สืบสานพุทธศาสน์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2551). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2551*. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนพิเศษ 88 ง (หน้า 1–7). เข้าถึงจาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th>
- สำนักปฏิรูปการศึกษา. (2543). *รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2545). *แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- _____. (2547). *ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2568). *แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (พ.ศ. 2566–2570) ฉบับทบทวน ปี 2568*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). รายงานสถานการณ์การศึกษาไทย ปี 2560.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

_____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545, ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษาท้องถิ่น. (2568, 10 มิถุนายน). สารสนเทศข้อมูลครูและบุคลากร โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2553 ก). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553 ข). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2557). แนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2557). มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2551). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

หทัยชนก ปัญญา. (2561). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

อร่าม วัฒนะ. (2561). การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2552). คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

American Association of School Administrators. (1955). *Professionalizing school administration: A report*. AASA.

Anthony, William, P. (1978). *Participative management*. Massachusetts: Addison-Wesley.

Bennett, J. (2005). *Bringing science to life: The research evidence on teaching science*. U.K. : University of York.

- Bradley, L. H. (1983). *Personnel administration in education* (3rd ed.). New York, NY: Macmillan.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Rural development participation: Concepts and measures for project design, implementation and evaluation*. Cornell University.
- Cohen & Uphoff. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York: Richard D. Irwin Inc.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). Harper & Row.
- Dale, E. (1973). *Management: Theory and practice* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Deming, W. Edwards. (1986). *Out of the Crisis*. MIT Press.
- Davis, Keith. (1981). *Human Behavior at Work: Organizational Behavior*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Davis, Keith and John W. Newstrom. (1981). *Human Behavior at Work: Organizational Behavior*. 7th. ed. New York : McGraw – Hill Book Company.
- _____. (1990). *Effective Business Psychology*. New Jersey: Prentice – Hall.
- Davis, K., & Newstrom, J. W. (1989). *Human behavior at work: Organizational behavior* (8th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Faber, Chareless F. & Gilbert F. Shearon. (2007). *Elementary School Administration : Theory and Practice*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Forest, J. and Kinser, K. (2002). *Higher Education in the United States : An Encyclopedia*. Oxford : ABC – CLIO.
- Fry, H., Ketteridge, S., & Marshall, S. (2009). *A handbook for teaching and learning in higher education: Enhancing academic practice* (3rd ed.). New York, NY: Routledge.
- Glickman, Carl D. (1990). *Supervision of Instruction*. New York : Allyn and Bacon.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2014). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach* (9th ed.). Boston: Pearson.
- Gordon, G. (1987). *Title of the book or article*. Publisher.
- Gorton, R. A. (2002). *School leadership and administration: Important concepts, case studies, and simulations* (6th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Gulick, L., & Urwick, L. (Eds.). (1937). *Papers on the science of administration*. New York: Institute of Public Administration.
- Hall, H. R. (1972). *Organization: Structure and Process*. New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice-Hall.
- Henri Fayol. (1964). *General and Industrial Management*. London: Pittman and Sons.

- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (1959). *The motivation to work* (2nd ed.). John Wiley & Sons.
- Kathryn, R., & David, M. (1998). *System theory and organizational design*. McGraw-Hill.
- Koontz, H. (1972). *Principles of management: An analysis of managerial functions* (5th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Miller, V. D. (1965). *Educational administration*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Mintzberg, H. (1983). *Structure in fives: Designing effective organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Morphet, E. L., Johns, R. L., & Reller, T. L. (1982). *Educational administration: Concepts, practices, and issues* (6th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Putti, Joseph M. (1987). *Management : a Function Approach*. Singapore : McGraw-Hill.
- Scheffé, H. (1959). *The analysis of variance*. New York: Wiley.
- Sergiovanni, T. J. & Starratt, R. J. (1998). *Supervision: A Redefinition*. (6th ed). Boston: McGraw-Hill
- Shadid, W. and others. (1982). *Access and Participation: A Theoretical Approach in Participation of the Poor the Development*. Leiden : University of Leiden.
- Smith, E.W. et al. (1961). *The education is encyclopedia*. New York: Methuen.
- Smith Edward w. and others. (1991). *The Education is Encyclopedia*. New jersey : Prentice – Hall Inc.
- Smith, R. (1961). *Title of the book or article*. Publisher.
- Swansburg, R. (1996). *Management and Leadership for Nurse Management*. Boston: Jones and Bartlett.
- United Nations. (1981). *Planned Population Distribution of Development*. New York: United Nations.
- Vick, J. M., Furlong, J. S., & Heiberger, M. M. (2008). *The academic job search handbook* (4th ed.). Philadelphia, PA: University of Pennsylvania Press.
- Watkins, K.E. and Marsick, V.J. (1993). *Sculpting the Learning Organization: Lesson in the Art and Science of Systemic Change*. New York: Jossey-Bass.
- Whang, I. (1981). *Management of Rural Change in Korea : The Sammul Undong*. Seoul : Seoul Nation University Press.
- White, A. T. (1982). *Why Community Participation ? A Discussion of the Arguments. Community Participation: Current Issue and Lesson Learned*. New York: United Nations Children's Fund.

Yadav, R. P. (1979). *People's Participation: Focus on Mobilization of the Rural Poor*.
Bangkok: UN (ADI).

2) คุษณินพนธ์ วทนยนพนธ์และ/สทรนินพนธ์

กนกรรณ แสงไกร. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ*

(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กมลชนก ศรีวรรณ. (2561). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

กันตวุฒิ การดี. (2565). *แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัด*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ไกรศร เจียมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ชนิษฐา วรวัตร. (2565). *การบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริม*

ประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เขมิกา ครุโสหา. (2561). *สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัด*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

คงคา วงศ์อำมาตย์. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม สำหรับ*

สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จันทร์เพ็ญ ธนะฤกษ์. (2555). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน*

มัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- จิตรา แก้วมะ. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิตติภัทร ไกรกาญจน์. (2560). *การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้หลัก 3Es*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2555). *บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จุฑามาศ พันสวรรค. (2562). *การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จรรยาภรณ์ ภูกลาง. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนะพงษ์ กล้ากลิจ. (2562). *ประสิทธิผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชัยอนันท์ แก้วเงิน. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ไชยา หานุกาพ. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐพงษ์ ไชยสุวรรณ. (2565). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล. (2563). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการ*

บริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง
จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.

ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โรงเรียนใน
ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตาบลม่อนปิ่น อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยพะเยา.

ณัฐวิภา เครือวรรณ. (2563). การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรลักษณ์ของโรงเรียนใน กลุ่มส่งเสริมการศึกษา
เอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทับทิม แสงอินทร์. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรรพสุทธาวิทยา จังหวัด
สุพรรณบุรี. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธีรกุล พงษ์จมิตร. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธีรพงศ์ จิตต์จำนงค์. (2562). การบริหารสถานศึกษาด้วยหลัก 3Es เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธัญดา ยงยศยง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ธนัญญา คุณสุข. (2565). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ธารทิพย์ ด้ายศ. (2561). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามการรับรู้
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. การค้นคว้า
อิสระ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ณัฐพล พันโน. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 (ครุศาสตรมหา

- บัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นารินทิพย์ สิงห์ฮอย. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมุ่งใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปฐวี อ่ำศรี. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปัทมา ประทุมสุวรรณ. (2562). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปิยะนุช สุขประเสริฐ (2564). *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาล พยัคฆภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ประภาศิริ คุณาคำ. (2558). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2559). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2560). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประมวล ไชยโคตร. (2560). *การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหา บัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- ปราโมทย์ จันทร. (2563). *การพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปริสธรรม 7 ประการ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ปริศนา สำเนียงแจ่ม. (2558). *การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดบริบทท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปรมปวีร์ รักความซื่อ. (2561). *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตาม หลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กลุ่ม 1. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- พัชรี พันธุ์อุดม. (2563). *การจัดการศึกษาเชิงระบบตามแนวคิดทฤษฎีระบบในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พรเทพ เหมรณานนท์. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พรวลี ตรีประภากร. (2564). *สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ค.ม.*
สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระครูโกศลพัฒนภรณ์ (รัชพล ปภสฺสโร). (2560). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูชัยรัตนกร. (2560). *การบริหารการศึกษาตามหลักพุทธธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- _____. (2564). *แนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักพุทธธรรม*. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พระครูปลัดภัทรพงศ์ ญาณวิโร. (2563). *การบริหารการศึกษาตามหลักพุทธธรรมเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

- พระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต์ วฑฒโน). (2561). แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลัก
 ลัทธิปริยัติธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา,
 บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสังฆรักษ์ณรงค์ชัย อภิขโย. (2561). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรมในยุค
 ไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
 ศาสตรมหาบัณฑิต). มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พระครูสุจินต์ธรรมวิจิตร. (2559). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักลัทธิปริยัติธรรม 7.
 วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระภัทรพงศ์ ฌมทีโป (วงศ์ศรีลา). (2562). สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
 พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์
 ค.ม. สกนศร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระมหาชุมพล ชุตินธโร. (2560). การบริหารงานบุคคลตามหลักลัทธิปริยัติธรรม 7. วิทยานิพนธ์พุทธ
 ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานรินทร์ กิตติวณโณ. (2561). การบริหารเชิงพุทธแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาใน
 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย
 มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระมหานิยม วชิรญาโณ. (2563). การบริหารการศึกษาตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนพระปริยัติ
 ธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พระมหาสุเทพ ญาณเมธี (น้ำพุ). (2563). รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตาม
 หลักพุทธธรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต,
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุทธิพงศ์ สุทธิญาโณ. (2564). การบริหารการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน
 โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
 มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พระราชวุธ ปณญาธิโร. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักลัทธิปริยัติธรรม 7 โรงเรียน
 พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระสกล ฐานธัมโม (อินทร์คล้าย). (2556). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรณิ มนพัทธ์ปริพัตร. (2560). ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ไพฑูลย์ พิทักษ์. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดเทศบาล นครอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาคภูมิ ทองลาด. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภาวิณี สีทองดี. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ภูสุตา ภูเงิน. (2560). แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดสานพลังประชารัฐในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มีเกียรติ นาสมตริก. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี. สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทักษะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- รัตติยา วงศ์อินตา. (2565). การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- วรวิทย์ บุญญาธิพิทักษ์. (2565). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังกัด 4 ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- วิบูลธ นิลพิบูลย์. (2563). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิวรรธน์ เชื้อจิตร. (2566). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.
- วีรภัทร รักดีพงษ์. (2565). ศึกษาคุณคิทัศน์ ตามหลักปรัชญาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- ศิริพร ภู่วิจิตร. (2562). การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของโรงเรียนในจังหวัด นครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความ คิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สันติ ฤไชย. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการฟื้นฟู สมรรถภาพนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์ขอนแก่น. สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สาวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุทัศน์ รัตนกิจไพบูลย์. (2557). การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของโรงเรียน พระปริยัติธรรม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

- สุธาวรรณ สุขพัฒน์. (2559). การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภัสสร ชุ่มเย็น. (2563). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมศักดิ์ แสงคำ. (2562). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัด สพป.
นครราชสีมา เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- หทัยชนก ปัญญา. (2561). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏลพบุรี.
- หยาดฝน เดชโอภาส. (2565). การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่ง
ความสุขของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อนุวัฒน์ ทศบุตร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการ
ทำงาน เป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรนุช โจพิมพ์. (2555). ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อัทพร อูระงาม. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัญชิสา แก้ววิเศษ. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัศวรินทร์ แก่นจันทร์. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- อุเทน วิระทูล. (2559). รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อุษา แซ่เตียว. (2559). ทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

3) บทความในวารสาร

กิตติศักดิ์ อังคนาวิน และ อภิสรร์ ภาชนะวรรณ. (2562). การนิเทศการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ. 4(1), 193-206.

กฤษฎา ผลพล, เพ็ญรา ชูประวัติ. (2562). สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการสู่มาตรฐานเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนวัดกระเช้าขาว. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 14 (2), 1-10.

กัลยาณี ทบเทิบ, จตุพร เพ็งชัย, ชัยยุทธ ศิริสุทธิ. (2560). การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนลาอิต. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 36(5), 1-11.

ขวัญชัย ช้วนและธารทิพย์ ช้วน. (2562). การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 16(73), 13-22.

คณิดา จันทร์แสง. (2562). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา. วารสารวิจัยทางการศึกษา, 13(2), 55-68.

ครูเชียงรายดอทคอม. (2563). การวัดผล ประเมินผล และงานทะเบียน เทียบโอนผลการเรียน สืบค้นที่ <https://www.kruchiangrai.net/2019/10/24/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8>

จินตนา ทองตัน. (2562). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารวิจัยทางการศึกษา, 13(2), 54-65.

ชลธิชา ศรีบุญเรือง, อรพรรณ ภูะกะ, & พรศิริ หอมขจร. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 13(1), 45-58.

โชคระวี เจริญพุก. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนิเทศภายในเชิงพัฒนา. วารสารวิชาการการศึกษา, 12(2), 55-66.

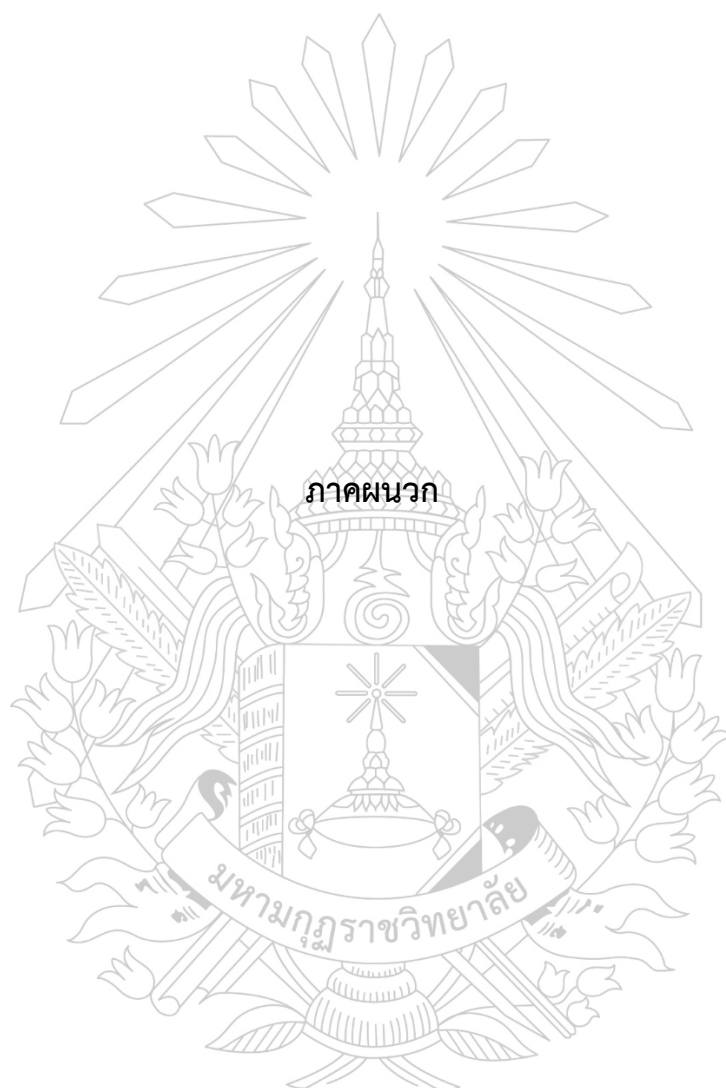
ณัฐพล วงษ์ชนะ. (2563). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารครุศาสตร์, 48(3), 112-124.

ธารทิพย์ ด้ายศ. (2561). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 15(2), 21-34.

- นฤมล ยูวนบุญ. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา*. วารสารบริหารการศึกษา, 15(1), 45-60.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. (2560). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 4(1), 176 - 187.
- บุญมี แสงศรีจันทร์. (2563). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา*. วารสารวิจัยการศึกษา, 15(3), 33-45.
- ประภาศิริ คุณาคำ, ภมรพรรณ บุระยาตร์, ฉลาด จันทร์สมบัติ. (2558). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10(2), 58-70.
- พิจิตรา ธงพานิช. (2561). *การจัดการชั้นเรียน*. สืบค้น เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2563 เข้าถึงได้จาก https://praphapornsri.blogspot.com/2019/02/blog-post_31.html
- พีระ รัตนวิจิตร. (2561). *แนวทางการบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย*. วารสารวิจัยการบริหารการศึกษา, 14(2), 77-90.
- พงศกร อุดลพิทยาภรณ์ และนันท์รัตน์ เจริญกุล. (เมษายน - มิถุนายน 2561). *“การบริหารวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน”*. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 13(2): 316 - 329.
- พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรัตน์. (2558). *การบริหารการศึกษา*. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร, 4(2), 320-325
- พระราชญาณวิมล (เสริมชัย ชยมงคล). (2553). *หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์ : คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี*. ราชบุรี: วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม.
- พระราชวุฒ ปลูกบุญโร. (2561). *การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักพุทธธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วารสารวิจัยทางพระพุทธศาสนา, 3(2), 109-120.
- พระอนันต์ตโมญโท (พิศาลไพโรจน์). (2560). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร*. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 8 (2) : 319 - 320.
- ภัทรารุช ยศกุล. (2563). *การบริหารการศึกษาเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ*. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 43(3), 100-112.
- มนรัตน์ แก้วเกิด. (2562). *"กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล"* Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). 9319. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9319>
- ศิริพร ภู่วิจิตร. (2562). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษา*. วารสารวิชาการครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 22(1), 115-130.

- ศุภวรรณ ลัจจพิบูล. (2560). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตครู. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 11(2), 177-192
- สุภักดิ์ ยมพุก. (2558). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. วารสารวิชาการ Veridian E Journal ฯ สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(2), .
- สุเทพ เมย์ไธสง. (2561). การบริหารการศึกษาแบบองค์รวมตามแนวพุทธ. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทรรศน์, 36(1), 7-20.
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ และคณะ. (2561). การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงแนวปฏิบัติระหว่างหลักปรัชญาธรรมกับเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่. วารสารพุทธศาสตร์ปริทรรศน์. 5(2). 67-77.
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์, ทิพวัลย์ วัชรเศรษฐกุล และประเสริฐ คงดี. (2561). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาธรรมในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 15(1), 82-87.
- สมลักษณ์ คำพิบูลย์. (2560). การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการครุศาสตร์, 25(1), 85-98.)
- อนุศิษฐ์ นากแก้ว, นรินทร์ ชาญณรงค์, & สุจินต์ ลิ้มทองกุล. (2564). การจัดการแหล่งเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา, 17(3), 25-37.
- _____. (2564). การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาของครูตามประสบการณ์และเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา, 17(3), 25-37.
- อมรศักดิ์ ปิ่นกำลัง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Arnstein, S.R. (1969). A Ladder Of Citizen Participation. Journal of the American Planning Association, 35(4), 216 - 224.
- Azevedo S. (2013). Participation and Learning in a Jenaplan School in the Netherlands. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 82(2013), 599- 603.
- Bennett, J. &. (2006). Context-based Chemistry: The Salters Approach. International Journal of Science Education, 28(9), 999-1015.
- Bradley, Deanya Nadyne. (1984, July). "A Comparative Study of the Conflict Management Style Uses by Women and Men in Middle Management in the Denver Metropolitan Area", Dissertation Abstracts International. 45 (1).

- Bruce, F. J. (1978). Curriculum and instruction. In A. Cartter (Ed.), *The international encyclopedia of higher education* (Vol. 3, pp. 1192–1198). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Forest, J. J., & Kinser, K. (2002). *Higher education in the United States: An encyclopedia* (Vol. 1). Santa Barbara, CA: ABC-CLIO.
- Getzels, J. W., & Guba, E. G. (1957). Social behavior and the administrative process. *The School Review*, 65(4), 423–441.
- Greenfield, T. (1980). *Educational administration as a process of sensemaking*. *Educational Administration Quarterly*, 16(3), 3–21.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1932). *A technique for the measurement of attitudes*. *Archives of Psychology*, 140, 1–55.
- Meegan, A. E. (2011). *Participation in Planning and Quality of Catholic Elementally School in Milwaukee*. Dissertation Abstracts International, 4 October 1986.
- Mokoena, S. (2012). *Effective participative management: Does it affect trust levels of stakeholders in schools*. *Journal of Social Sciences*, 30(1), 43-53.
- Reihaneh Shagholi. (2010). *Value creation through trust, decision making and teamwork in educational environment*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2010), 255 - 259.
- Sergio Belda-Miquel. (2016). *Participation for transformative learning in development management*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 228(2016), 237 - 242.
- Whang, S. M. (1981). Title of the article. *Title of the Journal*, Volume (Issue), pages.
- Zafer K. (2015). *Participation Status of Primary School Students*. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 177(2015), 190 - 196.



ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) ดร.บรรจง ลาวะลี

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ประ.ด. (การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) รศ.ดร.สุเทพ เมยไธสง

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ประ.ด. (การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย

3) นางณชา แสนจันทร์

วุฒิการศึกษา ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ถ้อยคำและภาษา

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย



ผลงาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔
ที่ อว ๗๙๑๓/ว ๐๐๓๕ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๘
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นพี่เลี้ยงชาวต่างประเทศเรื่องเมื่อการวิจัย (IOC)

ด้วย นายชยพล เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๐๒๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิก ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

พ. น. ๖๖๖๖๖๖

รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Smilhuom, Ojamaa
Nume
(vot. av. 1000 1000)



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔
 ที่ อว ๗๐๑๗/ว ๐๐๗๕ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.บรรจง ลาวะลี

ด้วย นายชยพล เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๒ นักศึกษาหลักสูตร
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
 วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัด
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็น
 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
 ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

พ. ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วิเศษ วิเศษ ๐๙/๐๖/๖

๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘



ที่ อว ๗๙๑๗/ ๗๐๐๖๐



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลสงฐาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๖ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นางณฐา แสงจันทร์ ศึกษาพิเศษผู้เชี่ยวชาญ อบจ.ศรีสะเกษ

ด้วย นายชยพล เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

พ. เจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ยินดีให้ตามอนุเคราะห์

(Signature)

24 มีนาคม 2568

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนันท โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา โทร. ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย

- 1) นายสุเทพ อันอมร ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม
- 2) นายภักดี นามวิจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนนาข้าวิทยาคม
- 3) นายธรรมวัจน์ วิสัยพิศ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬากลางการบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
- 4) นายศิริศักดิ์ ภูทองจันทร์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนบัวขาว
- 5) ดร.บุญจันทร์ มุลกัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสีชมพูศึกษา





มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี

ถนนเมืองมิ่งเมือง ตำบลตลาด
อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๓-๔๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๔๓๖๕
www.mcu.ac.th

ที่ ยว ๐๐๓๙/ว ๐๑๕๑

๑๕ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนนาคำวิทยาคม

ด้วย นายชยพล เกษม เลขาธิการเรียนนักศึกษา ๖๖๒๐๙๔๐๔๓๐๒๒ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
ได้รับอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาคาม
หลักสัจปุโรหิตธรรม ๙ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลาง" มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการ
เขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี จึงเจริญพรมหาท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมหาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

ร. หนึ่งวิภากร

(พระเมธีวิทยารักษ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

- ๓๗๕
- อธิการบดี
นายชยพล เกษม
ผอ. ม.อ. อ.อ.

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

โทร. ๐-๔๓๕๓-๔๓๖๔ ต่อ ๔๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๔๓๖๕

ผู้ประสานงาน นางวิจิตรณี เจริญนันทน์ โทร ๐๔-๓๐๙๙๙๒๐๐๘

นักศึกษา โทร ๐๔๔ ๔๐๙๖๒๖๕

ที่ ยว ๐๙๐๙๙/ว ๐๙๔๙



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเมืองเมือง อำเภอเมือง
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๓-๘๖๐๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๘๖๐๘
www.rc.mbu.ac.th

๑๙ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วย นายชัชพล เกษมประโยชน์ นักศึกษา ๖๖๒๐๙๙๐๙๓๑๐๒๒ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลาง” มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการ
เขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ทราบและขอความอนุเคราะห์ สัปดาห์วันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเมธีวิจิตรภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๓-๘๖๐๔ ต่อ ๓๒๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๘๖๐๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนันท โทร ๐๘-๙๐๙๙๙๒๐๐๓
นักศึกษา โทร ๐๙๔ ๘๐๙๖๒๖๕

๑๙ เม.ย. ๒๕๖๘

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๑๕๑



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลคงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๑๙ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวขาว

ด้วย นายชยพล เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๑๐๓๒ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลาง” มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการ
เขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

- กราบ

๒๒ พ.ค. ๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร ๐๘-๓๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา โทร ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเชียงใหม่ ตำบลตลาด
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๓-๘๖๐๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๓-๘๖๐๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ บว ๗๔๓๗/๒๐๙๔๑

១៧ ឆ្នាំ ២០១៨

ໂຮງຮຽນສື່ສມາຊິກ

651 66

14.0.04

ca. 424.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์
เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนสีชมพูศึกษา

ด้วย นายชยพล เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๐๑๙๔๐๔๑๑๒๒ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอริยเขต
ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาดาม
หลักสูตรปวช. ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลาง” มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์ทำาเป็นผูู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการ
เขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีอยุธยา จึงจัดวิทยุพรมาย่างท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

สมเด็จพระเทพฯ

พ. นพ. อภิรักษ์

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

សេចក្តីថាបញ្ជាក់ការបែងចែក

เพื่อไปรลทราบ

[illegible]

วันที่ 14/05/2564 รศ.ดร.นงนุช วัฒนศิริ

[Signature]

เพิ่มควมชอบ

ไม่ประสงค์ออก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ໂກຣ, ອ-ຊນຊ໌ເຊ-ຊນຊ໌ ສີ່ ເບຊ, ໂກຣສ໌ ອ-ຊນຊ໌ເຊ-ຊນຊ໌

ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา โทร ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕

สอน. วิชา
- วิชาคณิตศาสตร์
[Signature]
(คนพูด)

ที่ อว ๗๑๑๗/ ๗ ๑๙ ๒ ๙



**มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด**

ถนนเลื่องเมือง ตำบลคงคาม
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๒๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๔ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

ด้วย นายชยพล เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๑๐๓๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสัจธรรม ๗ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง” มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๒๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชฌีย์ เจริญนพ โทร ๐๔-๓๐๔๗-๒๐๐๘

นักศึกษา โทร. ๐๔๔ ๘๐๔๖๓๖๕



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สำนักการศึกษา โทร. ๐-๘๖๐๖๖๖๖๖ ต่อ ๕๐๙

ที่ นศ.๕๑๐๐๘ / ๓๐๐๘

วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองเอกการบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

ด้วย นายชยพร เกสร เกษพอเป็นนักศึกษา ๖๖๒๐๙๔๐๔๑๑๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอริยเขต ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาศาสนาหลักสี่ปฐวีธรรม ๙ ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง" มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เป็นควร แจ้งโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ให้ความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามในหนังสือขึ้นสนธิหมายพร้อมนี้

(นายประสิทธิ์ วัฒน)

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

(นายทรงเกียรติ จันทราภรณ์)

หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ฝ่ายการศึกษา

ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

(นายฉวีศร ทนสุข)

หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ฝ่ายวิชาการแผน

ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

(นายแสง คำราษฎร์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

เห็นชอบ
ลงนามแล้ว

(นายโกปนาท ศิริรัตน์)

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

24 เม.ย. 2568

ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๙๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ดถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๖๒๔
www.rec.mbu.ac.th

องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
เลขรับ..... 3450
วันที่..... 10 มิ.ย. 68
เวลา.....

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เลขที่รับ..... 723
วันที่..... 10 มิ.ย. 68
เวลา..... 15.35

๕ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วย นายชยพล เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๑๐๓๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง” มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

น. เจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๖๒๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชฌีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา โทร. ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕

ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา.....

ฝ่ายส่งเสริมงานและนันทนาการ.....

ผอ.....

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วยมหาวิทยาลัยมหาภูมิวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอ
ความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์ ของ นายชยพล
เกษร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาภูมิ
วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ได้แจ้งสถานศึกษาในสังกัดทราบ และดำเนินการในส่วนที่
เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ



นายทองศักดิ์ หงษ์จันทร์

ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม



(นายภคพล กันทรกิจโกศล)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

ทราบ



(นายเจริญ ลิทธิ์ประภากุล)

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด



(นางอัมรินทร์ พรธนาสุระ)
ศึกษานิเทศก์

กองการศึกษา การสอนและวัฒนธรรม
เลขที่รับ 617
วันที่ 1-1 เมษายน 2558 14.00 น.
☒ ฝ่ายบริหารการศึกษา
☐ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม
ณ. โสภณ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเมืองเก่า ตำบลตลาด
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
โทร. 0-4251-4264 โทรสาร 0-4251-4268
www.mcu.ac.th

ที่ ยว ๓๘๑๗/ ๖ ๐๒ ๒๙

๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม
เจริญพร นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ด้วย นายชยพล เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๕๕๐๔๓๐๒๒๒ นักศึกษาวิชาโท
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง" มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. นริสร์วิกรม
(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. 0-4251-4264 ต่อ ๑๒๔, โทรสาร 0-4251-42๓๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๙-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายบริหารการศึกษา กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โทร. ๐-๕๓๘๑-๑๕๓๓

ที่ กส ๕๓๐๐๔/

วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ต้นเรื่อง

บันทึกเรียนมหาวิทยาลัยมหาสารคาม/บรรณารักษ์ที่ อว ๓๕๓๓/ว ๐๕๒๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๔
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม ซึ่ง นายชัชพล เกษร เศรษฐเบื่อนักศึกษา ๖๖๒๐๓๔๐๕๓๐๑๒๒
นักศึกษาศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหา
สารคาม/บรรณารักษ์ที่ อว ๓๕๓๓/ว ๐๕๒๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๔ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
ผู้บริหารสถานศึกษาคณะหลักสี่ปฏิสัมพันธ์ ๗ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง" ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และเพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ จึงขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามมายังโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดกาฬสินธุ์ คอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้กับนักศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการวิจัยต่อไป

ข้อเสนอ

เก็บรวบรวมข้อมูลและแจ้งโรงเรียนในสังกัดคอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามในหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้

(นางอริยฉัตร คตวิภา)

ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

(นางชนิศา เทพโรจน์)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

๑๑.๒๕.๖๔

(นายกฤษณะ อรรถศิริวัชร)

ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

เห็นชอบ

(นายประจักษ์ ไม่นาค)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด วิชาการและการ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

๑๑.๒๕.๖๔
นายพนม
นายจันทนา



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายบริหารการศึกษา กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โทร.๐๕๓-๔๑๑๕๙

ที่ กส ๕๓๐๐๘/๖๓๘

วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

พร้อมนี้กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขอส่งสำเนาหนังสือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๑๒๑ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๘ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย แจ้งว่า นายชยพล เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๕๓๓๐๑๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติให้ขอวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาดมหลักสี่ปฐิธธรรม ๗ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง" ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และเพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ จึงขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามมายังโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ครอบคลุมแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้กับนักศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการวิจัยต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(นายประยงค์ ไมศภา)

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด วิชาการและการศึกษา
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

.....	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
.....	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
.....	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
.....	ผู้อำนวยการศึกษา
.....	หัวหน้าฝ่าย
.....	เจ้าหน้าที่
.....	ผู้พิมพ์งาน

ที่ ยว ๕๔/๒๕๖/ว ๐๖๖๓



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนสีหะมือง ตำบลคงสถาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๕๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๓-๔๖๒๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๓-๔๖๒๔
www.rec.mbu.ac.th

๕ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ด้วย นายชยพล เกษมเมธียานักศึกษา ๖๖๒๐๙๔๐๕๓๓๐๓๒ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง” มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน
เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมหาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเมธีวัชรภรณ์, พ.ศ.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๓-๔๖๒๔ ต่อ ๔๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๔๖๒๔

ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนันท โทร ๐๔-๓๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา โทร. ๐๔๔ ๔๐๔๖๒๖๕

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ด้วยมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้ นายชยพล เกสร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แจกแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนสังกัด อบจ.ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง" รายละเอียดตามหนังสือ ม.มหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ ฮว ๙๙๑๓/ว๑๙๒๓ ลงวันที่ ๙ ธ.ค. ๒๕๖๘

พร้อมนี้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ได้ประสานไปยัง นายชยพล เกสร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต รายละเอียดข้างต้น ได้รับข้อมูลว่า ประสงค์ให้สำนักงานการศึกษา ประชาสัมพันธ์ข้อมูลไปยังสถานศึกษาในสังกัด จำนวน ๑๙ แห่ง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถาม ทดแทนการเข้าแจกแบบสอบถามกับสถานศึกษาในสังกัด อบจ.ขอนแก่น

เห็นควร

๑. ประชาสัมพันธ์ไปยังสถานศึกษาในสังกัด อบจ.ขอนแก่น ทั้ง ๑๙ แห่ง

๒. สำนักงานการศึกษา ได้ประชาสัมพันธ์ไปยังสถานศึกษาในสังกัด อบจ.ขอนแก่น เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ



(น.ส.วรรณศดา บุราณภักดิ์)

นักวิชาการศึกษาดำเนินการ

๒๘ พ.ค. ๒๕๖๘



(นางสาวพร พันธ์ไพฑูริ)

นักวิชาการศึกษาดำเนินการ โดยนายไม้มิ่งมิ่ง

หัวหน้าฝ่ายจัดการเรียน

๒๙ พ.ค. ๒๕๖๘

(นายไม้มิ่งมิ่ง พุดอง)

ผู้อำนวยการส่วนงานศึกษา



(นางวรรณภา พุดอง)

ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

29 พ.ค. 2568

ทราบ



(นายอาทิตย์ วงศ์ไว)

รองผู้อำนวยการบริหารส่วนจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

30 พ.ค. 2568



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนบริหารการศึกษา ฝ่ายวิชาการโรงเรียน โทร.๐-๘๖๑๐๓-๗๙๒๒

ที่ ขก ๕๑๐๐๘/ ๖๖๒๕๓

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๓๗ แห่ง
(ยกเว้นโรงเรียนบ้านหนองฮี้ว โรงเรียนบ้านคูขาด(สปีดส์บูม) และโรงเรียนบ้านบะแม)

ด้วยมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้ นายชยพล เกษร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แจกแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาดมหลักสู่ปฐพีธรรม ๗ ขอโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง"

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรดอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ผ่าน QR CODE แบบท้ายเอกสารฉบับนี้ รายละเอียดคานหนังสือมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ ขว ๗๖๗๗/๖๖๒๕๓ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๘

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

(นางวรรณภา พุทธิ)

ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือเพื่อการวิจัย



แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับ
งานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง แบบสอบถามมี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อทุกตอนตรงตามสภาพ
ความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้จากท่านไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานใน
ตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสอบถาม

ชยพล เกษร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

QR CODE แบบสอบถามฯ



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง
 - ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
 - ☐ ครูผู้สอน
2. ระดับการศึกษา
 - ☐ ปริญญาตรี
 - ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์การทำงาน
 - ☐ น้อยกว่า 5 ปี
 - ☐ 5-10 ปี
 - ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

ระดับ 5 หมายถึง มีมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ตามหลัก <u>สปฐ</u> ธรรม 7	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน					
1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน (<u>ปฐ</u>)					
2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันเลือกตำราเรียนของผู้เรียน (<u>มฐ</u>)					
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน (<u>ปฐ</u>)					
4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดการเรียนการสอน (<u>ปฐ</u>)					
5) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ (<u>ปฐ</u>)					
6) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอน (<u>อฐ</u>)					
2. ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา					
7) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน (<u>อฐ</u>)					
8) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวัดและประเมินผล การเรียนของผู้เรียน (<u>อฐ</u>)					
9) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรูของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน (<u>อฐ</u>)					
10) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินผลการสอน (<u>อฐ</u>)					
11) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนำผลการประเมิน การเรียนการสอนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (<u>อฐ</u>)					
3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
12) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (<u>มฐ</u>)					

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ตามหลัก <u>สปฐ</u> ธรรม 7	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)					
13) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผน ดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (<u>ธัมมัญญา</u>)					
14) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (<u>ปริสฺสัญญา</u>)					
15) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินผลการ ทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา (<u>อิตฺตัญญา</u>)					
16) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนิเทศ กำกับ ติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา (<u>ปคฺคัลลัญญา</u>)					
17) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสรุปผลและ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา (<u>อิตฺตัญญา</u>)					
4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน					
18) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันกำหนดนโยบาย ให้บุคลากรในสถานศึกษาทำระบบประกันคุณภาพภายใน (<u>ธัมมัญญา</u>)					
19) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างเกณฑ์การ ประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา (<u>อิตฺตัญญา</u>)					
20) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันตรวจสอบคุณภาพ ภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (<u>อิตฺตัญญา</u>)					
21) ผู้บริหารสถานศึกษาและร่วมกันประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (<u>อิตฺตัญญา</u>)					
22) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันนำผลการประกัน คุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา (<u>อิตฺตัญญา</u>)					
5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้					
23) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา (<u>ปริสฺสัญญา</u>)					
24) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกิจกรรมการ					

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ตามหลัก <u>ส</u> <u>ป</u> <u>ร</u> <u>ิ</u> <u>ส</u> <u>ร</u> <u>ร</u> <u>ม</u> 7	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
5. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ (ต่อ)					
เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ (ป <u>ร</u> <u>ิ</u> <u>ส</u> <u>ร</u> <u>ิ</u> <u>ญ</u> <u>ต</u> <u>า</u>)					
25) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น (ป <u>ร</u> <u>ิ</u> <u>ส</u> <u>ร</u> <u>ิ</u> <u>ญ</u> <u>ต</u> <u>า</u>)					
26) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน (ป <u>ร</u> <u>ิ</u> <u>ส</u> <u>ร</u> <u>ิ</u> <u>ญ</u> <u>ต</u> <u>า</u>)					
6. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา					
27) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน (อ <u>ิ</u> <u>ม</u> <u>ิ</u> <u>ญ</u> <u>ญ</u> <u>ต</u> <u>า</u>)					
28) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันจัดกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน (อ <u>ัต</u> <u>ต</u> <u>ิ</u> <u>ญ</u> <u>ญ</u> <u>ต</u> <u>า</u>)					
29) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันปรับปรุงการเรียนการสอนของครู (อ <u>ัต</u> <u>ถ</u> <u>ิ</u> <u>ญ</u> <u>ญ</u> <u>ต</u> <u>า</u>)					
30) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู (ก <u>า</u> <u>ล</u> <u>ิ</u> <u>ญ</u> <u>ญ</u> <u>ต</u> <u>า</u>)					



ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง



แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง”

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง”

ข้อมูลที่เป็นคำตอบจากท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง โดยผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ชยพล เกษร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด



แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนกลาง

1. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่งโรงเรียน.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง มีทั้งหมด 6 ด้านคือ 1) การจัดการเรียนการสอน เป็นการออกแบบและดำเนินการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน 2) การวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นการประเมินผลที่เน้นการมีส่วนร่วมและการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน 3) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน 4) การจัดการแหล่งเรียนรู้ เป็นการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ที่สนับสนุนการศึกษามีประสิทธิภาพ 5) การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของครูและนักเรียน และ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

1. ท่านคิดว่าแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ตามหลัก
สัปปุริสธรรม 7 เป็นอย่างไร



3. ท่านคิดว่าแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลัก
สัปปุริสธรรม 7 เป็นอย่างไร

4. ท่านคิดว่าแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ การจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นอย่างไร



5. ท่านคิดว่าแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามหลัก
สัปปุริสธรรม 7 เป็นอย่างไร

6. ท่านคิดว่าแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นอย่างไร

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

ภาคผนวก ข

การหาค่าคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

ชื่อเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา

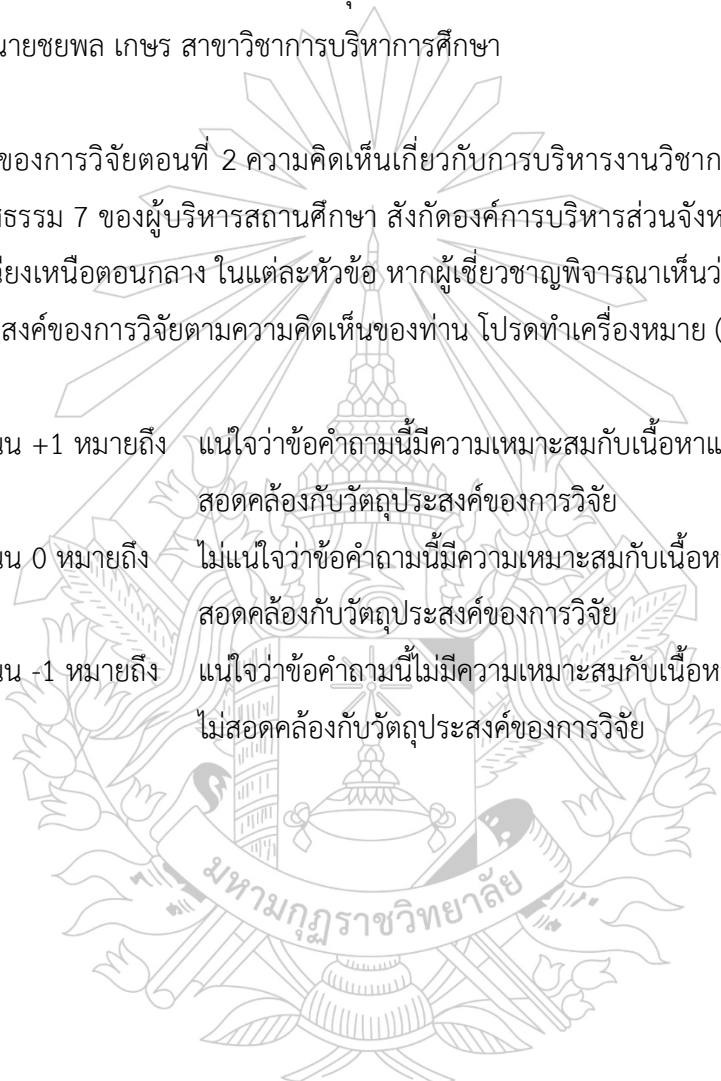
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ชื่อนักศึกษา นายชยพล เกษร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำชี้แจง

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในแต่ละหัวข้อ หากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่าน โปรดทำเครื่องหมาย (v) ลงในช่องความคิดเห็น ดังนี้

- | | |
|---------------------|---|
| ให้คะแนน +1 หมายถึง | แน่ใจว่าข้อคำถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย |
| ให้คะแนน 0 หมายถึง | ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย |
| ให้คะแนน -1 หมายถึง | แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย |



ตารางการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective: IOC) ของแบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง/ความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมืองานวิจัย

คำถามที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	N	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
7	0	+1	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	0	2	3	1.00	สอดคล้อง
10	0	+1	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	0	2	3	0.67	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
21	+1	+1	0	2	3	0.67	สอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง/ความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมืองานวิจัย (ต่อ)

คำถามที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	N	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
22	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
23	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
24	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
25	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
26	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
31	0	0	+1	1	3	0.33	ไม่สอดคล้อง
32	0	0	+1	1	3	0.33	ไม่สอดคล้อง
33	0	0	+1	1	3	0.33	ไม่สอดคล้อง

สูตร

$$\sum R = \frac{IOC}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

N แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ: ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 คัดเลือกไว้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.976	30



ภาคผนวก ซ

ภาพการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

ภาพการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา



สัมภาษณ์ นายภักดี นามวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนนาจำวิทยาคม สังกัด อบจ.มหาสารคาม
เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2568 เวลา 10.00 น.



สัมภาษณ์ นายธรรมวัจน์ วิลัยพิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
สังกัด อบจ.ร้อยเอ็ด
เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 เวลา 10.00 น.



สัมภาษณ์ นายศิริศักดิ์ ภูทองจันทร์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบัวขาว สังกัด อบจ.กาฬสินธุ์
เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 เวลา 14.00 น.



สัมภาษณ์ ดร.บุญจันทร์ มูลกัน ผู้อำนวยการโรงเรียนสัชมพุกศึกษา สังกัด อบจ.ขอนแก่น
เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 เวลา 10.00 น.



สัมภาษณ์ นายสุเทพ อ้นอมร รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม สังกัด อบจ.ขอนแก่น
เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2568 เวลา 14.00 น.



ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นายชยพล เกษร
วัน เดือน ปี เกิด	16 สิงหาคม 2519
สถานที่เกิด	อ.ราชไศล จ.ศรีสะเกษ
ประวัติการศึกษา	ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีที่จบการศึกษา 2568
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 169 บ้านด่าน หมู่ที่ 3 ตำบลด่าน อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ 33160
ผลงานตีพิมพ์	การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
รางวัลที่ได้รับ	ครูผู้สอนกลุ่มสาระกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดีเด่น ของคุรุสภา ปี 2555

